

OTDK-dolgozat

2025

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
KERESKEDELMI, VENDÉGLÁTÓIPARI ÉS IDEGENFORGALMI KAR

NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNYEK HELYI KÖZÖSSÉGEKRE
GYAKOROLT HATÁSA ÉS ÖRÖKSÉGE

IMPACT AND LEGACY OF INTERNATIONAL SPORT EVENTS ON
LOCAL COMMUNITIES

Szabó Fanni

Konzulens: Dr. Kiss Kornélia

Kézirat lezárásának dátuma: 2025.01.14.

Rövidítések jegyzéke:

BSI – Budapest Sportiroda

Eb – Európa-bajnokság

HÉV – helyiérdekű vasút

HH – Hétköznapi Hős

IAAF – Nemzetközi Atlétikai Szövetség (2019-ig)

NAK – Nemzeti Atlétikai Központ

vb – világbajnokság

VITUKI – Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet

WA – World Athletics (2019-től)

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	1
1.1. A TÉMAVÁLASZTÁS SZEMÉLYES MOTIVÁCIÓJA	1
1.2. A TÉMAVÁLASZTÁS SZAKMAI RELEVANCIÁJA	1
1.3. KUTATÁSI KÉRDÉSEK ÉS A KUTATÁSI MÓDSZER BEMUTATÁSA	2
2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS	4
2.1. A NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNYEK PIACA	4
2.2. A SPORTRENDEZVÉNY ÉS A NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNY FOGALMA	4
2.3. A NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNYEK HATÁSAI	9
2.3.1. Gazdasági hatások	10
2.3.2. Fizikai környezeti hatások	11
2.3.3. Társadalmi-kulturális hatások	12
2.4. AZ ÖRÖKSÉG FOGALMA	14
2.5. A SZAKIRODALOM-FELDOLGOZÁS ÖSSZEGZÉSE	17
3. A PRIMER KUTATÁS MÓDSZERE	19
3.1. A KUTATÁSI KÉRDÉSEK	19
3.2. A VIZSGÁLT SOKASÁG	21
3.3. A VIZSGÁLT SPORTRENDEZVÉNY: A 2023-AS ATLÉTIKAI VILÁGBAJNOKSÁG	22
3.4. A KUTATÁS MENETE	22
4. A KUTATÁS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA	24
4.1. A HELYI LAKOSSÁGGAL FOLYTATOTT INTERJÚK EREDMÉNYEI	24
4.1.1. Helyi lakosságra gyakorolt hatás	24
4.1.2. A nemzeti büszkeség érzés alakulása	30
4.1.3. A rendezvény társadalmi-kulturális öröksége	34
4.2. A HÉTKÖZNAPI HŐSÖK PROGRAMBAN RÉSZTVEVŐKKEL KÉSZÍTETT INTERJÚK EREDMÉNYEI	36
4.2.1. A nemzeti büszkeség érzés alakulása	36
4.2.2. A vb közösségépítő hatásainak vizsgálata	39
4.2.3. A Hétköznapi Hősök program hatása a résztvevők sportolási szokásaira	40
4.2.4. A rendezvény társadalmi-kulturális öröksége	42
4.3. A SZERVEZŐI INTERJÚ EREDMÉNYEI	46
4.3.1. Helyi lakosságra gyakorolt hatás vizsgálata	46
4.3.2. A nemzeti büszkeség érzés alakulása	48
4.3.3. A Hétköznapi Hősök program	48
4.3.4. A társadalmi-kulturális örökség	50
5. ÖSSZEFOGLALÁS	53
5.1. A DOLGOZAT CÉLJA ÉS KUTATÁSI KÉRDÉSEI	53
5.2. A SZAKIRODALMI FELDOLGOZÁS	53

5.3.	KUTATÁSI MÓDSZEREK.....	54
5.4.	A KUTATÁSI KÉRDÉSEKRE ADOTT VÁLASZOK	54
5.5.	A KUTATÁSOM KORLÁTAI.....	57
5.6.	TOVÁBBI KUTATÁSI IRÁNYOK.....	58
5.7.	A KUTATÁS ÉS A DOLGOZAT ZÁRÁSA.....	58
IRODALOMJEGYZÉK.....		59
MELLÉKLETEK		I

TÁBLÁZATOK ÉS ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. TÁBLÁZAT : A MEGA ÉS NEM-MEGASPORTESEMÉNYEK KÖZÖTTI LEGFŐBB ELTÉRÉSEK.....	8
2. TÁBLÁZAT : A TÁRSADALMI-KULTURÁLIS HATÁSOK POZITÍV ÉS NEGATÍV ASPEKTUSAI.....	14
3. TÁBLÁZAT : A HATÁS-ÖRÖKSÉG-LEVERAGE HÁRMAS FOGALOM SZINTETIZÁLÁSA	17
4. TÁBLÁZAT : A KUTATÁSI KÉRDÉSEK RELEVÁNCIÁJA A VIZSGÁLT CSOPORTOKBAN	20
5. TÁBLÁZAT : AZ INTERJÚALANYOK FŐBB JELLEMZŐI.....	23
6. TÁBLÁZAT : A HELYI LAKOSSÁGGAL KÉSZÍTETT INTERJÚK EREDMÉNYEINEK ÖSSZEGZÉSE	36
7. TÁBLÁZAT : A HÉTKÖZNAPI HŐSÖK PROGRAMBAN RÉSZT VEVŐK KÖRÉBEN KÉSZÍTETT MEGKÉRDEZÉS EREDMÉNYEINEK ÖSSZEGZÉSE	45
8. TÁBLÁZAT : A SZERVEZŐI INTERJÚ EREDMÉNYEI KUTATÁSI KÉRDÉSENKÉNT.....	52
1. ÁBRA : SPORTVERSENYEK, SPORTESEMÉNYEK, SPORTRENDEZVÉNYEK, NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNYEK JELLEMZŐI.....	5
2. ÁBRA : A NEMZETI ATLÉTIKAI KÖZPONT ELHELYEZKEDÉSE	30

1. BEVEZETÉS

1.1. A TÉMAVÁLASZTÁS SZEMÉLYES MOTIVÁCIÓJA

Dolgozatom témája, a nemzetközi sportrendezvények, nagyon közel áll hozzám, mivel kiskorom óta rendszeresen sportolok. Az elmúlt években több sportágat is kipróbáltam, de hosszútávon kettő nőtt nagyon a szívemhez, a néptánc és a röplabda. Előbbit tíz évig űztem, egy agglomerációban található város, Szigetszentmiklós egyik helyi csoportjában. Ebben a tíz évben rengeteg tapasztalatra tettem szert, öt alkalommal volt lehetőségem külföldi turnéra menni a csoportommal, ezen felül kétszer vettünk részt, csoport és városi szinten, egy nemzetközi néptáncfesztivál szervezésében és lebonyolításában. Utóbbit, a röplabdát már 12 éve űzöm: még általános iskolában ismerkedtem meg a teremröplabdával és onnantól kezdve rabul ejtett a sport. Gimnazista koromban kétszer vettünk részt a Református Gimnáziumok Országos Röplabda Bajnokságán, ahol egyszer negyedik helyen, egyszer pedig hetedik helyen végeztünk. Három éve elkezdtem strandröplabdázni is, mára pedig csak ezt a sportot űzöm rendszeresen.

Jelenleg a Budapesti Gazdasági Egyetem Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karán tanulok közösség-szervezés alapszakon, kulturális rendezvényszervezés specializáción. A diploma megszerzése után rendezvényszervezőként szeretnék elhelyezkedni a szakmában, ezen belül minden olyan rendezvényen szívesen dolgoznék, ami valamilyen módon kötődik a sporthoz és/vagy a zenéhez. Amikor az egyik tanárom mesélt nekem a Hétköznapi Hősökről és a Hősök Tere Szurkolói Klubról (hetkoznapihos.futanet.hu, 2022) akkor tudtam, hogy ez a téma engem nagyon érdekel, szeretném mélyebben beleásni magamat, és egy TDK dolgozatot készíteni a témából.

1.2. A TÉMAVÁLASZTÁS SZAKMAI RELEVÁNCIÁJA

„Magyarország Kormánya 2010-ben, a magyar sport új rendszerének meghatározásakor egy hármas célrendszer részeként fogalmazta meg, hogy minél több sportversenynek adhasson az ország otthont, a célrendszer további része, hogy minden gyermek sportoljon, és ehhez megfelelő sportlétesítmények épüljenek” (Stocker & Szabó, 2017, p. 58).

Az elmúlt 5-10 évben folyamatosan növekedő tendenciát mutat a Budapesten és Magyarországon megrendezésre kerülő nemzetközi sportversenyek száma. Egyre több sportág nemzetközi versenye kerül megrendezésre az országban, többek között az évente visszatérő Forma-1 Magyar Nagydíj helyszíne, 2020-ban a Labdarúgó Európa-bajnokság társszervezője, 2022-ben a FINA úszó-világbajnokság helyszíne, 2023-ban a női EHF-bajnokok ligája

döntőjének helyszíne és az atlétikai világbajnokság rendezője volt Magyarország. Egy ilyen nagyszabású, nemzetközi sporteseménynek rengeteg hatása van a rendező országra és az ottélőkre.

A 2023-ban Budapesten megrendezett atlétikai világbajnokság, ami az elmúlt idők legnagyobb, legsikeresebb, legszórakoztatóbb sporteseménye volt (Nemzeti Sport Online, 2023), bebizonyította, hogy ezek a rendezvények számos hatással bírnak, melyek lehetnek gazdasági, környezeti, és kulturális-társadalmi hatások. Az atlétikai vb eredményeként Magyarország ismertsége és imázsa is pozitívan változhatott, mert ekkora sporteseményt Magyarország még soha nem rendezett és azáltal, hogy szinte hibamentesen sikerült a szervezés és rendezés, a várakozásokat felülmúlva, a szervezőgárda és az ország bebizonyította, hogy akármekkora sporteseményt képes megrendezni megfelelően, ha az előkészületre kellő idő és erőforrás áll rendelkezésére.

Magyarországon kifejezetten fontos a sportos életmód és a sportolás pozitív megítélésének kialakítása és népszerűsítése, mert túlsúlyos és keveset mozgó társadalomról beszélünk, ennek átfordításában nagy szerepet játszik a sport és ezáltal az ilyen nagyszabású sportesemények.

Jó példa erre az atlétikai vb-hez kapcsolódó Hősök Tere Szurkolói Klub (hetkoznapihos.futanet.hu, 2022) és a Hétköznapi Hősök mozgalom, aminek a célja az volt, hogy ösztönözzék a magyar lakosságot a mozgásra. Ezt úgy kívánták elérni, hogy kijelölt futó-, gyalogló- és kerékpárversenyeken való nevezésért és teljesítésért 50%-os kedvezményt biztosítottak az atlétikai vb belépőjegyre. Véleményem szerint ez egy követendő példa és jövőbeli fejlesztés lehetne, ha minden nemzetközi sportesemény összekötésben lenne egy ilyen aktivitással, illetve az események ideje alatt a szurkolói zónákban további sportolási lehetőségeket biztosítanának a szurkolóknak, ezzel is motiválni a társadalmat a sportolásra.

Ha egy nemzetközi sportesemény társadalmi, és kulturális hatásait vizsgáljuk, akkor az örökség témája megkerülhetetlen. TDK-dolgozatomban a nemzetközi sportesemények örökségét is szeretném vizsgálni, kifejezetten a társadalmi-kulturális örökségeket, a társadalmi-kulturális hatások mellett. Ezalatt azt értjük, hogy az adott sportesemény milyen örökséget hagyott maga után, és ezek az örökségek hogyan hatnak a társadalomra.

1.3. KUTATÁSI KÉRDÉSEK ÉS A KUTATÁSI MÓDSZER BEMUTATÁSA

Kutatásomban három érintetti csoportot azonosítottam, és mindhárom csoporthoz különböző kutatási kérdéseket fogalmaztam meg. Abban mindegyik csoport azonos, hogy az atlétikai vb kapcsán vizsgálom őket, viszont más-más szemszögből és aspektusból.

A kutatáshoz az alábbi öt kutatási kérdést fogalmaztam meg:

- **K1:** *Milyen hatásai voltak a Budapesten megrendezett atlétikai világ bajnokságnak a helyi lakosságra?*
- **K2:** *Hogyan alakult a nemzeti büszkeség érzése a vb kapcsán az emberekben?*
- **K3:** *Milyen közösségépítő hatásai lehetnek egy világversenynek?*
- **K4:** *Egy mozgásra ösztönző program mennyire befolyásolja a résztvevők sportolási szokásait?*
- **K5:** *Milyen társadalmi-kulturális öröksége van egy világ bajnokságnak?*

Az első csoportom a helyi közösségek és a helyi lakosok. A kutatásomhoz a budapesti-eket leszűkítettem a XXI. kerületre, Csepelre és a IX. kerületre, Ferencvárosra. Ezt a szűkítést azért csináltam, mivel ez a két kerület volt a leginkább érintett a vb kapcsán abból a szempontból, hogy itt zajlott a verseny, itt volt a stadion, a rendezvény helyszíne, ezáltal az esemény megelőzően éveken át munkálatok, építkezések folytak a környéken.

Második csoportom a Hétköznapi Hősök, olyan személyek, akik kijelölt versenyen teljesítettek, ezáltal kedvezményesen tudtak jegyet vásárolni a vb-re és el is látogattak az eseményre.

Harmadik csoportom a szervezeti személyek/szervezők, ebben a kategóriában az atlétikai vb egyik szervezőjével készítettem interjút. Ezesetben egy átfogó képet szeretnék kapni arról, hogy a szervezői oldalon hogyan élték meg a vb-t a kezdetektől a rendezvény utolsó pillanatáig.

Kutatásomhoz kvalitatív módszert alkalmaztam és félig strukturált interjúkat készítettem a kijelölt csoportok tagjaival. Összesen nyolc helyi lakossal – négy csepelivel és négy ferencvárosival, hat, a Hétköznapi Hős programban részt vevő interjúalannal és egy szervezővel készítettem interjút. Összesen 15 interjút szerveztem 2024. október 02. és 11. között.

Az interjúkat a kérdéssor mentén dolgoztam fel, a leiratokat felhasználva tartalmi elemzésen estek át az interjúk, mellyel a célom az általam kijelölt csoportok megértése volt.

Dolgozatomban elsőként a fogalmi keretek meghatározásával foglalkozom, alapvető fogalmak tisztázása után gyakorlati példákkal is alátámasztva a szakirodalmat. Ezt követően bővebben bemutatom a kutatási módszert, majd röviden bemutatom a 2023-as atlétikai világ bajnokságot, definiálom a helyi lakosságot. Utána az interjúk elemzése következik, a csoportokat külön-külön elemezve, végezetül pedig az összegzés, konklúziók levonása és további kutatási lehetőségek megjelölése.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1. A NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNYEK PIACA

Manapság a társadalmunk mindennapi életét képezi a sport és ezen belül a szabadidő-sport. A sportba történő bevonódás kétféle módon történhet meg, az egyik a sport űzése, a másik a sport nézése, figyelemmel követése (Szabó, ed., 2024). Tehát annak a személynek az életében is jelen van a sport, aki valamilyen sportágat űz, de annak a szülőnek, testvérnek is jelen van az életében, aki a gyermekét, testvérét kíséri el egy sporteseményre, és szurkolóként, nézőként jelen van az eseményen. Ha arra gondolunk, hogy a szabadidő növekvő tendenciát mutat, amit jó lenne hasznosan eltölteni, akkor erre a sport és a sportolás egy kiváló opció, ugyanis a szabadidősport az egészségmegőrző és rekreációs hatásain túl egyaránt bír nevelési, szociális, kulturális és gazdasági funkciókkal és hatásokkal (Szabó, ed., 2024). Tehát a sport, amellett, hogy elősegíti az egészségünk megőrzését, nagyban segíthet kapcsolataink fejlődésében, testi-lelki jóllétünkben, a közösségekhez való csatlakozásban. A sport a boldog és kiegyensúlyozott életvitel egyik alappillére képezi. Az egészség és az egészséges életmód napjaink egyik legfontosabb megatrendjévé nőtte ki magát (Törőcsik, 2017). Ez a trend nagy szerepet játszik a sportfogyasztásban is. Egyre népszerűbb az emberek körében, hogy elkezdenek sportolni, rendszeresen járni edzőterembe, tornázni, vagy minden nap sétálni 1-2 órát, ezeknek a cselekvéseknek a fő célja az egészséges életmód kialakítása, fenntartása.

2.2. A SPORTRENDEZVÉNY ÉS A NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNY FOGALMA

Az elmúlt 5-10 évben Magyarországon egyre több nemzetközi sportrendezvény kerül megrendezésre, melyek nagyban hozzájárulnak az országról alkotott pozitív kép erősítéséhez (Irimiás, et al., 2019). A téma aktualitását erősíti Máté (2017) tanulmánya, miszerint az „egy-sportágas és utánpótlás rendezvények rendezésével szerzett tapasztalatoknak köszönhetően Magyarország ma már a legnagyobb sportrendezvények rendezési jogáért is versenybe száll” (Máté, 2017, p. 319). Ennek a tendenciának a csúcára, a vb-t megelőzően, 2017-ben ért az ország, amikor a Vizes Világbajnokság és az Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál szervezője volt Magyarország, majd ezt követően 2020-ban, amikor a labdarúgó-Európa-bajnokság társszervezői voltunk (Máté, 2017).

A sportrendezvények definiálása nem könnyű feladat, mivel erre sincsen egy konkrét definíció. Mind a nemzetközi, mind a hazai szakirodalmat tekintve több megfogalmazással és aspektussal találkozhatunk.

Hazai definíciókat tekintve a Sporttörvényben az alábbi megfogalmazást olvashatjuk: „sportrendezvény: versenyrendszerben vagy azon kívül, sporttevékenység végzése céljából

tartott sportesemény, verseny, mérkőzés és az azt közvetlenül megelőző másfél óra, valamint az azt közvetlenül követő másfél óra.” (2004. évi I. Sptv. 77. § (u))

Azonban ez a törvényi definíció nem fedí le teljes mértékben a sportrendezvények mibenlétét, ebben az alábbi definíció átfogóbb képet adnak:

A sportverseny:

- „szabályok által korlátozott és irányított játék, illetve küzdelem, amelynek
- döntő motívuma a győzni akarás, mások legyőzésének vágya, természetesen jobbra törekvés formájában, szociálisan elfogadott és magasan értékelt tevékenységi kerek között,
- kockázatvállalással, miután a verseny kimenetele mindig bizonytalan, mert a versenyhelyzet a kudarc, a sikertelenség lehetőségét is tartalmazza, végül
- a teljesítményt, vagy annak egy-egy összetevőjét rövid intervallumba – olykor másodpercekbe – kell sűríteni” (Rétsági, et al., 2011, p. 85).

Egy másik szerző, Máté (2018) disszertációjában kiemeli a sportesemények különböző szintjeit és megkülönböztet sportversenyt, sporteseményt, sportrendezvényt és nemzetközi sportrendezvényt. Ebből is láthatjuk, hogy a nemzetközi sportrendezvény a legmagasabb szintje a sporteseményeknek, és az alacsonyabb szintű rendezvények adják az alapját a felsőbb szintű rendezvényeknek (1. ábra).

1. ábra: Sportversenyek, sportesemények, sportrendezvények, nemzetközi sportrendezvények jellemzői

Forrás: Máté, 2018, p. 33

Az általam vizsgált nemzetközi sportrendezvények „olyan sportesemények, ahol a különböző országok versenyzői egy vagy több sportágban mérik össze teljesítményüket, nemzetközi szabályok szerint” (Máté, 2017, p. 321).

Az ábrát értelmezve, sportversenyről akkor beszélhetünk, amikor a sportolók a teljesítményüket mérik össze. (1. ábra)

Eggyel magasabb szint a sportesemény, amikor ez a küzdelem, megmérettetés nyilvános versenyen történik, azaz a nézők megtekinthetik az eseményt, tehát megjelennek a fogyasztók, a nézők/szurkolók személyében. (1. ábra)

Sportrendezvényről akkor beszélhetünk, ha a szereplők közé belép a média, valamint megjelennek a szponzorok, például aki a verseny helyszínét biztosítja, a fogyasztók további szolgáltatásokat vehetnek igénybe, a verseny megtekintésén túl, lehet ez büfé/kifőzde használata, ingyenes egészségügyi szűrés a szünetben vagy kijelölt időintervallumban és mindemellett az esemény megjelenik a médiában, hirdetik az embereknek, lehet ez plakát, rádió reklám és Facebook-esemény egyaránt. Kijelenthető, hogy a sport és a szórakozás egyre jobban összeolvad, így a sport világában, a sportesemény szervezőinek, a rendezvényhelyszíneknek folyamatosan törekednie kell a nézői élmény fokozására, ezt szórakoztatóelemek beépítésével igyekszik elérni. Ezek lehetnek koncertek, rajongói zónák, különleges kísérőprogramok, melyek elősegítik a sportolókhoz történő közelebb kerülést. Gyakorlatilag a sportrendezvényeket már-már fesztiválként kell pozicionálni, kombinálva a sportot, a zenét, a hírességek megjelenését, valamint a rajongói zónák és az üzleti találkozók lehetőségét (Nielsen Sports Report, 2017).

A sportrendezvények legmagasabb kategóriája a nemzetközi sportrendezvények, melyek definiálásakor a kiindulási pontot a sportversenyek jelentik és a sportesemények meghatározásán és definiálásán keresztül jutunk el a legmagasabb szinthez. (1. ábra)

Akkor beszélhetünk nemzetközi sportrendezvényről, ha a nemzet és/vagy ország sportolói mérettetnek meg, az esemény közvetíthető a médiában és ezáltal kiemelt figyelmet kap, sokan követik az esemény történéseit élőben és online egyaránt. (1. ábra) Ami még ezeken kívül megkülönbözteti a nemzetközi versenyeket a többi versenytől, az az, hogy ezeken a rendezvényeken a nemzetközi szabályok szerint zajlik a versenyzés, nem egy adott ország bizottsága a döntőszerv, hanem a nemzetközi bizottság. (1. ábra) Például a 2023-as Atlétika VB-n nem a Magyar Atlétikai Szövetség, hanem a Nemzetközi Atlétikai Szövetség volt az esemény 'vezetője'.

Máté (2018) a doktori disszertációjában így egészíti ki korábbi meghatározását: „Nemzetközi sportrendezvényeknek nevezzük, azokat a sportrendezvényeket, ahol különböző országok sportolói mérik össze a teljesítményüket. A rendezvény a fogyasztók (résztevők és

érdeklődők) kiemelt figyelmét élvezik. A verseny nemzetközi szabályrendszer alapján zajlik. Médiaképes a televíziós és/vagy online közvetítés által, a világ összes pontján követhető, megfelel a médiaképesség öt feltételének. Látványsport és globálisan ismert” (Máté, 2018, p. 34).

Jogosan merülhet fel a kérdés, hogy mi a különbség, vagy van-e különbség a rendezvény és az esemény között, ugyanis a fentebb említett definíciókban mindkét szó megjelenik. A rendezvény: „alkalmi, széleskörű gyűlés, időszakos összejövetel, előre szervezett formában, meghatározott céllal” (Arany, et al., 2002, p. 21.). Egy másik szerző, Gyarmati (2001) kézikönyvében az alábbi módon határozza meg a rendezvényszervezés és a rendezvény lényegét: „előre meghatározott célból (társadalmi, tudományos, szakmai, kulturális, sport és egyéb) adott helyen és időben tartott összejövetellel kapcsolatos teljes körű előkészítő, szervező, összehangoló munka, amely magába foglalja az esemény megvalósításával kapcsolatos infrastruktúra (helyszín, technika, tolmács, kiszolgáló egységek, stb.) biztosítását, valamint a résztvevőkről való gondoskodást (szállás, étkezés, kíséző program)” (Gyarmati, 2001, p. 5). A fenti definíciókból jól látható, hogy a rendezvény térben és időben meghatározott, adott helyen és időben történő csoportos találkozó, összejövetel, mely általában valamilyen konkrét célból kerül megrendezésre. Azonban az sem elhanyagolható tény, hogy ezek a rendezvények (társadalmi programok) igen sokszínűek és érdekesek, rendezvénynek hívunk egy fesztivált, sporteseményt, de egy esküvőt vagy művészeti kiállítást is, annak ellenére, hogy nagyban különböznek egymástól (Tapolcsányi & Tőzsér, 2013).

Ha a nemzetközi szóhasználatot vesszük, akkor az angol event szót a magyarra egyaránt fordítjuk eseménynek és rendezvénynek is. Azonban különbséget tudunk tenni, mert az eseményt akkor használjuk, ha egy olyan történetet szeretnénk leírni, amihez nem tartozik szervezőmunka, jó példa erre egy születésnap, ami hatalmas és meghatározó esemény az életünkben, de ettől még nem rendezvény. A rendezvények legfőbb jellemzői a következők:

- Különleges, hétköznapiól eltérő, szokatlan meglepetést, élményt és hangulatot nyújt a rendezvényen résztvevőknek;
- Mulandó, a legtöbb esetben nem, vagy csak bizonyos idő eltelte után ismétlődik és rövidtávú;
- Megtervezik és megalkotják, tervezési és szervezési folyamat előzi meg, és számtalan alkalommal valamilyen tematikához, koncepcióhoz kötik, lehet ez kreatív, történelmi vagy kulturális egyaránt;
- Turisztikai attrakció, vonzerő is egyben, aminek az elsődleges célja, hogy minél több látogatót csalogasson oda. Ebben az értelmezésben, a szervezőkön túl

sokan mások is profitálhatnak a rendezvényből, éttermek, hotelek, helyi szolgáltatóegységek, továbbá az adott helyszín, desztináció is, az ismertség növekedésének köszönhetően (Dancsecz, 2008, p. 19.).

Egységes, kiforrott definíciót a sporteseményekre a nemzetközi szakirodalomban sem találunk. Taks (2013) munkájában kétféle sporteseményt különít el, a nem mega-sporteseményt és a mega-sporteseményt. Noha általános meghatározás egyelőre nincsen ezekhez a kifejezésekhez, Taks és szerzőtársai (2015) megkülönböztetik a nem-megasporteseményeket méretük, léptékük, kiterjedésük és hatókörük tekintetében. Ugyanis ezen szempontok szerint kijelenthetjük, hogy a nem-mega sportesemények kisebbek, mint a mega-típusú párjaik, gondoljunk az olimpiai játékokra, világ- vagy Európa-bajnokságokra.

1. táblázat: A mega és nem-megasportesemények közötti legfőbb eltérések

Mega-sportesemények:	Nem-megasportesemények:
nagy mennyiségben vonzanak nemzetközi nézőt , jelentős idegenforgalmi tevékenységgel járnak, nagy infrastrukturális beruházásokat igényelnek, számottevő gazdasági aktivitást és médiaérdeklődést eredményeznek	méretüket tekintve kisebbek , korlátozottabb a gazdasági hatása és a médiaérdeklődés is

Forrás: Gratton, et al., 2000; Taks, 2013 alapján saját szerkesztés

Mindezek mellett egyaránt generálhatnak, általában hosszú távú, pozitív és negatív hatásokat a fogadóváros(ok)ra és közösségekre (Kim, et al. 2006).

Abban azonban mindkét sportesemény típus egyezik, hogy jellegükben egyszeriek, és a megszokottól eltérő események (Taks, et al., 2015). Gratton és szerzőtársai (2000) a sportesemények meghatározásában megkülönböztetnek négy kategóriát az esemény főbb jellemvonásai és jellege alapján, ezek a csoportosítási szempontok a következők:

- „látogató-vonzerő,
- médiaérdeklődés,
- nézettség,
- gazdasági és turisztikai hatás” (Gratton, et al., 2000).

Mindezek tudatában kijelenthetjük, hogy a 2023. évi Atlétikai Vb egy mega-sportesemény volt. Nagy mennyiségben vonzotta a külföldi turistákat, látogatókat Magyarországra, a világbajnokságra több, mint 100 különböző országból érkeztek látogatók (Németh, 2023b). Az esemény idejéhez (2023. augusztus 19-27.) köthető budapesti vendégéjszaka-foglalások több,

mint 70%-a köthető a külföldről érkezőkhöz (turizmus.com, 2023a). Tehát kijelenthető, hogy jelentős idegenforgalmi indikátor volt a vb. Infrastrukturális beruházásokból sem volt híján a világbajnokságot illetően, ugyanis bruttó 70 milliárd forintba került a vb megszervezése (Németh, 2023a), ennek egy jelentős részét a Nemzeti Atlétikai Központ felépítése és a környéknek a rendbehozatala tette ki. A jelentős kiadások mellett azonban közel duplájára rúgott a vb bevétele, ami hatalmas gazdasági aktivitást eredményezett az országban. A 130 milliárdos bevétel több tételből áll össze: 300 ezer jegyet adtak el az eseményre, médiaérdeklődés tekintetében 3 milliárdan értesültek az eseményről, ebből 1 milliárd tévés nézőről beszélhetünk, az ennek köszönhető reklámértéket 60 milliárd forintra becsülik (Németh, 2023a). Ezeket összegezvén kijelenthető, hogy a Magyarországon megrendezett 2023-as atlétikai világbajnokság tökéletes példája a mega-sporteseményekre.

2.3. A NEMZETKÖZI SPORTRENDEZVÉNYEK HATÁSAI

Egy nemzetközi sportesemény kiemelten fontosnak bizonyul mind a hazai sportéletben, mind a gazdasági vagy politikai élet szereplőinek, hiszen egy jól megszervezett mega esemény gazdasági hatásai mellett társadalmi, környezeti, sportszakmai, sportpolitikai, technológiai szempontból is hozhat megannyi pozitív hatást az érintettek számára (Stocker & Szabó, 2017).

A nemzetközi sportrendezvények hatásai több szempont és szempontrendszer szerint csoportosíthatóak (Máté, 2018; Remenyik, et al., 2018). Csoportosíthatunk közvetlen és közvetett hatások; rövid-, közép- és hosszú távú hatások; és társadalmi-, környezeti-, gazdasági- és turisztikai hatásokat (Remenyik, et al., 2018), bár az utóbbi gyakran a gazdasági hatások alá sorolva található meg a szakirodalomban. Remenyik és munkatársai (2018) tanulmányukban a hatásokkal kapcsolatban a következő állításokat teszik:

- a hatásoknak egyik részét lehet és tudjuk számszerűsíteni, míg a másik felét egyáltalán, vagy csak nehezen tudjuk mérni;
- a nemzetközi sportesemények hatásai több szinten is jelentkezhetnek, a létesítmény szintjétől indulva, helyi-, regionális-, országos- és nemzetközi szinten;
- a hatások érintettjeit vizsgálva beszélhetünk visszafordítható és visszafordíthatatlan hatásokról, valamint kedvező és kedvezőtlenekről egyaránt;
- illetve felhívják a figyelmet, hogy a hatások nem csupán a rendezvény ideje alatt jelentkezhetnek, hanem már az előkészületek, felkészülés során és a rendezvény követően, az utómunkálatok során is.

Felmerülhet a kérdés, hogy miért kell, kinek jó az, ha foglalkozunk ezeknek a hatásoknak a vizsgálatával. Rátz (1999) disszertációjában kitér erre a kérdésre és azt állapítja meg,

hogy a gazdasági hatások vizsgálata a magánszektorban, a nemzeti- és helyi kormányzatoknak fontos, a környezeti hatások vizsgálata általában jogszabályi kötelezettség turisztikai beruházások esetében és a társadalmi hatások elemzését általában a helyi közösségek érdeklődésének vagy a tudományos szféra érdeklődésének köszönhetjük.

A következőkben röviden bemutatom a nemzetközi sportrendezvények gazdasági-, fizikai környezeti- és társadalmi-kulturális hatásait. Tekintettel arra, hogy dolgozatomban a sportrendezvények társadalmi-kulturális hatásait vizsgálom, ezeket bővebben fejtem ki.

2.3.1. Gazdasági hatások

A turisztikai kutatásokban jellemzően a sportrendezvények gazdasági hatásainak elemzése kapja a legtöbb figyelmet (Remenyik, et al., 2018).

A nemzetközi sportrendezvények gazdasági hatásai egyaránt jelentkezhetnek a rendezvény előtt, alatt és után. Ezek a nemzetközi események a turizmus részét képezik, hiszen egy ilyen rendezvény nemzetközi hatókörű és elsődleges vonzerőt jelent a turisták számára (Remenyik, et al., 2018). Sárközi (2002) rávilágít arra, hogy ez elmúlt évtizedekben az üzleti élet részévé vált a sport hangsúlyos része, mivel az élsportban a non-profit intézményi kereteket felváltja a profitorientáció és a vállalkozói szemlélet illetve ennek köszönhetően kialakult a merchandising és (sport)szponzorálási üzletág. Laczkó és Stocker (2018) tanulmányukban kijelentik, hogy a nemzetközi sporteseményen résztvevők fajlagos költsége magas, ami egyaránt adódik az összetett, magas minőségű és árszínvonalú szolgáltatások iránti igényből, illetve a hosszú tartózkodási időből. Jellemző ezekre a látogatókra még, hogy magasabb színvonalú szállodákban szállnak meg, valamint a rendezvény mellett más turisztikai látványosságot is felkeresnek, ráadás, hogy a visszatérési hajlandóságuk is magas. Kiváló példa erre Remenyik és munkatársai (2018) tanulmánya, amiben a Forma-1 Magyar Nagydíj jelentőségét és hatását vizsgálták. 2018-ban a 33., míg 2024-ben a 39. Magyar Nagydíjat rendezték meg Magyarországon, ami a hazai turizmusra kiemelt hatást gyakorol. A magyar versenyhétvége alatt közel kétfélmillió külföldi turista érkezik az országba, akiknek az átlagnál magasabb a költési hajlandósága. Továbbá elmondható a pilótákról, a csapatok munkatársairól és a szponzorokról, hogy jellemzően az ötcsillagos budapesti szállodákban szállnak meg, míg a látogatók szinte mindegyik szállástípusban forgalmat generálnak, legyen az négycsillagos hotel, mogyoródi és környéki panziók vagy kempingek. Ugyanebben a tanulmányban kiemelik, hogy egy nemzetközi sportrendezvény nemcsak a rendező városra és környékére, hanem az egész ország gazdaságára is jelentős hatással van.

Gazdasági kontextusban is megjelenik a munkahely- és jövedelemteremtő hatás. Nemzetközi sportesemények által generált gazdasági hatások kimutathatóak számos iparágban, mint például a kereskedelem, építőiparban, élelmiszeriparban, szolgáltató- és szórakoztatóiparban egyaránt. Az építőiparra gyakorolt hatásra jó példa a vb kapcsán, hogy egy egész Atlétikai Központ épült fel, mely hatással volt az építőiparra és a munkahelyteremtésre egyaránt. Rengeteg turista, külföldi és belföldi érkezett az eseményre, akik a helyi vagy regionális éttermekben fogyasztottak, ezzel hatást gyakorolva az élelmiszeriparra és vendéglátásra. A szolgáltatóiparban való megjelenésre pedig kiváló példa a tömegközlekedés, taxi hálózat használata az esemény ideje alatt.

2.3.2. Fizikai környezeti hatások

Ha sportrendezvények környezeti hatásairól beszélünk, elsőként talán a rendezvénnnyel járó építkezések, beruházások jutnak az eszünkbe, vagy az esemény ideje alatt megnövekedett forgalom, mely egyaránt jelentkezik a légi, az autós és a közösségi közlekedésben. Azonban a környezeti hatások vizsgálata is egy sokrétű feladat.

A sportrendezvények – mint megannyi rendezvény – sajátossága, hogy megfelelő infrastruktúrát igényel, és ebbe beletartozik a sporthoz köthető, a turisztikai és az általános infrastruktúra is (Remenyik, et al., 2018). Ezek biztosítása és kialakítása gyakran építkezéssel és beruházásokkal jár és sajnos többségben zöld területek felhasználásával kerülnek megvalósításra. Ebben a vb pont egy pozitív példa, ugyanis, ahol a Nemzeti Atlétikai Központ felépült, az Budapestnek egy kevésbé fejlett, úgynevezett rozsdaovezetében valósult meg. Az esemény egyik mottója is ehhez kapcsolódik: „barnamezőből zöld oázis” (Németh, 2023a) . Egy másik jó példa, ami bizonyítja, hogy a vb a zöldterületek pusztítása helyett zöldterületek létrehozása/bővítése mellett tevékenykedett és tevékenykedik; a szervezőbizottság a Pilisi Parkerdő Zrt-vel együttműködve és összefogva két lépcsős faültetési programot kezdeményezett, aminek a keretében 1000 db őshonos fa és 18 ezer cserje ültetésével újítják meg a NAK környékén található parkokat (turizmus.com, 2023b). Illetve a stadion tervezésekor figyelembe vették a fenntarthatóságot és környezettudatosságot, így számos környezetvédelmi megoldás valósult meg az építkezés során, ilyen például a geotermikus hűtés-fűtés rendszer kialakítása vagy az energiatakarékos világítás alkalmazása (turizmus.com, 2023b).

Egy nemzetközi sportesemény jókora embertömeg mozgásával és mozgásával jár. Ez óhatatlanul is megnöveli a károsanyag kibocsátást, mivel ez megnövekedett légiforgalommal velejárója. Ebben a mozgásba és mozgításba beleszámít az; amíg a turisták eljutnak a

desztinációba, majd a desztináción belüli közlekedés során a közúti közlekedés növekszik meg, mivel a látogatók többsége így módon jut az esemény helyszínére (Remenyik, et al., 2018).

2.3.3. Társadalmi-kulturális hatások

Taks (2013) művében a társadalmi hatást úgy értelmezi, mint egy hasonlatot, utalást, miszerint a sportesemény megváltoztatja a kollektív értékrendeket, a viselkedésmintákat, a közösségi struktúrákat, az életmódot és az életminőséget. A társadalmi hatásnak három fő területét azonosíthatjuk, úgymint:

1. attitűdök és meggyőződések (a sportesemény mennyire befolyásolja az emberek és egyének értékeit, attitűdjét, hitét és normáit – gondolhatunk a büszkeségre és boldogságra),
2. sport és a sport részvétele (sportágazat ösztönzése a sportesemények által, különösen a sportolásra, sportban való részvételre ösztönzés),
3. társadalmi kohézió (a társadalmi kohézió a közös kihívások, értékek és az esélyegyenlőség kialakítása, amelyek a bizalomra, reményre és a kölcsönösségre épül) (Taks, 2013).

„A társadalmi hatások általában véve olyan nehezen számszerűsíthető hatások, amelyek a hazai rendezésű sportesemények kapcsán a magyar társadalom számára realizálódnak” (Stocker & Szabó, 2017, p. 64.). Megkülönböztetnek közvetlen hatásokat, melyek az adott sportágra vagy a sporttársadalomra hatnak, és differenciál általános hatásokat, melyek a magyar társadalomra fejtik ki hatásukat (Stocker & Szabó, 2017). Ilyen társadalmi hatások közé tartozik az adott sportág és mozgás népszerűsítése, a minőségi szórakoztatás, az önkéntesség protezsálása, valamint a példaképek támasztása és megerősítése. Ezzel kapcsolatban Stocker és Szabó (2017) felhívja a figyelmet arra, hogy mennyire fontos a pozitív példaképek létezése a társadalom számára, ugyanis a fiatalabb generációk ezen példaképeket alapul véve tudnak pozitív életpályát befutni, azzal, hogy erőt merítenek a példaképük erejéből és azonosulnak értékrendjével. Kiemelik azt is, hogy a példakép kialakulása nem egy gyors és egyszerű folyamat, hanem az adott személy szisztematikus egysége és emellett az adott sporteseményen elért eredmény összessége segít a példakép kialakulásában (Stocker & Szabó, 2017).

Stocker és Szabó (2017) továbbá kiemeli, hogy azok a sportágak, amelyeket könnyen lehet végezni szabadidősport jelleggel, sokkal szélesebb társadalmi rétegekre lehetnek hatással, ilyen például az asztalitenisz, a foci, az úszás, a futás, a biciklizés. Emellett az adott sportágra is kiemelt hatással vannak, megnövekedhet a sportklubokhoz áramló sportolók száma, mely

nagyban hozzájárul a sportból történő lemorzsolódás csökkentéséhez és elősegíti a jövőbeni igazolt sportolók számának növekedését (Stocker & Szabó, 2017).

Egy nemzetközi sportesemény miatt felújított vagy újonnan felépített sportkomplexum, sportaréna vagy sportközpont lehetőséget nyújthat a későbbiekbe a (helyi) lakosság számára sportolásra, szabadidősporthoz és gyakran rendezvények helyszínévé is kiválóan funkcionálhat. Ehhez viszont elengedhetetlen a tudatos tervezés, hogy az esemény után is hasznosítható legyen az épület más célokra, illetve a fenntarthatósági törekvések miatt (Remenyik, et al., 2018). A társadalmi hatások taglalásánál többször előkerül a munkahelyteremtés, mint pozitív hatás, azonban érdemes ezt is kritikus szemmel nézni. Ugyanis, ha jobban belegondolunk, egy nemzetközi eseménynél, az előkészítés során főleg az építőiparban jönnek létre új munkahelyek, míg az esemény ideje alatt leginkább a szolgáltatáshoz és kereskedelemhez köthető foglalkoztatottak száma nő. Viszont, ha a tudatos tervezés nem volt jelen a rendezvény első percétől kezdve, ezek a megnövekedett számok visszaállhatnak az esemény előtti szintre, így hosszú távon nem érvényesül a foglalkoztatás növekedése, mint pozitív társadalmi hatás. Ez megelőzhető vagy kiküszöbölhető, ha az utóhasznosítás megfelelő (Remenyik, et al., 2018).

Pozitív társadalmi hatásokhoz sorolható még:

- a szervező település és régiójának fejlesztése, fejlődése;
- a lokálpatriotizmus, a közösségi büszkeség és az önbizalom erősödése;
- a helyiek életminőségének javulása;
- a közösségi szerveződések megjelenése, erősödése;
- az önkéntesség népszerűsítése;
- a helyiek nyelvismeretének, szakmai tudásának és kommunikációs készségeinek fejlődése (Remenyik, et al., 2018).

Szintén fontos tényezője a társadalmi hatásoknak a közös szurkolás, ami, mint összetartó erő hat a társadalomra, kiemelten, ha (nemzeti) sportsikerről beszélünk (Dancsecz, 2008). De nem elhanyagolható a minőségi szórakozás és az önkéntes mozgalom és annak felkarolása sem (Stocker & Szabó, 2017). A minőségi szórakozás alatt értendő, hogy az adott sporteseménynek képviselni kell egy élvezeti és élvezhetőségi szintet azért, hogy az emberek ne olyan tevékenységet végezzenek, ami nem, vagy csak minimális társadalmi haszonnal jár. Vagyis, ha az adott sportesemény minőségi szórakozást biztosít, úgy kisebb eséllyel végeznek olyan tevékenységet, amely kevesebb társadalmi haszonnal jár, például kaszinózás, kocsma látogatás (Stocker & Szabó, 2017).

Az önkéntes tevékenység tekintetében, az önkéntesség megismertetése a fiatalokkal, kiemelten fontos a társadalom számára. Az önkénteskedés az egyén számára is és a szervezet számára is előnyös. Az önkéntes személy az önkénteskedés közben jót cselekszik, emellett tapasztalathoz jut; a szervezet a személyen keresztül ingyenes munkaerőre tesz szert, akivel a szervezeti bázisa szélesedik (Stocker és Szabó, 2017). Amikor egy önkéntes programban külföldi személyek is részt vesznek, akkor az önkénteskedő személy nemzetközi tapasztalathoz juthat hozzá, valamint idegennyelvi készségfejlesztésben is részesülhet. Kiváló példa erre a 2017. évi FINA Vizes Vb, ahol összesen 3000 fő végzett ilyen tevékenységet, akik között szép számban jelentek meg külföldiek is (Stocker & Szabó, 2017).

Egy-egy sikeres sportesemény nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az embereknek milyen kép alakul ki a fejében adott desztinációval kapcsolatban (Remenyik, et al., 2018), ha egy ország, régió vagy város fel tud mutatni sikeresnek titulált nemzetközi sporteseményeket, az pozitívan alakíthatja ezt a képet.

2. táblázat: A társadalmi-kulturális hatások pozitív és negatív aspektusai

Pozitív hatások	Negatív hatások
a mozgás és az adott sportág népszerűsítése, önkénteskedés népszerűsítése, példaképek felállítása és megerősítése, megnővekedhet a sportklubbokhoz áramló sportolók száma, (tartós) munkahelyteremtés, szervező régió fejlődése, lokálpatriotizmus erősödése, nemzeti és helyi büszkeség erősödése.	sportlétesítmény mellőzése/elhanyagolása a rendezvényt követően, infrastrukturális beruházások gazdasági terhe a társadalomra, környezeti változtatások hatása a lakosságra, (időszakos) munkahelyteremtés, tömeg és zsúfoltság érzése a városban és a (tömeg)közlekedésben, bűnözés növekedése, terrortámadások veszélye, külföldiekkel történő konfrontálódás, társadalmi megosztottság.

Forrás: Dancsecz, 2008; Remenyik, et al., 2018; Stocker & Szabó, 2017 alapján saját szerkesztés

2.4. AZ ÖRÖKSÉG FOGALMA

Az elmúlt évtizedekben kezdett kialakulni a mega-sportesemények örökségének fogalma (Misener, et al., 2013; Preuss 2015), ugyanakkor egységes meghatározás és mérési technika még nem alakult ki. Az angol „legacy”, magyarul „örökség” szót először az 1956-os

melbourne-i olimpiai játékok kapcsán használták (Ism., 1965.) Az első, örökséggel kapcsolatos előzetes törekvéseket pedig az 1996-os atlantai olimpiai játékok küldetésnyilatkozatában olvashatjuk, ahol azt a célt tűzték ki, hogy az olimpia végeztével pozitív szellemi és fizikai örökséget hagyjanak (Scheu, et al. 2019). Jelenleg, a 2026-os téli olimpiai játékok pályázati folyamatának szerves részét képezi az örökség, ez a pályázati folyamat egy úgynevezett segítségnyújtási fázissal indul, amely során a Nemzeti Olimpiai Bizottság konzultál azokkal a városokkal, amik potenciális szervezővárosok lehetnek és támogatást nyújt nekik, többek között az örökség témájában (Scheu, et al. 2019).

Az „Örökség lehet gazdasági, társadalmi, politikai, kulturális és sportbéli örökség egyaránt” (Holt & Ruta 2015, p. 2). Fontos, hogy ez esetben egy hármas definíciót kell vizsgálnunk a teljesség érdekében, a hatás, az örökség és a leverage hármasát. A szakirodalomban többféle definíciót is találunk, egyik ezek közül Gratton és Preuss (2008) műve, amiben az örökséget, mint tervezett és nem tervezett, valamint pozitív és negatív, immateriális (puha) és kézzelfogható (kemény) örökségre különíti el, melyek az esemény hatásaként a szervezővárosban (fen)maradnak. Kemény örökségre jó példa lehet az adott sportesemény számára létrehozott és/vagy kialakított dolgok, az atlétika vb példáját nézve, kifejezetten a vb-re épített Nemzeti Atlétikai Stadion, a stadiont körülvevő park, illetve a frissen létrejött buszmegálló a stadion előtt. A puha örökség, melyre jó példa a társadalmi hatás, amit egy nemzetközi sportesemény okoz, főként az emberek tapasztalataira, attitűdjére és magatartására utal (Holt & Ruta, 2015; Preuss, 2007). Erre jó példa a vb tükrében, ha valaki azért kezdett el sportolni, mert a rendezvény motiválta őt arra, hogy beépítse a sportolást a mindennapokba, vagy ha valaki azért választotta az atlétikát, mint sportágat, mert részt vett valamelyik versenynapon és megtetszett neki valamelyik sportág. Vagy beszélhetünk a sport közösségépítő funkciójáról is, ugyanis köztudott, hogy a sport „összehozza” az embereket és komoly közösségépítő hatása van (Németh, 2023b). Ilyen értelemben nevezhetjük a vb során létrejött szurkolói közösségeket, akik összejártak és együtt nézték a vb-t, akár a helyszínen, akár az otthonukba, puha örökségnek. Ha az eseményhez kapcsolódóan megvalósul az örökség stratégiai tervezése, azt leverage-nek, azaz multidimenziós hatások elérésének nevezzük. Ez alatt azt értjük, amikor az eseményt és az erőforrásokat a kívánt társadalmi hatások elérésére és a legnagyobb kiaknázására használják (Taks, et al., 2015).

A nemzetközi szakirodalom megkülönböztet hatást és örökséget (Preuss, 2007). Hatásként értelmezzük a rövid távú impulzusokat (Preuss, 2007), erre az angol effect vagy impact szót használják, melyek gyakran egymás szinonimái. Ilyen rövid hatás lehet többek között az eseményhez közvetlenül kapcsolódó gazdasági fellendülés vagy a turisták – rendezvény ideje

alatt tanúsított – magasabb költési hajlandósága is (Balduck, et al., 2011). Örökségként pedig a hosszútávú, maradandó változásokat értik (Scheu, et al., 2019). A sportrendezvények örökségének egyik általános elfogadott definíciója, mely nagyban hasonlít Gratton és Preuss (2008) meghatározásához: „minden olyan tervezett és nem tervezett, pozitív és negatív, tárgyi és immateriális struktúra, amelyet egy sportesemény számára és általa hoztak létre, és amely hosszabb ideig fennmarad, mint maga az esemény” (Preuss, 2007, p. 211). Preuss (2007) definícióját értelmezve kijelenthető, hogy a strukturális változások alapvetőek az örökség meghatározásánál. Ezek a strukturális változások hosszabb ideig tartanak, mint maga a sportesemény és állandó, folyamatos cselekvési lehetőséget kínálnak. Ebben az értelmezésben az örökség egy társadalmi, gazdasági vagy természeti rendszer alapvető működési módjainak eltolódása vagy megváltozás következményeként jön létre. Így kijelenthetjük, hogy az örökség általában meghaladja a mega-sportesemények rövid távú hatásait, amelyek az esemény után hamar elhalványulhatnak, mint például a világméretű médiaérdeklődés (Scheu, et al., 2019).

Az örökségek létrejötte szorosan kapcsolódik az adott sporteseményhez, ugyanakkor ezek hosszú távon, az esemény után is megmaradnak (Taks, et al., 2015). Erre konkrét példa a vb esetében, többek között, az infrastruktúra fejlesztése, az atlétika központ felépítése. Az, hogy meddig beszélhetünk hatásról, és mikortól lesz valami örökség, mennyi idő elteltével lehet/kell örökségről beszélni, nincsen konkrétan definiálva (Preuss, 2007; Scheu, et al., 2019). Fontos azonban kiemelni, hogy öröksége olyan sporteseménynek lehet, amely jelentős fejlesztéssel (infrastrukturális és városfejlesztés), valamint nemzetközi médiamegjelenéssel jár és nagyszámú turistát vonz a helyszínre és az eseményre (Thomson, et al., 2019). A nemzetközi szakirodalom a hatások vizsgálatának eredményeként, azt az álláspontot fogalmazza meg, hogy egy sportesemény „alapjáraton” nem vezet a befektetett felek által kívánt eredményhez. Amennyiben pozitív társadalmi hatásokat szeretnének előidézni, úgy az érdekelt felek feladata, hogy olyan mechanizmusokat hozzanak létre, melyek előrevetítik a sportesemény kínálta lendületet, ezzel előidézve a fenntartható társadalmi örökségeket (Taks, et al., 2015)

A PWC (2015) tanulmánya kiválóan rávilágít arra, hogy az örökség kérdése már annál a döntésnél is megjelenik, amikor egy városnak, régiónak el kell döntenie, hogy milyen eseményeknek ad otthont. Ebben a döntésfolyamatban több szempontot kell megvizsgálni, egyik ezek közül az, hogy milyen örökséget szeretne/vár a város vagy régió. A PWC (2015) szerint az alábbi kérdések mentén kell vizsgálni ezt a részt:

- Ha a város/régió nemzeti vagy nemzetközi ismertségének növelése a cél, azzal, hogy megrendezik az adott eseményt, hogyan fogja ezt elérni a rendezvény?

- A rendezvény szervezésével milyen hosszú távú fejlesztési célokat szeretne elérni a város?
- Hogyan lehet a legjobban előre tervezni, annak érdekében, hogy a létesítmények és a támogató infrastruktúra a rendezvény után is használható legyen?
- Milyen esetleges módosításokat érdemes elvégezni a stadionokon, lakóépületeken és egyéb infrastrukturális elemeken, hogy ezek át tudjanak alakulni hosszútávú használatra, az eseményalapú használatról?
- Milyen sportörökséget szeretne a város nyújtani a helyi és regionális közösségek számára?
- Milyen mérőszámok alkalmazásával fogja a város az örökség sikerességének mérését teljesíteni?
- Milyen szellemi tőkét tud a város hasznosítani, a jövőbeni események számára azzal, hogy ezt az eseményt megrendezi?

A tanulmány rámutat arra, hogy tudatos tervezéssel mennyire befolyásolhatjuk a sportrendezvény örökségét, tudatos tervezéssel számos lehetőséget kiaknázhathatunk, ezzel is hozzájárulva az esemény pozitív hatásainak előállításához.

3. táblázat: A hatás-örökség-leverage hármas fogalom szintetizálása

Fogalom	Meghatározás	Példa – 2023 atlétikai vb
Hatás	a sportrendezvény hatásaként megjelenő azonnali vagy rövid távú impulzusok, változások	Hirtelen megnövekedett médiaérdeklődés: az eseményt világszerte közvetítették
Örökség	hosszútávú, maradandó változások, melyek a sportesemény következtében jönnek létre, de tovább fennmaradnak, mint maga az esemény	Infrastruktúra fejlesztése: Nemzeti Atlétikai Központ megépítése, bicikliút kiépítése/korszerűsítése
Leverage	stratégiai tervezés, annak érdekében, hogy a kívánt hatást és az erőforrásokat maximálisan kiaknázza az adott sportrendezvény	Sportolásra ösztönözni az embereket – Sulihős, Hétköznapi Hős program

Forrás: Gratton & Preuss, 2008; Preuss, 2007; Scheu, et al. 2019; Taks, et al., 2015 alapján saját szerkesztés

2.5. A SZAKIRODALOM-FELDOLGOZÁS ÖSSZEGZÉSE

A vb példáján keresztül látszódik, hogy egy jól megszervezett nemzetközi sportesemény milyen mértékben tudja befolyásolni egy ország megítélését pozitív irányban, akár a nemzetközi szervezetek vagy más országok felé. Ezentúl, ha a gazdasági hatásokat nézzük, az ideérkező sportolók, szurkolók/turisták, az itt töltött idő alatt szálláshelyre, belépőre, repülőjegyre,

étel- és italfogyasztásra, (helyi) közlekedésre és szórakozásra is költöttek, ami nagyban hozzájárul ahhoz, hogy gazdaságilag ne legyen veszteséges a rendezvény az ország számára.

Környezeti hatásokat tekintve megkülönböztethetünk pozitív és negatív hatásokat. Pozitív hatás az, hogy világszerte törekszik minden ország egyre zöldebb és fenntarthatóbb rendezvényeket szervezni, erre vannak jogyakorlatok, amik ezt a törekvést segítik. Az atlétikai vb-n például a versenyzőket nem egyesével szállították a helyszínre külön autóval, hanem csoportosan utaztatták őket, többnyire hajóval és kisbuszokkal. Továbbá a helyszínt és közvetlen környezetét megújították, több új létesítmény épült, parkosítottak, fákat ültettek, utóbbiak pozitívan hatnak a környezetre és az imázsra egyaránt (Németh, 2023a). Negatív hatás pedig az, hogy hirtelen nagyon sok ember érkezik a desztinációba, ez leterheli a környezetet, repülővel érkeznek, a reptérrel beutaznak a városba, szállodában laknak. TDK-dolgozatomban, szűkítve a vizsgálandó területet, a nemzetközi sportrendezvények társadalmi és kulturális hatásait vizsgálom.

Egy nemzetközi sporteseménynél nagyon fontos megvizsgálni azt, hogy a rendezvénynek milyen hatása van a helyi lakosságra. Általában kijelenthető az, hogy egy nemzetközi sportverseny nagyban motiválhatja a lakosságot arra, hogy mozogjon, aktívabb életet éljen (Máté, 2022). További hatás lehet még, hogy fiatalok, akik éppen sportágválasztás előtt állnak, az adott sportot választják, sikeres rendezés esetén inspirációt is jelenthetnek. Illetve, aki aktív, sportos életet folytat, nagyobb eséllyel támogatja a nemzetközi sportrendezvények szervezését és pozitívabban értékeli a hatásokat is (Máté, 2022).

3. A PRIMER KUTATÁS MÓDSZERE

Kutatásom célja a helyi közösségek vizsgálata a 2023-as atlétikai vb kapcsán. Mivel a kutatásommal a helyiek érzéseit, tapasztalatait, véleményeit szeretném megérteni, így félig strukturált interjúkat készítettem az általam kijelölt csoportok tagjaival.

Szerettem volna átfogóbb képet kapni a témában, ezért három csoportot azonosítottam a kutatásom kapcsán, és mindegyik csoporttal készítettem interjút. Fontosnak tartottam, hogy a témát a helyi lakosság szemszögéből vizsgáljam átfogóan, de emellett egy szervezővel is sikerült interjút készítenem, melynek segítségével diverzebb képet kaphatunk a témát illetően.

3.1. A KUTATÁSI KÉRDÉSEK

Három csoportot azonosítottam, és mindhárom csoporthoz különböző kutatási kérdéseket fogalmaztam meg. Abban azonban megegyeztek ezek a csoportok, hogy ugyanazokat a bevezető kérdéseket tettem fel nekik;

- *Mit jelent neked a sport?*
- *Sportolsz-e aktívan, rendszeresen?*
- *Szoktál-e sportrendezvényekre kilátogatni, akár mint néző/szurkoló, akár mint versenyző?*

Illetve ugyanazokat a demográfiai adatokat kértem el minden alanytól, kódolás céljából; születési év, lakhely – város és Budapest esetében kerület megjelölése és a nem.

A kutatási kérdéseim a következők voltak:

- **K1:** *Milyen hatásai voltak a Budapesten megrendezett atlétikai világbajnokságnak a helyi lakosságra?*
- **K2:** *Hogyan alakult a nemzeti büszkeség érzése a vb kapcsán az emberekben?*
- **K3:** *Milyen közösségépítő hatásai lehetnek egy világversenynek?*
- **K4:** *Egy mozgásra ösztönző program mennyire befolyásolja a résztvevők sportolási szokásait?*
- **K5:** *Milyen társadalmi-kulturális öröksége van egy világbajnokságnak?*

A kutatási kérdésekkel az átfogó kép kialakítására törekedtem, és ehhez rendeltem hozzá a csoportokat. Így előfordul, hogy nem mindegyik csoport körében vizsgáltam az adott kutatási kérdés kapcsán. A 4. táblázattal azt kívánom szemléltetni, hogy melyik csoportnál melyik kérdés releváns.

4. táblázat: A kutatási kérdések relevanciája a vizsgált csoportokban

	K1	K2	K3	K4	K5
Helyi lakosok	X	X			X
Hétköznapi Hősök		X	X	X	X
Szervező	X	X		X	X

Forrás: saját szerkesztés

Első csoportom a helyi közösségek és a helyi lakosok. A kutatásomhoz a budapestieket leszűkítettem a XXI. kerületre, Csepelre és a IX. kerületre, Ferencvárosra. Ezt a szűkítést azért tartottam fontosnak, mivel ez a két kerület volt a leginkább érintett a vb kapcsán abból a szempontból, hogy itt zajlott a verseny, itt volt a stadion, a rendezvény helyszíne, ezáltal az esemény megelőzően éveken át munkálatok, építkezések folytak a környéken. Ennél a csoportnál azt kívánom vizsgálni, hogy:

- *milyen érzés volt bennük, amikor megtudták, hogy Budapesten lesz 2023-ban az atlétikai vb,*
- *mi a véleményük a területfelhasználásról,*
- *örülnek-e annak, hogy atlétika stadion épült a környékre,*
- *volt-e lehetőségük bekapcsolódni a vb előkészületeibe,*
- *volt-e lehetőségük kinyilvánítani a véleményüket az előkészületek kapcsán,*
- *éreztek-e bármilyen hatást a vb előtt, alatt és után, ezek hogyan befolyásolták a mindennapjaikat,*
- *mint helyi lakosok kilátogattak-e a vb-re, hogy érezték magukat a vb-n,*
- *érezhető-e, hogy többen sportolnak a környéke,*
- *tapasztaltak-e olyat, hogy Csepel/Ferencváros mint városrész pozitívabb megítélésben részesül a 2023-as vb óta,*
- *éreztek-e nemzeti büszkeséget a vb során*
- *milyen társadalmi-kulturális örökségeket tudnak azonosítani.*

Második csoportom a Hétköznapi Hősök, olyan személyek, akik kijelölt versenyen teljesítettek, ezáltal kedvezményesen tudtak jegyet vásárolni a vb-re. Az ő körükben azt vizsgálok, hogy:

- *sportoltak-e a felhívás előtt, vagy ez jelentette a fordulópontot szokásaikban;*
- *hol hallottak a Hétköznapi Hősök mozgalomról,*
- *miért döntöttek úgy, hogy részt vesznek egy kijelölt sportversenyen, mi motiválta őket;*

- *milyen volt a kedvezményes kupon beváltásának menete,*
- *tapasztaltak-e közösségépítő hatást a HH program kapcsán,*
- *milyen volt a vb, milyen élményekkel gazdagodtak;*
- *kialakult-e bennük a nemzeti büszkeség érzés a vb kapcsán,*
- *követik-e azóta az atlétikát, voltak-e azóta atlétika versenyen,*
- *milyen társadalmi-kulturális örökséget tudnak azonosítani a vb kapcsán.*

Harmadik csoportom a szervezeti személyek/szervezők, ebben a kategóriában az atlétikai vb egyik szervezőjével készítettem interjút. Ezen esetben egy átfogó képet szeretnék kapni arról, hogy:

- *milyen érzés volt megtudni, hogy Magyarország szervezheti a 2023-as atlétikai világbajnokságot,*
- *milyen célokkal, célkitűzésekkel kezdtek bele a vb szervezésébe,*
- *mennyire terveztek tudatosan az esemény hatásaival és örökségével,*
- *mennyire vették figyelembe a helyi lakosság igényeit, véleményeit,*
- *mennyire vonták be a helyi lakosságot a vb szervezésébe,*
- *volt-e példa arra, hogy a helyiek verbalizálták nemtetszésüket valami kapcsán,*
- *honnan jött a Hétköznapi Hősök roadshow ötlete, ezzel mit szerettek volna elérni, ennek milyen hatásai voltak,*
- *illetve milyen utóhasznosítást képzeltek és terveztek el a Nemzeti Atlétika Stadionnak, ennek milyen lépései és fázisai vannak,*
- *hogyan ítélik meg, milyen hatással volt/van a vb a helyiekre és a környékre,*
- *szervezőként hogyan látták, hogy érezték magukat az emberek a vb-n,*
- *szervezőként, hogyan jelent meg a nemzeti büszkeség.*

3.2. A VIZSGÁLT SOKASÁG

Dolgozatomban a helyi közösségeket vizsgálom nemzetközi sportrendezvények kapcsán. Kutatásom fókuszában a 2023-as atlétikai vb volt, mint nemzetközi sportrendezvény és a budapesti lakosság. A kutatás tervezése során a budapestieket leszűkítettem konkrét kerületekre, a IX. és XXI. kerületre – Ferencvárosra és Csepelre. Ezt a szűkítést azért gondoltam fontosnak, mivel releváns tapasztalatokra és élményekre szerettem volna építeni a vizsgálódásomat, ezért olyan személyekkel szerettem volna interjút készíteni, akik testközelből élték át a vb-t. A diverzebb feltérképezés céljából két kerületet jelöltem ki, azt a két kerületet, akik távolságot tekintve a legközelebb vannak a vb helyszínéhez.

3.3. A VIZSGÁLT SPORTRENDEZVÉNY: A 2023-AS ATLÉTIKAI VILÁGBAJNOKSÁG

Az alábbi fejezetben röviden szeretném bemutatni a 2023-as atlétikai vb történetét, hogyan került Magyarországhoz a rendezés joga.

A Magyar Atlétikai Szövetség 2017. őszén jelezte először a Nemzetközi Atlétikai Szövetségnek (IAAF; 2019-től WA – World Athletics a szervezet neve), hogy szabadtéri világ bajnokságot szeretne rendezni és meg is kezdték a tárgyalásokat a nemzetközi szövetséggel ezügyben (Fehér, 2018). Mivel 2019-ben Katar (Ázsia), 2021-ben Eugene (Amerika) rendezett vb-t, így számíthattak a pályázók arra, hogy a 2023-as vb-re Európai vagy Afrikai ország fog pályázatot nyerni (Fehér, 2018). Az afrikai pályázók közül Egyiptom és Kenya is visszalépett a pályázástól, így Budapest (Magyarország) egyetlen ellenfele Barcelona (Spanyolország) maradt, akik korábban már többször is elbuktak a vb pályázásán, 2018. júliusában ismételen kiszálltak a versenyből (Fehér, 2018). Így a Buenos Aires-i konferencián vált nyilvánvalóvá az IAAF számára is, hogy Budapest lesz a befutó pályázó a 2023-as atlétikai világ bajnokság szervezésére (Fehér, 2018).

Így tehát 2023-ban Budapesten került megrendezésre az atlétikai világ bajnokság, ami Magyarország történetének eddigi legnagyobb sporteseménye volt. A sportrendezvényre kétezer atléta érkezett, több mint kétszáz országból (worldathletics.org, s.a.) Ez volt az első alkalom, amikor az atlétikai vb Közép-Európában rendezték meg. Budapest – „a világ egyik leggyönyörűbb városa” (worldathletics.org, s.a.) – a világörökséget képező Dunai panorámájával és történelmi városrészeivel tökéletes helyszínnek bizonyult mind az atléták, mind a szurkolók számára (worldathletics.org, s.a.).

A világ bajnokságra épült fel Budapesten a Nemzeti Atlétikai Központ, ami kifejezetten atlétika céljára épült, ami Közép-Európa legnagyobb verseny- és edzőközpontja, valamint a magyar atlétika új otthona is lett (worldathletics.org, s.a.). A központ 35 000 néző befogadására képes – a mobil lelátókkal együtt – amiket a vb után lebontanak, ezt követően 15 000 állandó férőhely lesz a stadionban, ami versenyhelyszín és edzőközpont mellett nyílt sportközpontként fog üzemelni (worldathletics.org, s.a.).

3.4. A KUTATÁS MENETE

Összesen nyolc helyi lakossal – négy csepelivel és négy ferencvárosival, hat Hétköznapi Hőssel és egy szervező személlyel készítettem összesen tizenöt interjút. Ezeket a Teams felületén rögzítettem, és automatikus leíratot készítettem az alkalmazással, amelyeket egyesével átolvastam és javítottam a videó alapján. Az interjúkat 2024. október 02. és 2024. október 11. között végeztem. Ezeket az interjúkat úgynevezett beszélő kódokkal láttam el, az anonimitás

céljából. Ezeket a kódokat három adatból állítottam össze. Az első részét a kijelölt csoport képezi, „Cs”-vel valamint „Fv”-vel a helyi lakosokat – Csepel és Ferencváros, „HH”-val jelöltem a Hétköznapi Hősöket és „Sz”-el jelöltem a szervezeti személyeket/szervezőket,. Ezután az interjúalanyok életkora következik a kódban és végezetül a nemük. Tehát egy például 38 éves férfit, aki ferencvárosi lakos az alábbi módon kódoltam: Fv_38_F. Ezekről a kódokról összefoglaló táblázatot készítettem:

5. táblázat: Az interjúalanyok főbb jellemzői

Interjú kódja:	Csoport	Életkor	Nem	Interjú készítésének dátuma
Cs_19_F	Helyi lakos	19	Férfi	2024.10.07.
Cs_42_N	Helyi lakos	42	Nő	2024.10.11.
Cs_45_F	Helyi lakos	45	Férfi	2024.10.08.
Cs_51_N	Helyi lakos	51	Nő	2024.10.03.
Fr_21_N	Helyi lakos	21	Nő	2024.10.11.
Fr_22_N	Helyi lakos	22	Nő	2024.10.10.
Fr_48_N	Helyi lakos	48	Nő	2024.10.09.
Fr_48_F	Helyi lakos	48	Férfi	2024.10.09.
HH_23_N	Hétköznapi Hős	23	Nő	2024.10.02.
HH_42_F	Hétköznapi Hős	42	Férfi	2024.10.09.
HH_50_N	Hétköznapi Hős	50	Nő	2024.10.05.
HH_51_N	Hétköznapi Hős	51	Nő	2024.10.03.
HH_58_N	Hétköznapi Hős	58	Nő	2024.10.10.
HH_60_F	Hétköznapi Hős	60	Férfi	2024.10.06.
Sz_36_F	Szervező	36	Férfi	2024.10.09. és 2024.10.11.

Forrás: saját szerkesztés

Az interjúkat a kérdéssor mentén dolgozom fel, a leiratokat felhasználva tartalmi elemzésen esnek át az interjúk, mellyel a célom az általam kijelölt csoportok mély megértése. Valamennyi interjú vezérfonala megtalálható a mellékletek között.

4. A KUTATÁS EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA

Ebben a fejezetben ismertetem a kutatásom eredményeit. Három csoportot különítettem el a kutatásom kezdetén, a szervezőket, a helyi lakosokat és a Hétköznapi Hősöket. Elsőként a helyi lakosok csoportját szeretném elemezni, majd a Hétköznapi Hősöket veszem górcső alá, végezetül a szervezők csoportját vizsgálom.

4.1. A HELYI LAKOSSÁGGAL FOLYTATOTT INTERJÚK EREDMÉNYEI

A helyi lakosságnak tekintett csepeli és ferencvárosi lakók közül nyolc személlyel készíttettem interjút. Az interjúalanyok keresése közben igyekeztem figyelni, hogy több korosztály is képviselve legyen, illetve, hogy a nemek aránya is megfelelő legyen.

4.1.1. Helyi lakosságra gyakorolt hatás

Az első kutatási kérdésem (K1) az volt, hogy milyen hatásai voltak a Budapesten megrendezett atlétikai világbajnokságnak a helyi lakosságra.

Ebben a témakörben több interjúkérdés segítségével vizsgálódtam és törekedtem a leginkább átfogó kép kialakítására. Az első kérdésem az volt, hogy milyen volt helyi lakosként megtudni, hogy Magyarország szervezi a 2023-as atlétikai vb-t? Öten számoltak be arról, hogy öröm és büszkeség volt bennük, amikor megtudták. Volt, aki azért örült, mert a környék fejlődését segíti egy ekkora esemény: *„ezáltal is fejlődik a környék meg az a rész ott és gyönyörű is lett.”* (Cs_45_F), volt, aki arra volt büszke, hogy egy ekkora eseményt szervez Magyarország és a világ legjobb sportolói emiatt érkeznek Budapestre: *„Uh büszkeség, hogy ez egy nagy esemény és mégis a világ legjobb sportolói itt lesznek Budapesten.”* (Fv_48_F). Volt, aki a turisztikai hatást emelte ki elsőként, illetve párhuzamot vont a helyi közösségekre gyakorolt hatással: *„Szerintem ezek nagyon-nagyon jó dolgok ez egyrészt azért, mert nem csak a turistákat célozza meg, hanem a helyi lakosságot és vica versa.”* (Fv_48_N). A maradék három interjúalany inkább negatív érzésekről számolt be, említettek félelmet: *„az első az az volt, hogy azért ez egy hatalmas esemény és nem tudom úgy kicsit, így talán félelemnek mondanám, amit így éreztem.”* (Fv_22_N), tájékozatlanságot: *„Hát őszintén én nagyon későn tájékozódtam erről”* (Fv_21_N), és nemtetszést a magas költségeket tekintve. *„...hát nem annyira örültem..., maga a stadion amennyibe került, szerintem sok volt. Sok volt, hogy egyszer felépítsék és aztán ne használják.”* (Cs_19_F). Viszont pozitívumot azok a személyek is tudtak mondani, akik elsőként negatívan nyilatkoztak: *„Olyan szempontból jó volt, hogy így a városnak talán így jót tett, mármint így népszerűség ügyileg, meg talán valamennyi turizmust is hozott.”* (Cs_19_F).

A következő kérdésem arra vonatkozott, hogy helyiként mi a véleményük a terület felhasználásáról, ahova a stadiont építették? Ezzel kapcsolatban is egybehangzó vélemény született az alanyok körében, örültek annak, hogy rehabilitálták a környéket, valaki külön kiemelte, hogy mennyire szuper, az, hogy olyan területen építkeztek, ahol előtte nem kellett lerombolni kész épületeket, lakóházakat és ezzel nem járt semmiféle plusz teher, úgymint az addig otthlakók költöztetése: „*ez egy nagyon nagy dolog, hogy egy olyan helyre építenek, ami egyébként kihasználatlan, mondjuk így, mert ott ugye gyakorlatilag, ha jól tudom, semmi nem volt. Tehát nem arról szól, hogy most ledózerolunk nyolcvanhatlakóházat, ahol egyébként költöztetésre kell keríteni az embereket*” (Fv_48_N). Egy csepeli alany hasonlóan vélekedett, egy dolgot sajnált, hogy a VITUKI uszodát lebontották: „*az a terület nagyon dzsuva volt. Jó hát ott volt a VITUKI, nagyon sokat jártam oda úszni, azt sajnáltam, hogy azt lebontották meg az áldozatul esett, de maga szerintem nagyon szép lett a stadion*” (Cs_51_N). Kiemelték, hogy jobb érzés is így jönni Csepel felé, hogy egy szebb környéken át vezet az út: „*abszolút hozzáad kerület értékéhez, hogy eleve már ahogy bejössz szebb, meg hogy van egy ilyen sportlétesítmény.*” (Cs_42_N). Volt olyan ferencvárosi lakó, aki azt emelte ki, hogy ez az építkezés vonzerőként is funkcionálhat és talán több fiatal és/vagy sportolni szerető ember fog a kerületbe költözni: „*meg szerintem tök jó uh vonzás, vonzást is ad abból a szempontból, hogy fiatalok költözzenek a kerületbe, illetve olyanok, akik, akiknek mondjuk fontos a sport.*” (Fv_22_N). Egy másik ferencvárosi lakos véleménye szerint, azért volt jó a terület kiválasztás, mert nincsen túl messze a várostól és véleménye szerint Csepelt is közelebb hozza ez a fejlesztés: „*Tehát, ha már valamit csinálunk, akkor közel a városhoz. Márpedig ez nemcsak, hogy közel van a városhoz, hanem benne van a városba. Másrészt azt gondolom, hogy Csepel városrész, ami azért egyfajta kicsit ilyen. Nem is tudom ilyen lepusztultnak érzi sokszor az ember ez egy kicsit közelebb hozza a városhoz*” (Fv_48_N). Ehhez a kérdéshez ketten fogalmaztak meg kritikát, egyikük azt, hogy zavarja a stadion kihasználatlansága, így szerinte nem érte meg ezt ennyi pénzből felépíteni, kevesebb pénzből is lehetett volna valamit létrehozni ezen a területen: „*talán, ha a stadion úgy üzemelne számomra ahogy kéne, akkor talán annyira nem zavarna, de így, hogy nem, akkor már ennyiből, ennyi pénzből, sőt kevesebb pénzből is olyan helyet lehetett volna, parkot, vagy nem tudom mit csinálni, ami sokkal jobban megérte volna*” (Cs_19_F). Itt kifejtette azt is, hogy szerinte, hogy lenne megfelelő a csarnok használata: „*hogyha már atlétikai stadionról beszélünk, akkor nyilván ugye elsősorban atletizálásra használni...vagy esetleg rendezvények egy-két alkalommal családi nem tudom családi napok. Talán hasonlókat tudok elképzelni, mivel nagyon nagy stadionról beszélünk ezért sok lehetőség van benne szerintem, amit ki lehetne használni*” (Cs_19_F). A stadion kihasználatlanságával kapcsolatban más is megfogalmazta

fájdalmát, amikor azt kérdeztem, hogy a vb-t követően birtokba tudták-e venni a létesítményt: „Nem és egyébként ez a legnagyobb fájdalomom meg szerintem nagyon sokaknak ez...Szerintem ez felháborító egyébként tehát, hogy nem használhatja a nagyközönség, én megérttem, hogy él-sportra tervezték, csak akkor meg minek van ott így álltó helyében fog tönkre menni” (Cs_51_N), majd ezután még hozzátette, hogy olyan jó sportpálya jött mostanra létre a NAK és környékén, hogy még fizetni is hajlandó lenne, csak hogy használja: „amilyen sportpályát ott csináltak tehát hogy így, még fizetnék is azért, hogy ott futhassanak, mert tényleg nagyon színvonalas az egész most is” (Cs_51_N). A másik kritikát egy ferencvárosi lakó fogalmazta meg, aki szerint elég sok stadion van már Budapesten és szerinte, ha már rehabilitálnak egy környéket, akkor jobban át lehetne gondolni, hogy mi kerüljön oda: „És hogyha már rehabilitálunk egy uh, egy lepukkantabb környezetet akkor azért. Nem tudom át lehet gondolni, hogy pontosan mi az, ami oda annyira oda illene.” (Fv_21_N). Azt is hozzátette, hogy ettől függetlenül nem vehető el az, hogy a végére szép lett a stadion, de nem gondolja a legjobb döntésnek: „igazából azt tudom, hogy a végére szép lett, tehát, hogy azt azt így nem tudom tőle elvenni, hogy szép lett a végére” (Fv_21_N).

Az interjú következő kérdésével arra kerestem a választ, hogy hogyan élték meg a vb előkészületi, szervezési szakaszát, milyen hatások érték őket ezalatt? Ezzel kapcsolatban azt emelték ki elsőként, hogy aránylag messze laknak a stadiontól, így a lakhelyükön nem éreztek semmiféle hatást, ami a vb kezdeti időszakához kötődne: „igazság szerint túl sok negatívum nem volt, mivel viszonylag távol lakok tőle... úgyhogy ez ilyen szempontból nem volt zavaró” (Cs_19_F); „én nem ütköztem semmibe, tehát ott csinálták a dolgukat, mi meg éltük az életünket. Tehát nem akadályozták, inkább azt mondom, a mindennapi életet” (Fv_48_N). Összesen két személy – egy csepeli és egy ferencvárosi – jegyezte meg, hogy egyidőben történt a Csepeli HÉV vonalának felújítása és a NAK építése, ezért voltak korlátozások a HÉV közlekedésében: „akkor újították fel a HÉV vonalát, is és hogy egyszerre lehet, hogy így sok volt így a kettő” (Cs_51_N); „Nekem egy dolog ugrik be, hogy a csepeli HÉV-vel kapcsolatban voltak korlátozások” (Fv_48_F). Volt olyan csepeli interjúalany, aki Csepel kertvárosi részében lakik, de munkába arra jár, ahol az építkezés folyt, és visszaemlékezve eszébe jutott, hogy azon a környéken, az építkezés miatt, torlódás volt, meg sok kamiont látott, de hozzátette, hogy egy ilyen méretű beruházásnál ez elkerülhetetlen, a projekt velejárója: „a HÉV-ről láttam a nagy építkezést, meg az, hogy volt torlódás miatta, meg tényleg nagyon sok kamion meg teherautót igen, most így visszaemlékezve, nagyon sokan jártak arra, mert ugye kerülő utakat is építettek ki. Meg parkolókat hát nyilván ott megnövekedett a forgalom. De hát most ez ezzel jár.” (Cs_51_N).

Ezt követően egy másik aspektusból vizsgáltam a helyieket ért hatásokat, olyan szempontból, hogy volt-e lehetőségük bekapcsolódni a vb szervezési, lebonyolítási fázisaiba, illetve, hogy volt-e lehetőségük véleményt nyilvánítani a vb-vel kapcsolatban, volt-e fórum kialakítva erre. Ezzel kapcsolatban egyöntetű válasz érkezett az alanyoktól, mindenki arról számolt be, hogy nem volt ilyen, vagy hogy nem tudtak ilyenről: „*Nem, nem értestültünk róla*” (Cs_42_N); „*Igazából uh így minket nem, ahol így, ahol így mi élünk ott nem, nem volt akkora visszhangja*” (Fv_21_N); „*Nekem ilyenről nincs tudomásom, de ez nem jelenti azt, hogy nem is volt, hanem az, hogy egy burookban élek*” (Cs_45_F). Egy ferencvárosi alany jegyezte meg, hogy szerinte nem is jó ötlet egy ekkora beruházással kapcsolatban megkérdezni ezeket, mivel olyanok végzik ezt a feladatot, akik értenek hozzá, és a szakképzetleneket hiába kérdezik, mert nincsen megfelelő tudásuk ezzel kapcsolatban: „*úgy gondolom, hogy egy ilyen beruházás, aminek az értéke azt hiszem nem két forint, ebbe nem hiszem, hogy mindenkinek bele kéne szólni... Tehát én úgy gondolom, hogy Magyarország, Budapest szervezett már elég sportrendezvényt, tehát vannak hozzáértő emberek, akik ezt meg tudják szervezni... aki ért hozzá az úgy gondolom, hogy hogy ért hozzá annyira, hogy ezt megoldja*” (Fv_48_F). Voltak olyanok is, akik tudatosan nem keresték a lehetőséget, mert olyan élethelyzetben vannak, amibe nem fér bele egy ilyen extra elfoglaltság: „*elégge kaotikus életet élek, szóval nem, nem szoktam nagyon keresni még az ilyen plusz lehetőségeket*” (Fv_22_N); „*Ugyan ezt nem próbáltam tehát, hogy én őszintén se önkéntesnek se fizetett munkaerőnek nem próbáltam jelentkezni*” (Cs_19_F).

A továbbiakban azt vizsgáltam, hogy közvetlen a vb előtt, a vb ideje alatt és utána milyen hatások érték a helyi lakosságot. A verseny előtti hatásoknál azt emelték ki a legtöbben, hogy érezhető volt a forgalomnövekedés és az, hogy közeledik az esemény, ugyanis egyre több helyen jelentek meg erre utaló jelek: „*ott a vége felé már az utolsó pár hónapban...nem csak, ahol a stadion van, azon az oldalon kezdtek már el, így a munkálatok nagyba folyni, hanem a másik oldalon is. A szemközti oldalon*” (Cs_42_N); „*augusztusban szóval ott a vb előtti időszakban érzékeltem azt, hogy mondjuk megnövekedett, így a tömegközlekedésen vagy úgy amblokk, így kicsit így az emberek száma*” (Fv_22_N). Abban megosztott véleményen voltak az alanyok, hogy a turisták érkezése érzékelhető volt-e, volt, aki azt mondta, hogy igen ő érzékelte, hogy érkeznek a turisták a városba és volt olyan is, aki azt mondta, hogy ebből az érkezézből nem tapasztalt semmit: „*Igazából az érkezés annyira nekünk nem tűnt föl*” (Fv_48_F); „*ott ahol mi lakunk, ott van egy kemping, és az a kemping az amúgy minden eseménykor megtelik tehát, hogy Sziget Fesztiváltól kezdve mindig és akkor is tele volt és olyankor rengetegen vannak abban a kempingben*” (Fv_21_N). A vb ideje alatt olyan hatásokat emeltek ki az alanyok, amire a szakirodalmi áttekintés után számítottam. Megnövekedett forgalomról, nagy

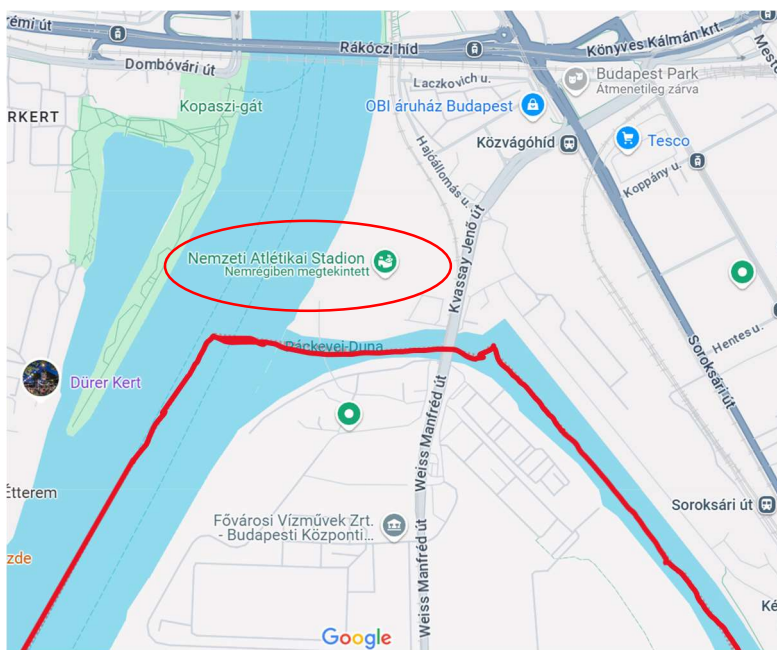
embertömegekről – ezeket főleg a rendezvény helyszíne körül érzékelték – számoltak be és volt olyan, aki hozzátette, hogy nem negatívan fogta fel ezeket a változásokat, mivel ez csak addig a kilenc napig tartott, amíg a vb folyt, és nem hónapokig állt fent ez az állapot: „Az tény, hogy amikor elkezdődött, vagy előtte pár nappal iszonyat mennyiségű ember volt itt a környéken, jöttek mentek. De én ezt nem negatív dolognak fogtam fel, hanem tudtam, hogy ez a verseny része és mondjuk nem 8 hónapig tart” (Fv_48_N); „Nagyon sok turista volt, szóval az atlétika stadion környékén” (Cs_19_F); „talán kétszer volt olyan is, hogy akkor jöttünk haza valahonnan, amikor egy este véget értek a versenyek...és igazából akkor se volt semmi extra. Hát jó hát rengeteg ember az utcán, de hát nem, tehát lehetett ugyanúgy haladni, tehát nem kellett órákig itt dugóba állni, annyi, hogy az embernek oda kell olyankor figyelni, de hát ez teljesen természetes” (Cs_45_F); „mi közel lakunk aránylag a stadionhoz, amikor ki is mentünk szurkolói zónába vagy magára az eseményre, akkor meg gyalogosan tehát megoldódott. Jó, nem elsőre mentünk át a zebrán ennyi volt, de persze észrevehető volt a tömeg” (Fv_48_F). Az egyik alany kiemelte ennél a kérdésnél, hogy mennyire pozitív érzést keltett benne, hogy a szervezők, sportolók is a helyi közlekedést használták: „villamossal közlekedtek az emberek oda és így mondom a badge-esek is, tehát akik ugye szervezők, résztvevők, nem tudom kicsodák voltak, fölszálltak a kettős villamosra, azt mentek tehát, hogy nem arról szólt, hogy itt ilyen, mondjuk buszokat is láttam, de nekem az nagyon szimpatikus volt, hogy a helyi közlekedést használják sokan” (Fv_48_N). Ezt követően a világbajnokság utóhatásairól kérdeztem az alanyokat, ezekkel a kérdésekkel arra kerestem a választ, hogy ha volt változás a vb előtt, mondjuk a forgalmat tekintve, akkor ezek hogyan alakultak, változtak a vb elteltével. Emellett a vb utóhatásaira kérdeztem még rá konkrét kérdésekkel. Az előbbire főleg azt válaszolták, hogy rövid időn belül visszaállt minden a normális kerékvágásba és a forgalom is hamar normalizálódott: „Hát én mint csepeli, így forgalom változás Csepel belvárosában nem történt különösebben, mert az eddig is volt. Igazság szerint maga a gyorsforgalmi út, ahogy megyünk a maga az atlétika stadion felé az, meg ott az atlétikai stadion környéke, az ürült ki valamilyen szinten utána... Persze ahhoz kellett 1-2 nap nagyjából amíg lement ez a dolog” (Cs_19_F); „Szerintem nagyon hamar visszaállt” (Cs_42_N); „Szerintem még egy pár napig biztos, hogy volt sok ember. De nem gondolom, hogy hosszan elnyúlt” (Fv_48_N). Két fő volt, akik hosszabb helyreállásról számoltak be, az egyikük a területben lévő kempinggel kapcsolatban érezte, hogy sokáig – több, mint pár napig – tele volt még: „utána um rá még egy hét mire így visszaáll a normálisba, mert a normális az olyan, hogy a bent 2 autó körülbelül” (Fv_21_N), a másik személy pedig a stadion körüli bontást, helyreállítást érezte hosszadalmasnak: „Gyorsan, hát amúgy, nem, az túlzás, mert nagyon sokáig bontottak ott. Meg azt tudom, hogy a füvet is kicserélték” (Cs_51_N).

Hozzá kell tenni, hogy ezeket nem negatívan élték meg, szimplán ténymegállapítást tettek, illetve mindkét esetben specifikusabb dolgokról van szó, ami túlmutat azon, hogy a szurkolók, nézők, versenyzők mennyi idő alatt hagyják el a várost. Ezzel összefüggésben arról számoltak be az alanyok, hogy nem érezték az itt maradó turisták jelenlétét, mivel Budapest nagy város és elveszik benne pár ezer turista: „*nekem nem tűnt föl, hogy hogy most sokan maradtak volna... Budapest akkora város, hogy eltűnik, most pár ezer sportoló itt van a városban...szerintem így elveszett az a pár ezer sportoló meg edző meg látogató a városban*” (Fv_48_F), Csepellel kapcsolatban azt nyilatkozták, hogy odáig el sem mentek a turisták, így végképp nem érezték a vb után, hogy sokan maradtak volna a városban: „*Csepelre nem jöttek ki a turisták, tehát nálunk itt nincs, nem tudok ilyenről beszámolni*” (Cs_52_F).

A következő kérdéssel azt tárgyaltam, hogy a vb utóhatásaként tapasztaltak-e olyat, hogy a kerületük pozitívabb megítélésben részesül? Ebben a kérdésben három részre osztódtak az alanyok, volt, aki egyáltalán nem tapasztalt ilyet és nem is hiszi azt, hogy a vb hatására pozitívabban látnák a városrészt: „*Hát én erre külön nem gondoltam, mivel szerintem külföldiek szempontjából ezt nem hiszem, hogy most külön figyelmet kapott volna ez a városrész így külön, mert szerintem nem, lehet azt se tudták melyik kerületben van most*” (Cs_19_F); „*Csepel ázsijához szerintem nem adott hozzá, vagy legalábbis én nem tapasztaltam*” (Cs_51_N), „*Nem hiszem... nem hiszem, hogy Ferencvároshoz kötik az atlétikai vb-nek a sikerét vagy nem sikerét*” (Fv_48_F). Volt olyan, aki konkrétan nem tapasztalta, de el tudja képzelni, hogy közvetlenül vagy akár közvetetten volt ilyen hatása a vb-nek: „*Tehát Budapestnek egyértelműen azt mondom, legalábbis a sajtóviesszhangból. Ferencvárosról ezt így nem egyébként, olyan érdekes. Oké, hogy az ott Ferencváros, de hogyha megkérdezel egy ferencvárosit, nem biztos, hogy tudja, hogy az még Ferencváros*” (Fv_48_N). A harmadik csoport tagjai pedig tapasztalták, hogy a kerületük egyértelműen pozitívabb fényben kerül feltűntetésre a vb óta és volt olyan is, aki arról számolt be, hogy ez a folyamat már a vb előtt is érezhető volt: „*vb-től függetlenül is már pozitív irányba halad, én úgy gondolom... de el tudom képzelni, hogy ez is hozzáadott, mert azért a kerületben, ha kerület valami ilyesmiben részt vesz, ahhoz azért szükség van fejlesztésekre és az azért nyilvánvalóan érzékelhető*” (Fv_21_N); „*Csepel kezdett így úgymond az emberek fejébe is a Budapest részévé válni... az emberek így jobban elkezdtek Csepelbe is gondolkozni és ez akár még az ingatlanárakon is meglátszódott*” (Cs_45_F); „*sokaknak még ez az inkább ilyen lepusztultabb kép élt a fejében...és aztán mondjuk amikor eljöttek és így megláttak így a környéket, vagy hogy mennyire sok felújított ház van, újjépítésű ház van, park, játszótér, stb, akkor kezdett el így változni a megítélésük... a vb ideje alatt többen jártak a kerületben, szerintem ez amúgy segített így az egésznek a megítélésén*” (Fv_22_N). Ennél a kérdésnél több személynél

is tapasztalható volt némi zavar a terület hovatartozását illetően. Nem csak az interjúalanyokon, de az általuk mesélt történetekben is érezhető volt, hogy sokaknak nem tiszta, hogy ez a vb Csepelen vagy Ferencvárosban volt. Az igazság az az, hogy az atlétikai stadion Ferencváros területén épült fel, a Csepelhez közeli részén.

2. ábra: A Nemzeti Atlétikai Központ elhelyezkedése

Forrás: Google Térkép alapján saját szerkesztés

A 2. ábra jól szemlélteti, hogy mennyire közel van egymáshoz a stadion és Ferencváros-Csepel határa, ami magyarázatot adhat, hogy miért él sokak fejében az a kép, hogy ez az atlétikai vb Csepelen volt. Az interjúalanyok többször felhozták példának, azt, hogy Csepelt sokan nem tekintik Budapest részének, sokkal inkább különálló városnak, illetve megannyi ember hiszi azt, hogy Ferencváros a Rákóczi hídig (Lágymányosi hídig) tart és onnantól már Csepel kezdődik: „Tehát a mindennapokban szerintem, ha megkérdezel, százból szerintem kilencvenkilenc biztos azt mondja, hogy Ferencváros a Lágymányosi hídig tart” (Fv_48_N).

4.1.2. A nemzeti büszkeség érzés alakulása

A második kutatási kérdésem (K2) az volt, hogy hogyan alakult a nemzeti büszkeség érzése a vb kapcsán az emberekben.

Ebben a témakörben a nemzeti büszkeség jelenségét kívántam vizsgálni. A kutatásra való felkészülés közben több tanulmányt is olvastam nagy nemzetközi sportrendezvényekkel kapcsolatban és majdnem mindegyikben megjelent ez a kifejezés és ennek a jelenléte. Ezért

indokoltnak találtam, hogy én is kutassam, hogy a magyarok esetében, a 2023-as atlétikai vb kapcsán megjelent-e a nemzeti büszkeség érzése. Ezt a témakört is több interjúkérdéssel próbáltam vizsgálni.

Ehhez kapcsolódóan elsőként azt mértem fel a helyiek körében, hogy ellátogattak-e a vb-re? Itt az számított látogatásnak, ha:

- jegyet vásárolt és elment az atlétikai stadionban valamely versenynapon;
- ellátogatott az ingyenes helyszínekre (szurkolói zóna, városi futás).

Az általam megkérdezett nyolc személyből három fő látogatott el a vb-re és öt fő egyáltalán nem látogatott el semelyik programra se. Ez számomra meglepő arány volt, ugyanis azt gondolhatjuk, hogy a helyiek nagyobb számban jelennek meg a helyi eseményeken, nagyobb hajlandósággal vesznek részt egy-egy programon. Persze lehet, hogy ha a teljes kerületeket vizsgálnánk, ez az arány jobb lenne, de az általam vizsgált személyek körében a nem kilátogatók vannak többen. Természetesen több oka is lehet annak, hogy valaki ellátogat vagy nem látogat el egy adott rendezvényre, erre a kérdésre vegyes válaszok születtek. Volt olyan alany, aki nem szereti nézni a sportot, se élőben se a tv-ben: „*Nem szeretem tehát, hogy így semmilyen sporteseményt annyira nem szeretek nézni, úgyhogy ezáltal ezt se*” (Cs_42_N), bár hozzátette, hogy az atlétika vb-t valamennyire azért nyomon követték a tv-ben, de nem jellemző, hogy sporteseményt nézne, látogatna. Volt olyan is, aki nem kifejezetten sporteseményekre „járkálós”, de lehet elment volna, ha lett volna társasága: „*Amúgy sem vagyok egy nagy sporteseményre járkálós, tehát, hogy valószínűleg így szerintem eszembe se jutott, hogy kimenjek. Azt mondom el tudtam volna képzelni, hogyha valaki azt mondja, hogy megy ki erre és erre a napra, ekkor és ekkor és esetleg mondjuk van lehetőség, hogy menjünk, akkor semmiképp nem mondtam volna nemet*” (Fv_21_N). Volt, aki a motiváció hiányát és a jegyárakat hozta fel indoknak: „*Számomra nem volt motiváció és. Tehát lehet, hogy sajnáltam is volna rá a pénzt nem tudom*” (Cs_19_F). Az ő esetében kiderült később, hogy nem is tájékozódott az esetleges kedvezmények felől, a Hétköznapi Hősök programot sem ismerte és azt se tudta pontosan, hogy helyiként járt-e neki kedvezmény a jegyvásárláskor: „*Hú hát, hogy őszinte legyek így a kedvezményekkel nem voltam egyáltalán képbem, így a hétköznapi hős dologgal sem voltam képbem*” (Cs_19_F). De volt olyan is, aki azért nem ment el a vb-re, mert nem tartózkodott Budapesten ez idő alatt.

Az a három fő, akik ellátogattak az eseményre, mindannyian pozitív élményekről és tapasztalatokról számoltak be: „*nagyon nagy élmény volt*” (Cs_51_N); „*Jaj az nagyon jó volt!*” (Fv_48_N); „*jó hangulat volt, meg minden rendben volt*” (Fv_48_F). Ketten voltak, akik két alkalommal is kint voltak a vb-n és egy fő volt, aki egyszer ment ki szurkolói zónába. Amikor arról kérdeztem őket, hogy milyen volt kint lenni a vb-n mindenki nagyszerű dolgokat emelt

ki: „Szerintem nagyon jól szervezetek. Meg hát tényleg nagyon szép a stadion, meg az, hogy ilyen világsztárokat látni, tehát így meg hogy tényleg így testközelből utána azt, amit eddig a tv-ben néztem...” (Cs_51_N); „még hétfőn voltunk kint este hétfői napon délután is nagyon jó idő volt meg mert ott ugye lekapcsol vagy már ment le a nap, és akkor ott ugye felkapcsolták a lámpákat, az nagyon tetszett. Ez nagyon jó hangulata volt az egésznek” (Cs_51_N). Ugyanez a csepeli személy számolt be arról, hogy 2023. júniusában részt vett a stadion nyitó alkalmán, ahol szintén futóversenyt tartottak, és akkor futóként tudták felfedezni az atlétikai stadiont. Erre az eseményről is pozitívan emlékezett vissza: „És akkor én voltam azon a befutáson is ilyen, hogy meg lehetett nézni a csarnokot, tehát az is tök jó szervezés volt, meg tényleg az, hogy ott a körpályán meg ott, azon a rekortánon futni, ahol a világbajnokok is, szóval az tényleg... Most, hogy így visszaemlékezve, nagyon jó érzés volt.” (Cs_51_N). A csepeli alany volt még kint a Hősök terén, ahol a maraton futáson szurkolt a versenyzőknek. Ez az esemény is nagyszerűnek bizonyult: „oda is az ugye ingyenes volt, bárki mehetett meg nem csak a Hősök terére, hanem ahol ment a kijelölt útvonalon. Ott is azért sokan voltak, de ott a hősök terén ugye közvetítettek... Ó minden nekem, nekem csak jó maradt meg tehát hogy így...Nagyon-nagyon szép volt. Szerintem nagyon színvonalas volt minden, nem volt semmi rossz emlékem” (Cs_51_N). A másik két alany, akik voltak a vb-n, ferencvárosi lakók, akik gyalogtávolságra laknak a stadiontól és ezt is kiemelték, hogy mennyire szuper volt úgy menni egy ekkora eseményre, hogy se az autóval és a parkolással, se a tömegközlekedéssel nem kellett tervezniük: „Gyalog mentünk ki, tehát ez számomra ilyen nagyon nagy felszabadulás volt, hogy nem kellett, nem tudom megszervezni az utazást, meg parkolni meg nem tudom nyolcszor átszállni” (Fv_48_N). A ferencvárosi női alany volt kint a vb-n a stadionban is és a szurkolói zónában is, mindkettőről fantasztikus élményekkel tért haza és ezekre vidáman emlékezett vissza: „Nekem nagyon-nagyon pozitív volt, tehát pozitív volt, ahogy bejutottunk, tehát nem volt gáz. Pozitív volt, ahogy ott az egész le volt szervezve” (Fv_48_N); „hatalmas volt a kivetítő én arra emlékszem, tehát ilyen extraordinary, tehát ilyen különösen nagy, ami szerintem tökre átadta az egésznek a hangulatát, hogyha már nem vagy bent, akkor kint” (Fv_48_N). Ezen kívül elmondta még, hogy a családjával látogatott ki a vb-re, a stadionba a lányával mentek, a szurkolói zónába pedig a férjével és a lányával látogattak ki. Mesélt arról, hogy a szurkolói terekben voltak különböző játékok is, de azokban nem vettek részt, hanem csak szurkolni mentek ki és nem bánták meg egyik alkalmat sem. A ferencvárosi férfi alanyom pedig egy alkalommal volt kint szurkolói zónában, a családjával, és azért csak a szurkolói zónába ment, mert akkor, amikor jegyet szeretett volna venni, már nem volt: „Annyira nem érdekelt, hogy megvegyem előre a jegyet, meg tehát nem ehhez akartam a programunkat szervezni, hanem úgy voltam vele, hogy na most akkor kimennék már

nem lehetett jegyet venni” (Fv_48_F). Ő arról számolt be, hogy egyedül a bejutással volt gondjuk, nem volt teljesen egyértelmű, hogy melyik oldalról tudnak bemenni a zónába, de a bejutást követően minden szuper volt: „nekem ez a szurkolói zóna dolog ez nekem nagyon-nagyon tetszik tehát hogy ugye limitáltak a stadionok befogadóképességei, de mégis lehetőség van rá, hogy egy kicsit kötetlenebb környezetben, nagy kivetítőkön, mégis egy kicsit a hangulat megvan” (Fv_48_F). Ami meglepő volt számára, hogy sok sportoló, atléta is a szurkolói zónából követte az eseményeket, az volt számára szokatlan ezzel kapcsolatban, hogy azt gondolnánk, hogy a sportolók bármikor bent lehetnek a stadionban, mégis a stadion melletti zónában rengeteg külföldi volt, akik ránézésre sportolóknak tűntek. A szurkolói zónával kapcsolatban rákérdeztem, hogy tapasztaltak-e közösségépítő hatást a vb-vel és a zónával kapcsolatban, ismerkedtek-e meg új emberekkel, alakultak-e ki új kapcsolatok, barátságok. Ezzel kapcsolatban nemleges válasz érkezett, de hozzátették, hogy ha barátokkal menne az ember egy ilyen szurkolói térbe, akkor ez egy szuper közösségépítő program, ami abszolút összehozó hatással bír.

A következő kérdésben rákérdeztem, hogy a nemzeti büszkeség érzése megjelent-e bennük, mint helyiekben. Ezzel kapcsolatban egyhangú válasz született az alanyok körében, mindenki azt mondta, hogy benne megjelent ez az érzés, a különbség abban volt, hogy kiben mennyire: *„Mondjuk az egy pozitív dolog, hogy össze lehetett, tehát össze tudták hozni a vb-t. Ráadásul színvonalasan. Az szerintem jó dolog.” (Cs_19_F); „ez nagyon nagy büszkeség, hogy egy ilyen nagyszabású eseményt itt rendeztek meg nálunk, úgyhogy, abszolút büszkék vagyunk rá... nyilván azért az érmek is, az mindig jó akár az olimpián, akár egy vb-n, arra mindig büszkék vagyunk” (Cs_42_N); „nagyjából bármit ideítélnek vagy megnyerünk, akkor azt, az az az jó lesz megszervezve ez szerintem ez az elmúlt 10-15 évben ez Magyarországnak úgymond egy brandje lett, hogy sporteseményeket szervez” (Fv_48_F); „jó volt a szervezés, szóval persze ez amúgy nagyon pozitív és nagyon jó dolog, hogy tudunk már ilyet felmutatni, hogy uh ilyen szervezéssel” (Fv_21_N); „engem az tett nagyon büszkévé, hogy meg tudtuk csinálni világszínvonalon” (Fv_48_N). Volt, aki azt mondta, hogy benne mindig jelen van ez az érzés: *„Én bennem, bennem van mindig. Tehát ahogy mondtam is bármilyen nagyobb rendezvényt mi csinálunk, az mindig jó érzéssel tölt el” (Cs_45_F); „nekem mindig akár, ha egy magyar csapat nyer, vagy akár egy magyar sportoló, akár az olimpián akár vb-n, akár bárhol bennem amúgy bennem van ez az ilyen nemzetiségi büszkeség tudat” (Fv_22_N).**

4.1.3. A rendezvény társadalmi-kulturális öröksége

Az ötödik kutatási kérdésem (K5) az volt, hogy milyen társadalmi-kulturális öröksége van egy világversenynek és ebből a helyiek miket tudnak azonosítani?

Ezzel a kutatási kérdéssel azt kívánom kutatni, hogy a helyiek érzékelték-e, hogy a vb örökséget hagyott hátra. Szervezői oldalról vizsgálom az örökség tudatos tervezését, létrehozását, de érdekes kérdésnek gondoltam ezt a helyiek körében is, hogy ők mit érzékelték ezzel kapcsolatban. Az interjúk során azt tapasztaltam néhány személynél, hogy féltek egy-egy kérdésre nemmel válaszolni vagy negatív véleményt, érzelmet megfogalmazni, ez így volt ennél a kérdésnél is. Ennél a kérdésnél javarészt egyedi válaszok születtek. A nyolc főből ketten mondták azt, hogy nem tudnak ilyet azonosítani, igyekeztem segíteni nekik a fogalom tisztázásával, kifejtésével, még egy-két példát is mondtam, ami ide tartozhat, de ezek után se tudtak konkrét precedenst mondani. A maradék hat fő törekedett arra, hogy valamilyen példát tudjon mondani erre a kérdésre. Ide sorolták a sport közösségépítő hatását, a környezetben végbement változásoknak köszönhető fellendülést, az életre szóló élményeket, a stadion (jövőbeli) átadását a köznek vagy a lokálisan létrejövő klubokat, csoportokat. *„Hát a sport ténylegesen társadalom építő, mert sok embert összehoz”* (Cs_19_F), majd kiegészítette, hogy ezt a hatást sokkal inkább elérné, ha a stadion használva lenne és az emberek oda járhatnának sportolni. *„Mondtam mindenképpen, hogy maga a környezet, hogy szebb lett.”* (Cs_42_N). Ez a csepeli anyuka hangsúlyozta, hogy szerint egy ilyen sportesemény a gyerekekre nagyon nagy hatással van. Szerinte nagyban befolyásolja, hogy a gyerek látja a magyar sikereket egy-egy versenyen és emiatt nekik is több kedvük lesz sportolni, és ez a löket, ez a motiváció hosszútávú is lehet. Illetve azonosította azt is, hogy talán ez a vb igazán bebizonyította, hogy mi magyarok is tudunk ekkora eseményeket szervezni: *„Meg egy olyan tudatot adhat az a kételkedőbb emberekbe, hogy azért nálunk is lehet egy ilyen nagy esemény, hogy nem kell annyira magunkat lebecsülni”* (Cs_42_N). Egy másik csepeli anyuka mondta, hogy neki maga a stadion az öröksége ennek a vb-nek, minden nap látja, amikor megy munkába, jó emlékek kötik őt ehhez a helyszínhez és akivel kint volt, az egyik barátnője, vele ez egy közös emléküik lesz egy életen át: *„Meg most már ez így ott van. Ez a stadion és így a mindennapi látványunknak a része. Tehát ez az örökség egyébként”* (Cs_51_N). A ferencvárosiak közül egy fiatal egyetemista azt mondta, hogy a sportrendezvények mindig is közösséget formálnak, és ez egy örök előnye ezeknek az eseményeknek: *„sportrendezvények pozitívuma mindig is az volt, hogy hogy uh, hogy hogy közösséget formálnak”* (Fv_21_N). Egy másik ferencvárosi azt tartaná a vb örökségének, ha a stadiont használhatná mindenki. Visszaemlékezett, amikor egy vizes világbajnokság kapcsán ez problémát jelentett, hogy a versenyre felépített uszodát nem adták át az embereknek. Illetve

megjegyezte, hogy nem hallott arról, hogy sportklubok alakultak volna a vb hatására, de ha van helyszín erre – a stadion – akkor önműködően fognak ezek létrejönni: *„én azt gondolom, hogyha ez megvalósul, akkor az nagyon pozitív lesz, hogyha ez ki van nyitva a köznek... hogyha van helyszín, akkor egyszerűen önszerveződően is magától szinte, szerveződnek a csapatok, csoportok, és az onnan indul, hogy itt például, ha megnyitják, biztos vagyok benne”* (Fv_48_N). Ehhez a véleményen szorosan kapcsolódik egy másik ferencvárosinak a gondolata, aki azt mondta, hogy neki a létrejövő klubok, csoportok jelentenék egy ilyen vb-nek az örökségét, ami ekkora beruházással járt, illetve ezt segítené elő, ha a stadion nyitva állna mindenki előtt és egy közösségi helyszínné változhatna, nem csak a helyiek számára: *„ilyenkor arra lennék kíváncsi, hogy ezek a hatalmas beruházások, stadionok, uszodák akármik, hogy ezek tényleg ott lokális szinten generálnak-e klubokat, csoportokat akármit, mert ugye számomra ez lenne igazából az igazi öröksége egy ilyen vb-nek”* (Fv_48_F).

Ehhez a témakörhöz tartozik még az alábbi interjúkérdésem is: tapasztaltak-e olyat, hogy többen kezdtek mozogni, sportolni a környéken, ahol élnek, a vb után? Ezzel kapcsolatban olyan válaszok érkeztek, hogy alapvetően az tapasztalható, hogy sokan mozognak a környéken, a sportpályák általában tele vannak, sokan futnak, bicikliznek és nem tudják egyértelműen azonosítani, hogy ez a vb hatása-e. *„Nyáron azt kell mondjam, hogy hát szerintem nem a vb hatása a hát bicikliző embereket mindig lehet látni, nagyon sokat, főképp a bicikli utakon, ami arra fele halad el az atlétikai stadionnál is”* (Cs_19_F); *„Van egy egyenletes felfutása úgy általában ennek a sportnak, a futásnak meg kerékpárnak, de ez a vb-től független szerintem”* (Cs_45_F); *„arra környékre tudok hagyatkozni, ahol lakom, de ott amúgy mindig sokan sportoltak... nem érzem azt, hogy többen lennének, hanem hogy mindig, mindig sokan voltak”* (Fv_21_N); *„Hát talán amúgy azt érzem, hogy abban az időszakban talán amúgy többen utána amúgy nem érzem azt, hogy annyira kiugrott volna, de ott szerintem abban a nyár végi időszakban igen, ott szerintem többen sportoltak”* (Fv_22_N).

Az örökség kapcsán legtöbbször a stadion merült fel, mint példa és itt is ráerősítettek többen, hogy meg kellene nyitni a stadiont és környékét, hogy betölthesse azt a szerepet, amit terveztek neki. Ha ez megtörténne, akkor biztosan hatással lenne a sportolók számára vagy arra, hogy klubok, egyesületek alakuljanak, mivel ez a komplexum biztosíthatná a helyet az edzésre, közös időtöltésre.

6. táblázat: A helyi lakossággal készített interjúk eredményeinek összegzése

	Legfontosabb eredmények kulcsszavakban	Idézet
K1	öröm és büszkeség, kihasználatlan terület rehabilitálása, vb előkészületei nem befolyásolják a minden- napokat, vb alatt érezhetőek változások, ez a rendezvények velejárója, vb után gyors visszarendeződés Csepel közelebb kerül Budapesthez, Ferencváros pozitívabb megítélése	„Ez egy nagyon nagy dolog, hogy egy olyan helyre építenek, ami egyébként kihasználat- lan” (Fv_48_N) „Nem akadályozták, inkább azt mondom, a mindennapi életet” (Fv_48_N) „Csepel kezdett így úgymond az emberek fe- jébe is a Budapest részévé válni” (Cs_45_F)
K2	alanyok többsége nem volt a vb-n, aki elment, annak életre szóló élményt adott, profi rendezés, gyönyörű stadion, rengeteg ember, szurkolói zónák, Hősök tere, szurkolás, büszke a szervezésre, büszke a sportolókra	„nagyon nagy élmény volt” (Cs_51_N) „tökre átadta az egésznek a hangulatát” (Fv_48_N) „ez nagyon nagy büszkeség, hogy egy ilyen nagyszabású eseményt itt rendeztek meg ná- lunk” (Cs_42_N) „engem az tett nagyon büszkévé, hogy meg tudtuk csinálni világszínvonalon” (Fv_48_N)
K5	nehezen azonosítható örökségek, közösségépítés, környék infrastrukturális fejlődése, élmény, kisgyerekek sportolási szokására gyakorolt ha- tás, környéken mindig sokan sportolnak, tele van a kondipark, sokan futnak és bicikliznek	„Hát a sport ténylegesen társadalom építő, mert sok embert összehoz” (Cs_19_F) „Ez a stadion és így a mindennapi látvá- nyunknak a része. Tehát ez az örökség egyéb- ként” (Cs_51_N) „Hát bicikliző embereket mindig lehet látni, nagyon sokat, főképp a bicikli utakon, ami arra fele halad el az atlétikai stadionnál is” (Cs_19_F) „arra környékre tudok hagyatkozni, ahol la- kom, de ott amúgy mindig sokan sportoltak” (Fv_21_N)

Forrás: saját szerkesztés

4.2. A HÉTKÖZNAPI HŐSÖK PROGRAMBAN RÉSZTVEVŐKKEL KÉSZÍTETT INTERJÚK

EREDMÉNYEI

A Hétköznapi Hősök közül hat fővel készítettem interjút. Ők olyan személyek, akik részt vettek kijelölt versenyeken, ahol kedvezményt biztosító kupont lehetett szerezni, majd így látogattak el a vb-re.

4.2.1. A nemzeti büszkeség érzés alakulása

A második kutatási kérdésem (K2) azt volt, amit a Hétköznapi Hősök körében is vizsgáltam, hogy hogyan alakult a nemzeti büszkeség érzése a vb kapcsán az emberekben.

Ezzel a kutatási kérdéssel azt kívántam vizsgálni a Hétköznapi Hősök körében, hogy bennük hogyan alakult ez a nemzeti büszkeség érzés. Az, hogy indultak versenyen, majd úgy voltak a vb-n bármiben befolyásolta-e ezt, erősebben vagy gyengébben jelent-e meg bennük.

Ehhez a kutatási kérdéshez három interjúkérdést fogalmaztam meg: Milyen volt kint a vb-n, hogy érezték magukat, mit tapasztaltak? Vettek-e részt kiegészítő vagy kísérő programon? Végül, hogy hogyan alakult bennük a nemzeti büszkeség a vb során?

Az első kérdéssel kapcsolatban, hasonlóan a helyiekhez, pozitív és kiváló élményekről számoltak be az alanyok. „összességében fantasztikus volt, tehát egyáltalán nem bántam meg” (HH_42_F). Többen említették a kifogástalan szervezést, és azt, hogy mindenki segítőkész volt a szervezők és biztonságiak részéről. „bejutás a stadionba az az elég gördülékenyen ment és nem volt probléma ezzel” (HH_60_F); „Mindenki segítették biztonsági őrök, amikor bementünk, mondták, hogy hova menjünk, hol nem esik az eső, hol lenne jobb egy kisgyerekkel” (HH_51_N). A beléptetéssel kapcsolatban is remek vélemények születtek, dinamikusan terelték az embereket, több kapun lehetett bejutni, voltak személyek, akik azt figyelték még a beléptetés előtt, hogy megvan-e a jegy, ezzel is segítve a gyors bejutást. „Nagyon sok kapu volt, több oldalról meg lehetett közelíteni a stadiont, és attól függetlenül, hogy nagyon sok ember ment hirtelen egyszerre ez azért szerintem ettől függetlenül egy elég könnyű dolog volt bejutni” (HH_23_N); „jó volt, hogy rengeteg ilyen kis chek point-os emberke volt, hogy nézte, hogy megvan-e a papirod meg satöbbi...dinamikusan terelték az embereket a különböző sávokban...nagyon tetszett, hogy gyorsan bejutottunk” (HH_42_F). A ki- és bejutást próbálták egyenletesebbé tenni azzal, hogy a versenyprogram kezdete előtt jóval be lehetett menni a stadion környékére, készültek aktivitásokkal, ez főleg a gyerekeknek, gyerekes családoknak volt előnyös. „Ugye az könnyítette, hogy aki akart, az előbb is mehetett, és akkor nekik programokat csináltak, főleg gyerekeknek. Mint a hétköznapi hősök program és akkor ott sportolhat, kipróbálhatták magukat, hogy mekkorát ugranak, hogy milyen nehéz egy súlylökő golyó meg ilyenek” (HH_23_N). Valamint a versenyek után szerveztek koncerteket is, ahol maradhatott, aki akart, és így a kifelé áramló tömeg is eloszlott. „ehhez még az is hozzátartozik, hogy uh, hogy ahol ezeket az érmekeket átadták ott, amikor vége volt egy-egy napnak, akkor meghívtak zenekarokat vagy énekeseket és akkor ott egy ilyen mini bulit tartottak, szóval ezzel is próbálták ugye szét szeparálni az embereket...hogy ne egyszerre induljon el mindenki kifelé” (HH_23_N). Mindenkinek tetszett a rendezvény maga, voltak, akik távcsövet is vittek magukkal, hogy jobban lássák a pályán történő eseményeket. „de kaptunk például egy rendes távcsövet, így az ismerősöktől, és azzal például azt pont szembe voltam a rúdugrókkal, és tehát pont így sokkal közelebb jött az egész kép” (HH_42_F); „vittünk távcsövet is, amivel sokkal közelebről is megtudtuk szemlélni a sportolókat” (HH_60_F). Volt, aki azt emelte ki, hogy a merchandising termékek osztogatása nagyban hozzá tett az élményhez és a mai napig visszaemlékszik a vb-re, ha egy ilyen termék a kezébe kerül. „Az élménybe beletartozott, hogy voltak alkalmak, amikor

osztogattak ilyen merch cuccokat...óriási élményt adott” (HH_23_N). Ezt a fajta visszaemlékezést többen is említették, de másoknak akkor jön elő ez a nosztalgikus jó érzés, amikor a stadion mellett mennek el és visszagondolnak a 2023-as vb-re.

A vb-hez kapcsolódtak kiegészítő/kísérő programok is, ilyen volt például az a korábban említett koncert, vagy akár azok a versenyszámok, amik nem a stadionban voltak, hanem kint a városban, mint például a maratoni futás. Vagy ide tartozik még a stadion átadó rendezvény is, amikor úgyszintén futni lehetett a komplexumban és itt is lehetett kedvezményes kupont szerezni. Ezzel kapcsolatban is kérdeztem az alanyokat, hogy tudtak-e ezekről és ha igen, akkor elmentek-e valamelyik programra. Volt, aki a központban létrehozott kiállítást említette: *„tetszettek ezek a különböző sportágaknál voltak így kiállítások, ezek tetszettek” (HH_50_N). A legtöbben a városban megrendezett maratoni futásra látogattak el, ami ingyenesen megtekinthető volt a Hősök terén és a kijelölt útvonal mentén mindenhol. Erről az eseményről is hasonlóan fantasztikus élményekkel tértek haza a látogatók, mint a stadionból. Volt olyan is, aki mindkét napon kint volt szurkolni a maratonistáknak, majd a második napon a futóversenyen is elindult. „Hősök Terén voltunk valahol ott a befutó előtt, és akkor ilyen hatalmas nagy zászlókkal pont egy Szabó Nóris táborba álltunk be, úgyhogy nem volt kérdés, hogy ott nagyon kell szurkolni, és hát örült, örületes videókat csináltunk” (HH_58_N); „nem arról szól, szólt a tömeg, hogy agyon lökdösik egymást, hanem inkább mindenki úgy örült. Tehát ez egy ilyen kis örömnévp volt ez a maraton” (HH_58_N). Ez a futóverseny ugyanazon az útvonalon került megrendezésre, ahol korábban a versenyzők futottak és ez adott egy különleges érzést utána az amatőr futóknak is, hogy ott futhatnak, ahol korábban a profi sportolók tették ugyanezt. De ez a hölgy hozzátette, hogy ő nem gondolja magát hétköznapi hősnek, ő egyszerűen ilyen és ezt szereti csinálni: „de én nem tartom magam egyébként ilyen hétköznapi, mindennapi hősöknek. Én vagyok, ilyen vagyok én szeretem, szeretek mindenfélét is csinálni, mert akkor az én életem lesz az által jobb, szóval ilyen igazából szerényebb maradok ennél” (HH_58_N). Ezzel a futással kapcsolatban volt negatívabb élmény, kritika is, de ez nem vette el a vb-től a kiváló szervezést, nem a szervezőket hibáztatták ezek miatt. A futáson rengetegen indultak, nagy volt a tömeg, így a versenyen előfordult, hogy a lassúbb futók feltartották a többi résztvevőt. Illetve a befutásnál sok idő telt el, addig, amíg megkapták az érmet és a csomagot és ez a várakozás 6 km lefutása után, a tűző napon nem bizonyult kellemesnek. De, akik ilyet tapasztaltak, mindannyian kiemelték, hogy ezt betudják a melegnek, ugyanis 15 fokban nem esett volna ennyire rosszul egy futónak, ha várnia kell pár percet a befutás után. Emellett többen voltak a stadion nyitó futáson is, amiről szintén szuper élményekről számoltak be a résztvevők. „Tulajdonképpen, akivel mentünk tényleg nagyon jól éreztük magunkat, nagyon gyönyörű környezet volt, azt*

nagyon szépen parkosították ezt a intézményt kívülről, és ott kellemesen el töltöttük a délelőtti sőt délutánt is és hát közelebb kerültünk egymáshoz” (HH_60_F); „Az is nagyon jó volt...ott a stadion körül futkároztunk azért, hogy megismerjük, tehát bent is futottunk külső körön is futottunk, kimentünk ott szurkoltak nekünk, akkor beültünk ugye a stadionba, mert ott mindenféle dolgot ki lehetett próbálni...de már akkor láttuk, hogy hogy ez nem lesz elrontva, hanem a célját be fogja teljesíteni” (HH_58_N).

A harmadik kérdés direkt a nemzeti büszkeségre irányult, itt konkrétan rákérdeztem az interjúalanyoknál, hogy bennük ez létrejött-e a vb során. Ebben a csoportban az volt a farsúlyosabb, hogy a sportolók teljesítménye miatt alakult ki főként ez a fajta büszkeség. Említették a versenyzőket, akiket láttak élőben versenyezni, és az ő teljesítményük nagyban hozzájárult ennek az érzésnek a kialakulásához. *„átéreztem azt is, hogy a magyarok ott vannak és futnak és szurkoljak neki. Uh és talán az is, hogy én konkrétan én atletizáltam. Ez meg egy abszolút egy plusz, egy plusz nem tudom érzést adott, hogy úristen tudom mi, hogy szenvednek ott a pályán” (HH_23_N); „Halász Bencét láttuk, akkor ötpróbázókat látunk, tehát tényleg jó volt. Tehát tényleg nagyon jó volt” (HH_51_N). Volt, aki ehhez egy szót fűzött hozzá: „Katarzis!” (HH_58_N), majd hozzátette: „én nagyon nagyon-nagyon oda voltam, és biztos, hogy ha lesz még ilyen, akkor tuti ugyanígy fogok kimenni, részt venni” (HH_58_N).*

4.2.2. A vb közösségépítő hatásainak vizsgálata

A harmadik kutatási kérdésem (K3) az volt, hogy milyen közösségépítő hatásai lehetnek egy világversenynek.

Ezzel a kérdéssel azt kívánom vizsgálni, hogy mennyire igaz az alábbi mondás, miszerint a sport összehozza az embereket. Az interjúk alatt is több személynél elhangzott ez a mondat, de vajon a vb esetében ez mennyire igaz, megvalósult-e ez a fajta közösség összehozó hatás.

A legtöbben arról számoltak be, hogy új kapcsolatokat nem alakítottak ki a vb-n, viszont a már meglévő kapcsolataik erősödtek. Voltak, akik kiemelték, hogy ez a nyitó futás összehozta őket azokkal, akikkel elmentek, a munkaviszonyból barátsággá formálta a kapcsolatukat: *„Szerintem erősödött a kapcsolatunk velük, új embereket nem ismertünk meg, de velük erősödött a kapcsolat, igen” (HH_50_N); „abszolút én azt mondanám, hogy amúgy ez egy összetartást tud adni, főleg, hogyha mondjuk családdal, barátokkal mennek” (HH_23_N); „közelebb kerültünk egymáshoz” (HH_60_F). Voltak, akik azt mondták, hogy új kapcsolatuk nem alakult ki, de mindenki kedves volt a vb-n, így jó volt együtt lenni a rendezvényen és együtt szurkolni a versenyzőknek. Sőt volt olyan, aki kiemelte, hogy nem egy barátkozós típus, mégis a vb során,*

kérdés nélkül állt be szurkolói csoportokhoz, hogy együtt bíztassák a magyarokat. *„Nagyon aranyosak voltak, akik körülöttünk ültek külföldiek és magyarok is, de nem egy nénivel beszélgettünk, amikor álltunk bent a sorban bejutásra várva, de egyébként nem”* (HH_51_N); *„Ott semmi más, mert az ember nem ismer, én nem is vagyok annyira nagyon úgy ismerkedős, hanem az, hogy ugye oda be csatlakoztunk és amikor jött a Nóri, akkor velük együtt üvöltöztünk, és akkor velük kerepeltünk meg nem tudom miket csináltunk, meg énekeltünk”* (HH_58_N).

4.2.3. A Hétköznapi Hősök program hatása a résztvevők sportolási szokásaira

A negyedik kutatási kérdésem (K4) az volt, hogy milyen hatása lehet egy mozgásra ösztönző programnak a résztvevők sportolási szokásaira.

Ezzel a témakörrel arra keresem a választ, hogy a Hétköznapi Hősök programban résztvevők sportolási szokásai változtak-e valamilyen mértékben a vb hatására. Ehhez is több interjúkérdést fogalmaztam meg, annak érdekében, hogy minél több oldalról közelítsem meg a témakört.

Elsőként azt mértem fel az alanyok körében, hogy hol hallott a Hétköznapi Hősök által hirdetett programról, lehetőségről? Ezzel kapcsolatban kétféle válasz született, volt, aki mindenhol erről olvasott, a hírekben, sportoldalakon, hírlevelekben és volt olyan is, aki nem hallott erről a lehetőségről, egészen addig, amíg valaki nem mesélt róla neki vagy amíg egy sportversenyen nem látta az atlétika vb kitelepülését. *„Igazából mindenhol, szóval a hírekben, uh, hírlevelekben mindenhol ezt hirdették, és pluszba ugye hirdették a verseny központok is”* (HH_23_N); *„Hát én őszinte leszek, én nem hallottam...Hát akkor derült ki számomra, amikor a lányom elment egy mezei futóversenyre és akkor ott kapott ilyen utalványt”* (HH_42_F); *„dőltek ezek a mindenféle ilyen emailes meg a honlapokon amíg fent voltak hirdetések és ott”* (HH_51_N); *„Nekem a van egy barátnőm, aki, ha én nem tudok valamit, akkor ő szól, hogy itt megmozdulás van. És akkor menjünk”* (HH_50_N).

Ezután megkérdeztem, hogy miért döntöttek úgy, hogy részt vesznek egy kijelölt sportversenyen. Itt azt szerettem volna megtudni, hogy az emberekben ilyenkor a sport a fő motiváció, vagy az, hogy utána kedvezményesen tud jegyet vásárolni a sporteseményre. Itt az volt a jellemző, hogy a sportolás miatt indultak el, nem a kupon miatt. *„hogy együtt legyünk mozogjunk”* (HH_50_N); *„Fő ok egyrészt a társaság az az nagyon motivált bennünket. A másik az, hogy mozogjunk sportoljunk. És a harmadik azt meg hogy hogy azt az élményt tapasztaljuk meg, mint a sportolók, ugye ott a bent az atlétikai pályán is tudtunk futni egy, és ez számomra hatalmas élmény volt”* (HH_60_F). Volt, akit meglepetésként ért, hogy azért a versenyért is kapott kupont, amin elindult. *„a sport szeretete miatt és ez csak egy plusz volt”* (HH_23_N);

„Ez egy meglepetés volt, hogy kaptuk hozzá. Tehát nem is tudtuk” (HH_51_N). Fő ok tehát a társaság, az együtt töltött idő, a sportolás és egészségmegőrzés volt. Kellemes mellékhatásként járt ez a kupon a teljesítésért, amit sokan be is váltottak. De volt olyan, aki annyira kíváncsi volt, hogy hónapokkal előre megvette a jegyét az atlétika vb-re, szóval a kupont nem váltotta be, mert addigra volt már jegye a vb-re. Azokról a rendezvényekről, ahol ezeket a kuponokat kapták, azokról is jó véleménnyel voltak a résztvevők. A legtöbben a stadion nyitó alkalmán vettek részt a futóversenyen, de voltak, akik nagyobb futó, úszóversenyeken kapták ezt a kupont.

Ezután azt próbáltam feltérképezni, hogy ez a program és a vb gyakorolt-e bármiféle hatást a sportolási szokásokra. Ebben a kérdésben nem mutattak nagy megoszlást az alanyok, volt, akire nem gyakorolt semmiféle hatást, volt akire hatott valamilyen téren és volt, akire nagy hatást gyakorolt. Akikre nem gyakorolt hatást, náluk az jellemző, hogy a sport a mindennapok részét képezi, rendszeresen sportoltak már a vb előtt is, és a vb előtt történő sportolás, részvétel a versenyen, ennek a szokásnak a részét képezi és újat nem alakított ki. „Hát az, hogy még többet sportoljak ez nem jött létre, de nyilván motiváló volt az, hogy hogy a napi mozgás az meglegyen” (HH_60_F). Volt, aki a motivációján érezte azt, hogy hatást gyakorolt rá a vb: „Uh nem volt, talán annyi, hogy motiváltabb lettem...egy motiváció, hogy hogy ezek az emberek sportolnak szeretetből csinálják” (HH_23_N). Egy személy volt, aki nagyon komolyan beszélt erről, és hogy neki mit adott ez a vb, milyen hatást gyakorolt rá. Nála főként a sport szeretete és annak konstans jelenléte az, ami motiválja és ez töretlennek bizonyul. A vb pedig sokat adott neki ebből a tekintetből. „Tudod, hogy mi az, ami nagyon motivál, nem feltétlen ez a verseny, mert mondtam én, tehát én gyerekkorom óta valamit csinálok... És ezek engem évről évre motiválnak... Ezek nagyon motiválóak tudnak önmagában az, hogy a versenyen elindulok, az a maga a hangulat, ami egy-egy versenyt körülvesz... Én szeretem a hangulatát, én ezért csinálom, ezért megyek meg az egészségemért megyek, mert érzem a saját bőrömon, hogy hogy bizony ez hosszú távon szolgálja az egészségemet” (HH_58_N). Persze ezek mellett volt egy fő, akinek a kupon volt a motiváció és azt mondta, hogy valószínűleg el sem mentek volna a vb-re, ha nem tudnak ennyire kedvezményesen jegyet venni. Benne ellenszenvet váltott ki a stadion körüli vita a kiadások tekintetében és ő nem is nagyon kereste a lehetőséget, nem törekedett arra, hogy elinduljon valamilyen sportversenyen, de ha már kapott ilyen kupont, akkor beváltotta, bár ekkor is még nagy dilemmát jelentett számára, de végül nem bánta meg, hogy elment a vb-re és ő is nagyon jól érezte magát. „Nekem olyan nagyon nagy ellenérzéseim voltak, így az egész atlétikai vb miatt. És uh igazából, ha nem lett volna az az 50%-os kupon, akkor el se

mentem volna. Uh nem bántam meg, hogy elmentünk, de uh ott úgy nagyon nagy volt bennem a dilemma, hogy én oda be nem teszem a lábam” (HH_42_F).

4.2.4. A rendezvény társadalmi-kulturális öröksége

Az ötödik kutatási kérdésem (K5) az volt, hogy milyen társadalmi-kulturális öröksége lehet egy világ bajnokságnak és ebből miket tudnak azonosítani az emberek.

Ennél a csoportnál is törekedtem olyan kérdést beépíteni, ami rávezetheti az embereket az örökségek azonosítására. Azt kérdeztem tőlük, hogy a vb óta néznek-e több atlétikát, kijelenthető-e, hogy követik azóta a sportot és nagyobb érdeklődést mutatnak iránta.

Azok, akik nemmel vagy azzal válaszoltak, hogy nem néznek tv-t, azoknál is volt hatása a vb-nek. Az egyik személy azt mondta, hogy bár nem néznek televíziót a családban, de jobban el tudja képzelni, hogy milyen egy atlétika verseny élőben: *„Annyit érzek magamon, hogy most már jobban el tudom képzelni, hogy milyen ott élőben” (HH_42_F)*. A másik alany, aki nemmel válaszolt, azt mondta, hogy ők se számítanak televíziót nézőknek, de az olimpiát nézték, és amikor atlétikai közvetítés ment, akkor felidéztek, hogy milyen jó is volt kint lenni az atlétikai vb-n, jó érzés töltötte el őket amiatt, mert látták azokat a versenyzőket élőben Budapesten, akik az olimpián is részt vettek. *„az olimpiát azt néztük és ilyen tök jó volt látni, mert néztünk azért atlétikai számokat is, hogy hű, őt is láttuk, fű ő is itt futott Budapesten és olyan jó érzés volt” (HH_52_N)*. Összesen négy fő válaszolt igennel erre a kérdésre, és közülük volt, aki már a vb előtt is követte a sportágat. Volt olyan, aki azóta volt atlétika versenyen személyesen is és a tv-ben is követte a sportközvetítéseket. *„Igen uh igen uh, mind szurkolóként mind versenyzőként voltam” (HH_23_N)*. Olyanra is volt példa, aki mindig is követte az atlétikát, és az olimpia során családilag közösen nézték a közvetítést és együtt szurkoltak a sportolóknak: *„az olimpiai játékokon az atlétika az kiemelt figyelmet jelentett számunkra. Mert tényleg családilag amikor néhány olyan döntős izgalmas rész volt akkor itt ezt nézte az egész család az olimpiát” (HH_60_F)*. Persze olyan személy is akadt, aki mindenevőnek titulálta magát. Arról számolt be, hogy rádiót, tv-t, összefoglalókat mindent követnek és az olimpia során is az atlétika volt a fókuszban: *„Mindent de mindent megnéztem... olimpia az alap tehát azt minden sportág minden szinten az reggeltől estig nézem a tv-t... az atlétika pont az a sportág, ahol megmaradt, úgy az érdek, a fókuszomban benne maradt, de az így volt ez ezelőtt is meg így van, most is meg ezután is” (HH_58_N)*.

A Hétköznapi Hősökkel készült interjú zárókérdése az volt, hogy ők milyen társadalmi-kulturális örökségeit tudják azonosítani a vb-nek. Ennél a csoportnál is volt olyan, aki elsőre azt mondta, hogy nem tud ilyet mondani vagy azonosítani, de az ő esetükben végül mindenki

említett valamit, ami szerinte örökség lehet. Említették a szurkolói zónákat, az önkénteskedést – volt olyan az alanyok között, aki önkéntesként is dolgozott a vb-n – ezen felül szóba került a maratoni futásnak a helyszíne és ennek a közvetítése, azt is említették, hogy egyre több magyar név jelenik meg a sportágban, valaki azt emelte ki, hogy az országimázsra milyen hatása volt a vb-nek. „Ezek a fanzone-ok amúgy jók voltak erre... város több részén ugye ilyen tereket hoztak létre, ahol együtt szurkolhatnak a magyarok magyaroknak, vagy bárkinek” (HH_23_N); „én önkénteskedtem... abszolút új embereket ismersz meg, új tudást kapsz, rálátsz jobban, hogy ez nemcsak egy 1 nap alatt megálmodott dolog, hanem éveken át tartó tervezés volt ez az ország-nak” (HH_23_N). „Az atlétikában egy több a magyar név mindenkire így uh büszke vagyok meg uh látom azt az irgalmatlan sok munkát” (HH_42_F). „Hát én itt elnézve a Duna partot nagyon sokan futnak, de hogy ez ennek a hatása azt nem tudom. Sajnos ugye azt ígérték, hogy megnyitják az atlétikai stadiont a nagyközönség előtt...én úgy tudom, hogy nem tették meg tehát ezt ez most várható” (HH_50_N). „Az országimázst az biztos, hogy befolyásolja. Aki ezt a vb-t látta, hogy milyen vb-t rendeztünk meg, hát utána záró ceremónián is elhangzott, hogy a legjobb eddigi atlétika vb volt. Tehát az biztos, hogy az ország megítélése, azaz pozitív irányba csúszott el” (HH_51_N). „Hát én szerintem, aki a mozgást a sportolást szereti annak mindenképpen egy életre szóló élmény volt. És ezt magamról is el tudom mondani, hogy hogy ez mai napig emlegetjük ezt az élményt, hogy milyen jó volt ott lenni. És nyilván ez megmarad az emberben nagyon sokáig” (HH_60_F). Itt is akadt egy személy, akinek nem okozott nehézséget elsőre kiemelni az örökségeket és több mindent is említett ezzel kapcsolatban. Megkülönböztetett rövid távon és hosszú távon örökségeket. Rövid távon a gyerekekre gyakorolt hatást említette, hogy a sportolók személyében példaképek alakulnak ki, akik arra ösztönzik a gyerekeket, hogy sportoljanak és ezt fiatalként megfogalmazza az ember, hogy sportoló akar lenni. „Hát a rövidtávú hatás az mindenféleképpen a főleg a gyerekeknél figyelhető meg szerintem, hogy innentől kezdve sportoló akarok lenni, mert ugye ott van valami példakép, amibe bele tudnak kapaszkodni, és akkor azt mondja, hogy hú anya, akkor most jön ide, ide akarok lemenni és akkor vigyél engem légy szíves, mert én olyan akarok lenni, mint aki itt van egy nagy példakép előttünk” (HH_58_N). Ha a gyermek elkezd valamit sportolni, onnantól összetetté válik a dolog, mert ott nagy részben múlik az edzőkön és körülményeken, hogy ez egy élmény szerű dolog marad és lemorzsolódik a gyerek, vagy szenvedéllyé válik és bent marad a sportban. „Az, hogy ők mit fognak kicsiholni emberileg és fizikálisan és gyakorlatilag az emberből, mennyire fogja azt tartósan és hosszú távon megszeretni a gyermek, mennyire tudja átadni magát ennek a sportnak, hogy olyan szenvedéllyé váljon, mint mondjuk nálam, hogy életeleme igazából a dolog, még akkor is, ha már nem versenyez...Aztán igen, ott az edzőkön múlik, hogy

mennyire képes ott maradni ott ragadni az lenne a hosszú távú, ha sportot nézem” (HH_58_N). Sport szempontjából tehát azt tartja hosszútávú örökségnek, ha egy gyermek egy ilyen sportrendezvény hatására sportolni kezd, és bent is marad, nem morzsolódik le. A későbbiekben ő lehet a motivációja a következő generációknak, ami az öröksége lehet egy vb-nek. *„Így hosszú hatásnak nem tudom tehát, akik a végén bent maradnak, talán azok hozzák mindig az új motívációt, hogy hogy akkor ebből egy ilyen láncreakció legyen” (HH_58_N).* A kulturális örökségnek pedig azt emelte ki, hogy mi egy sportoló nemzet vagyunk és ez folyamatosan erősödni fog, minél több ilyen nívos rendezvényt szervezünk és minél többen kezdenek sportolni. Persze ennek a prevenciós hatása sem utolsó. *„A kulturális örökségbe, igen ez a nemzet elmondhatja magáról, hogy egy sportoló nemzet, legalább ebben jók vagyunk. Igen prevenciónak sem utolsó, mert legalább egészsége az megmarad” (HH_58_N).* Ezek túl említést tett a hobbi sportról is, és szervezetet emelt ki, hogy az ő munkájuk, a sportrendezvények, amiket szerveznek, az mennyire sok embert motivál a sportolásra. Ugye az atlétikai vb kapcsán számos rendezvény volt, amit ez a Budapest Sportiroda (BSI) szervezett és abba csatlakoztak be a Hétköznapi Hős programmal a vb szervezői. Így rengetegen találkoztak a vb kapcsán a BSI-vel. *„De az biztos, hogy ha meg a hobbi sportot nézem, amit a BSI csinál és preferál...őnekik van olyan tömeg vonzó szerepük és rettenetes sok munkájuk abban, hogy ebből egy ilyen hosszú távú valami legyen” (HH_58_N).*

**7. táblázat: A Hétköznapi Hősök programban részt vevők körében készített
megkérdezés eredményeinek összegzése**

	Legfontosabb eredmények kulcsszavakban	Idézet
K2	pozitív és kiváló élmények, remek szervezés és segítőkész szervezők dinamikus gyors bejutás, be- és kijutás csúsztatása kísérő programokkal, merchandising termékek, családbarát, Hősök terén szurkolás, büszke a magyar sportolók teljesítményére, büszke a saját teljesítményére,	„összességében fantasztikus volt, tehát egyáltalán nem bántam meg” (HH_42_F) „Mindenki segítettek biztonsági őrök, amikor be-mentünk, mondták, hogy hova menjünk, hol nem esik az eső, hol lenne jobb egy kisgyerekkel” (HH_51_N) „Az élménybe beletartozott, hogy voltak alkal-mak, amikor osztogattak ilyen merch cucco-kat...óriási élményt adott” (HH_23_N) „nem arról szól, szólt a tömeg, hogy agyon lökdö-sik egymást, hanem inkább mindenki úgy örült. Tehát ez egy ilyen kis örömmünnpel volt ez a mara-ton” (HH_58_N) „Katarzisz!” (HH_58_N)
K3	új kapcsolat nem alakult ki, barátságos megerősödtek, munkaviszony barátsággá alakul, remek családi program, mindenki kedves volt a rendezvényen közös szurkolás felemelő ereje	„Szerintem erősödött a kapcsolatunk velük” (HH_50_N) „abszolút én azt mondanám, hogy amúgy ez egy összetartást tud adni, főleg, hogyha mondjuk csa-láddal, barátokkal mennek” (HH_23_N) „közelebb kerültünk egymáshoz” (HH_60_F)
K4	sok helyen hallottak a Hétköznapi Hős programról, eseményeken is látták a kitelepülésüket, fő motiváció a sport és az együtt töltött idő, másik motiváció a stadion felfedezése, nagy hatással nem volt a szokásokra, eddig is sportoltak, ezután is sportolnak, akire hatott, az motiváltabb lett	„Nekem a van egy barátnőm, aki, ha én nem tu-dok valamit, akkor ő szól, hogy itt megmozdulás van. És akkor menjünk” (HH_50_N). „Fő ok egyrészt a társaság az az nagyon motivált bennünket. A másik az, hogy mozogjunk sportol-junk. És a harmadik azt meg hogy hogy azt az él-ményt tapasztaljuk meg, mint a sportolók, ugye ott a bent az atlétikai pályán is tudtunk futni egy, és ez számomra hatalmas élmény volt” (HH_60_F) „motiváltabb lettem...egy motiváció, hogy hogy ezek az emberek sportolnak szeretetből csinálják” (HH_23_N)
K5	vb óta követi a sportágat, olimpián kiemelten követték, szurkolói zónák, önkénteskedés, egyre több magyar atléta van, városi verseny közvetítése és üzenete, országimázs alakítása, gyerekekre gyakorolt hatás, én is olyan akarok lenni, mint ő példaképek kialakulása,	„Ezek a fanzone-ok amúgy jók voltak erre... vá-ros több részén ugye ilyen tereket hoztak létre, ahol együtt szurkolhatnak a magyarok magyarok-nak, vagy bárkinek” (HH_23_N) „Az atlétikában egy több a magyar név minden-kire így uh büszke vagyok meg uh látom azt az ir-galmatlan sok munkát” (HH_42_F) „Az országimázst az biztos, hogy befolyásolja. Aki ezt a vb-t látta, hogy milyen vb-t rendeztünk meg, hát utána záró ceremónián is elhangzott, hogy a legjobb eddigi atlétika vb volt. Tehát az biztos, hogy az ország megítélése, azaz pozitív irányba csúszott el” (HH_51_N)

Forrás: saját szerkesztés

4.3. A SZERVEZŐI INTERJÚ EREDMÉNYEI

A szervezőket azért tartottam fontosnak megkérdezni, mert ezzel egy összehasonlítást kaphatunk arról, hogy mi volt tervezve és mi az, ami megvalósult és ebből az emberek miket érzékeltek. Megannyiszor találkozhatunk olyan esettel, hogy a szervező eltervezett valamit, hogy megvalósítja a rendezvénye kapcsán, de a résztvevőkben nem tudatosul az üzenet vagy a cél. A szervezői interjú során főként azt vizsgáltam, hogy a szervezés kezdeti fázisában milyen célokat határoztak meg és ehhez milyen megvalósítást alakítottak ki.

A szervezők közül egy fővel készítettem interjút, aki a vb egyik főszervezőjeként dolgozott ezen a sportrendezvényen. (Szerettem volna a Magyar Atlétikai Szövetséggel is interjút készíteni, de ott sajnos senki nem vállalta el a felkérést.)

4.3.1. Helyi lakosságra gyakorolt hatás vizsgálata

Az első kutatási kérdésem (K1) az volt, hogy milyen hatásai voltak a Budapesten megrendezett világbajnokságnak a helyi lakosságra.

Ennél a kérdésnél a szervezők körében azt vizsgáltam, hogy ők hogyan tekintettek a helyi lakosságra, inkább úgy, hogy be kell őket vonni ebbe a folyamatba, vagy nem fektettek erre külön hangsúlyt. Ezesetben szűkítettem a Csepelre és Ferencvárosra.

Az interjúból az derült ki, hogy több téren is felvették a kapcsolatot a helyiekkel. Egyik ilyen volt a Sulihős program, ami kapcsán felkeresték az összes iskolát a két kerületben, az Oktatási Hivatal segítségével és aki csatlakozott a kezdeményezéshez, azok kaptak jegyet és a nyitónapra látogathattak el. A kezdeményezés az volt, hogy 2023. tavaszán atlétikával foglalkozzanak a testnevelés órák keretein belül és ezért cserébe kapták a jegyeket. Emellett kiemelt figyelmet kapott mindkét közeli kerület, volt több közös akciója is a szervezőknek a kerületekkel. *„Csepellel volt kapcsolatunk abból a szempontból, hogy a kerületi vezetéssel együtt is indítottunk olyan akciókat, hogy a csepeliek is magukénak érezhessék ezt a ezt a világbajnokságot, külön hívtuk őket a stadion nyitó rendezvényre júniusban”* (Sz_36_F). *„Volt egy ilyen akciónk, de ezt a Csepeli önkormányzat bonyolította, mi igazából a jegyeket adtuk hozzá, vagy a jegyár kedvezményt, hogy a csepeli lakók közül a lehető legtöbben ott legyenek a nézőtérén”* (Sz_36_F). *„A ferencvárosi polgármester is kapott jegyeket, jegy kontingenst az összes versenynapra és ő dönthette el, hogy a kerületen belül vagy a kerület lakói közül ki az, akinek ad ezekből a jegyekből”* (Sz_36_F). Ezeken a törekvéseken túl egy üzenetet próbáltak tudatosítani a helyiekben, hogy: *„számukra leghasznosabb ez a világbajnokság, mármint hosszútávon, mert ők azok, akik a korábbi lezárt ipari mérgezett terület helyet kapnak majd*

remélhetőleg nemsokára egy új városi parkot, amit aztán használhatnak, akár pihenésre akár, sportolásra, kocogásra akár nem tudom, randevúzásra” (Sz_36_F).

A szervezőknél is érdeklődtem afelől, hogy alakítottak-e ki fórumot, ahol a helyiek nyilváníthatják a véleményüket, esetleges nemtetszésüket a vb kapcsán. Interjúalanyom arról számolt be, hogy ilyenre nem volt szükségük, mert tömérdek pozitív üzenetet kaptak és a helyiek részéről nem volt számottevő ellenkezés. *„Nekünk már erre nem volt szükségünk, mert annyi pozitív üzenetünk volt a helyben, vagy a közelben élőkhez is a világbajnoksággal kapcsolatban, hogy hogy jelentős vagy hangos vagy hangosnak tűnő ellenkezés az egyáltalán nem volt a közelben élők részéről, úgyhogy nem volt ilyenre szükség” (Sz_36_F).*

A helyiekkel kapcsolatos tervezésben rákérdeztem az önkéntes lehetőségre is, hogy ebben kiemelten kezelték-e a környékben élőket. Az önkéntes programot 2022 őszén hirdették meg, a tervezettnél később, de még így is négyezeröttszáz-ötezer fő jelentkezett a tervezett kétezeröttszáz fős önkéntes állományba. A kiválasztás során többféle szempontot is figyelembe kellett vennie a szervezőknek. Ilyen volt például, hogy tud-e úgy jönni dolgozni a vb-re, hogy szállást nem tudnak biztosítani. Ennyi embernél ez nagyon költséges lett volna. Azt is tudták, hogy szeretnének külföldről önkénteseket hívni, és a Budapesttől távol élőknek is szerettek volna lehetőséget biztosítani, de ezeknek a személyeknek a számát alacsonyan kellett tartani. *„Tudtuk, hogy szeretnénk külföldi önkénteseket, de mondjuk ez a 8-10%-nál nem lehetett magasabb az önkéntes, a külföldi önkéntesek aránya, mert költségben az túl sok lett volna, és ugyanígy a Budapesttől távol élőknek az arányát is alacsony szinten kellett tartani amiatt” (Sz_36_F).* Nyilván emiatt a helyiek előnyben voltak, de a rendszer ezt külön nem figyelte. A beválogatott önkéntesek 2024. áprilisában kapták az első képzésüket: *„kaptak egy ilyen nagy, több mint kétezer fős rendezvényen egy nagycsoportos képzést arról, hogy mi is ez az esemény, mi a világbajnokság, milyen jelentősége van a magyar sportnak Magyarország szempontjából” (Sz_36_F).*

A témakör végén arra kérdeztem rá, hogy szervezőként hogyan látják, milyen hatással volt ez a vb a helyiekre és a környéken élőkre. Ezzel kapcsolatban azt mondta a szervező, hogy ők csak pozitív visszajelzéseket kaptak a vb kapcsán és ő személy szerint is azt érzi, hogy jól sikerült a 2023-as világbajnokság. A vb egyik fő örökségének azt tervezték, hogy minél többen kezdjenek sportolni, ez az üzenet rengeteg emberhez eljutott a vb-nek köszönhetően, így azt gondolják, hogy ez rossz hatással biztos nem volt az emberekre. *„Fő örökségnek azt tartottuk és azt figyeltük, hogy minél többen kezdjenek el mozogni... hát reméljük, hogy rossz hatással biztosan nem volt az, hogy hogy a mozgásra ösztönző üzenetek azok elértek több millió embert a vb segítségével” (Sz_36_F).* Illetve egy fontos célként tüzték ki, hogy az atlétikai vb

megszervezése után azt érezték az emberek, hogy Magyarországra megéri ekkora volumenű eseményeket hozni, és azt tapasztalja, hogy a vb óta többen vannak, akik ezt így látják már. *„Nekünk fontos célunk volt, hogy hogy a lehető legtöbb ember érezze úgy Magyarországon, hogy nagy sporteseményt Magyarországra hozni, az az megéri, mert hogy hasznos az ország szempontjából és én szerintem az atlétikai vb után többen voltak olyanok, akik elismerik azt, hogy úgy látják, hogy hogy megéri idehozni vagy sporteseményt, mint ahányan az atlétikai vb előtt voltak”* (Sz_36_F).

4.3.2. A nemzeti büszkeség érzés alakulása

A második kutatási kérdésem (K2) az volt, hogy hogyan alakult a nemzeti büszkeség érzés a vb kapcsán az emberekben.

A nemzeti büszkeség érzés alakulását a szervezők körében is vizsgáltam. Az ő esetükben azt próbáltam feltérképezni, hogy bennük kialakul-e, és ha igen, akkor minek köszönhetően.

Elsőként azt hozta példának az interjúalany, hogy Magyarország képes arra, hogy egy ekkora eseményt megszervezzon: *„kilenc napig büszke lehetett magára sok ember, hogy Magyarország képes megszervezni egy ilyen nagy sporteseményt”* (Sz_36_F). Ezután kitért arra is, hogy a közvetítéseknek köszönhetően ezt a világbajnokságot az egész világ látni fogja és ez egyfajta terhet is jelentett, hogy ennek megfelelően kellett dolgoznia annak a tízezer embernek, akik a szervezésen dolgoztak. *„Ez egy jó dolog úgy dolgozni például, hogy hogy az egész világ figyeli a munkálat, hogy jól végzed a munkádat, vagy nem. Tehát mindig a kollégáknak, a vál-lára némi terhet raktam azzal, hogy mindig úgy gondolkozzanak, hogy egy milliárd ember fogja nézni a munkájuknak az eredményét, és egyébként ehhez méltó munkát is végeztek”* (Sz_36_F). Persze senki sem úgy dolgozik, hogy szégyent hozzon magára, a csapatra, Budapestre vagy Magyarországra, és be is bizonyították, hogy erre képes a magyar nemzet.

4.3.3. A Hétköznapi Hősök program

A negyedik kutatási kérdésem (K4) az volt, hogy milyen hatása lehet egy mozgásra ösztönző programnak a résztvevők sportolási szokásaira.

A Hétköznapi Hős program kapcsán a szervezői oldalon azt vizsgáltam, hogy hogyan alakult ki ez az ötlet, miért jött létre ez a program, ezzel mi volt a céljuk.

Ezzel kapcsolatban azt mondta, hogy az egész ötletnek az alapja az volt, hogy ösztönözze az embereket arra, hogy sportoljanak. A motivációhoz elengedhetetlen a jutalom, így azt találták ki, hogy a normál árnál olcsóbban tudnak jegyet venni a vb-re, ha sportolnak. Kiemelte, hogy ilyen kezdeményezésre nem volt még példa ezelőtt. *„Az egésznek az alapja az volt, hogy*

szerettem volna embereket ösztönözni arra, hogy sportoljanak, azt is láttuk elég korán, hogy hogy ez valami jutalmat jó, hogyha fel tudunk ajánlani...Ilyen kezdeményezés még ekkora sport-eseményrel kapcsolatban nem volt sehol a világon” (Sz_36_F). Nyilván ehhez tudnia kell bizonyítani az illetőnek, hogy ő sportolt, részt vett valamilyen sportversenyen és ekkor jött az ötlet, hogy csatlakoznak meglévő sporteseményekhez. Ezekből volt, ami több évtizede megrendezésre kerül és ezekhez a sporteseményekhez csatlakozott az atlétika vb. Az idő szűkössége, a pénz hiánya miatt nem volt lehetőségük saját rendezvényeket szervezni, ezért álltak be partnerként meglévő események mellé, amik a vb nélkül is megrendezésre kerültek volna abban az évben. Ezek között volt futó, kerékpáros események egyaránt, valamint triatlon versenyek, de a Balaton átúszás és átevezés mellé is csatlakozott a vb. „Akik ezeken részt vettek, őrájuk mondtuk azt, hogy hogy ők sportolnak, tehát jár nekik a jegyvásárlási kedvezmény” (Sz_36_F). Ennek az operatív megvalósítása az volt, hogy minden ilyen rendezvényen megjelent a világbajnokság, vittek sportos attrakciókat, ahol játékos formában lehetett kipróbálni az atlétika ágait, valamint telepítettek egy visszaszámláló órát, ami azt mutatta, hogy mennyi idő van még a vb kezdetéig. Volt olyan rendezvény, ahol a kitelepülésnél lehetett megszerezni az 50% kedvezményt biztosító kupont és volt olyan megoldás is, hogy a weboldalon történő regisztráció után kapták meg a kuponokat. Ezeket beváltani a jegyvásárlásnál tudták, a kuponokon szereplő kódok beírásával lépett életbe a kedvezmény. Összesen harminchét rendezvényre települtek ki és nagyjából százötvenezer ember indult el ezeken a versenyeken. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartottam megkérdezni, hogy tudják-e, hogy hányan váltották be a kedvezményt a jegyvásárlásnál: „stadionban több mint hússzezren voltak olyanok, akik a jegyvásárlási kedvezményt használták és úgy jöttek ki a nézőtérre” (Sz_36_F). De ennél sokkal nagyobb hatással lehetett az emberekre az, hogy a nyolc hónapos kampány időszakban az intenzív munkának köszönhetően rengeteget szerepelt a sajtóban a vb híre a sportrendezvények kapcsán, ennek köszönhetően több millió emberhez eljutott az üzenet, hogy „a rendszeres testmozgás jobba teszi az életet, és nekünk ez volt a fő célunk” (Sz_36_F). Ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy a sportversenyek között volt kis falusi rendezvény, néhány száz fővel és voltak a több tízezres budapesti futóversenyek is. Tanulságként vonták le, hogy csúcsszuper szabadidős események vannak szerte az országban, talán nem is gondolnánk, hogy egy ilyen rendezvényért megéri elutazni a hétvégén, de ezek újdonságot nyújthatnak még a rutinosabb versenyzőknek is. „Érdemes lenne emiatt is járni az országot, és különböző hétvégéken elmenni egy-egy olyan eseményre, ami újdonságként hat, még a rutinos futók vagy úszók számára is és lehet élményeket, újfajta élményeket gyűjteni ezeken a rendezvényeken” (Sz_36_F). Ezzel a céllal indították a holmozogj.hu weboldalt a vb után, aminek a célja: „hogy ezt a fajta belföldi turizmust,

országjárást, esemény látogatást, ezt erősítsük” (Sz_36_F), amellelt, hogy közvetítse az üzenetet, miszerint, „a rendszeres testmozgás jobbá teszi az életet” (holmozogj.hu, s.a.).

4.3.4. A társadalmi-kulturális örökség

Az ötödik kutatási kérdésem (K5) az volt, hogy milyen társadalmi-kulturális öröksége lehet egy világbajnokságnak és ebből miket tudnak azonosítani az emberek.

Ezzel a kérdéssel és témakörrel azt kívántam vizsgálni, hogy szervezői oldalról megjelenik-e az örökség tudatos tervezése, a szervezés melyik fázisában jelentkezik ez a kérdés és ehhez hogyan állnak a szervezők. Az interjúból kiderült, hogy a kezdetektől fogva jelen van ez a fajta tudatos tervezés az örökség kapcsán. „...*azt szerettük volna, hogyha ennek az atlétikai vb-nek öröksége lesz, több szempontból...*” (Sz_36_F). A szervező több mindent kiemelt, amik örökségei lehetnek egy ilyen világbajnokságnak, az egyik ezek közül „*hogy a lehető legtöbb embert rendszeres testmozgásra, sportolásra bírjunk.*” (Sz_36_F). Ezt az örökséget kiemelten fontosnak tartotta az interjúalany, mivel mindannyian láthatjuk, hogy eléggé rosszak a hazai adatok a mozgással és sportolással kapcsolatban, aminek nagyon sok káros következménye lehet (Sz_36_F), és „*ezen változtatni kell!*” (Sz_36_F). És mivel lehetne jobban közvetíteni az üzenetet, hogy a rendszeres testmozgás fontos, mint egy hazai rendezésű atlétikai világbajnoksággal. A szervező által megfogalmazott cél volt, „*hogy az atlétikai vb segítségével juttassuk el minél több emberhez azt az üzenetet, hogy a rendszeres testmozgással, sportolással jobb lesz az életünk, mert minőségi életet anélkül nem lehet élni.*” (Sz_36_F). Emiatt jött létre a Hétköznapi Hős mozgalom/roadshow is, ami párhuzamot von hivatásos sportoló és hétköznapi ember között. „*A szuperhősök voltak az atléták, versenyzők, akik a vb-n megméretettek és hihetetlen eredményeket értek el, de mellettük megjelentek a hétköznapi hősök is, azok a személyek, akiknek lehet az volt a legnagyobb teljesítményük, hogy lefutottak egy teljes kört a Margit-szigeten, de neki ez olyan érzés lehetett, mint egy rúdugrónak világcsúcsot dönteni. Aki elkezd rendszeresen sportolni és odafigyelni a mindennapos testmozgásra, azoknak meg kell változtatnia azt az életmódot és ritmust, amit addig éltek, és az örökségtervezés ezen részével a szervezőknek az volt a célja, hogy erre bíztassák az embereket*” (Sz_36_F).

Az örökség tervezésének egy másik példája a vb kapcsán a Nemzeti Atlétikai Központ (továbbiakban NAT) felépítése és a vb utáni hasznosítása. „*Ugyanígy örökségnek gondoltuk azt, hogy hogy a nemzeti atlétikai központ, ami felépült egy ilyen iparilag mérgezett, barnamezős, lezárt területen, hogy abból egyszer majd egy sportpark legyen, egy rekreációs park, ahol a budapestiek sportolhatnak*” (Sz_36_F). Az interjúban hosszasan beszéltünk a témáról és egyértelműen kijelentette a téma végén az alany, hogy „*mindenképpen legacy-ban, tehát*

örökségben, hagyatékban gondolkoztam, gondolkoztunk” (Sz_36_F). Ez a fajta céltudatos tervezés azért fontos, mert ilyen esetben máshogy kerülnek kialakításra például az eseményre felépített sportlétesítmények. Ezesetben az atlétikai stadion, amellet, hogy otthont biztosított a vb-nek, az eseményt követően edző-, és versenyközpontként is funkcionálhat, továbbá a hétköznapi emberek számára is elérhető lesz. Egy ilyen cél teljesítése sokkal egyszerűbb, ha már az esemény kezdeti fázisában megjelenik az örökség tervezése, mert ezeknek a céloknak megfelelően került kialakításra, például az atlétikai stadion.

A vb örökségei közé sorolandó még ezen felül a fenntarthatósági programjuk is, aminek a fő célja a szemléletformálás volt, ehhez kapcsolódóan voltak akciók és attrakciók a vb során, mint például szemétszedés, faültetés, erdő megújítása. *„...a stadion kertben, stadion parkban olyan programok, amikkel valóban a fiataloknak a szemléletét próbáltuk vele befolyásolni...”* (Sz_36_F). Továbbá volt egy jószolgálati programja is a vb-nek, aminek a keretein belül nehéz vagy nehezített körülmények között élőket hívtak meg a stadionban, vagy elérhetővé tették számukra az atlétikai világbajnokságot, bízva abban, hogy *„ezzel életre szóló élményt kaptak és hogy örökségként ők tovább viszik, ezt a kilenc napot”* (Sz_36_F). Arról is beszélt az alany, hogy rengeteg ötletük, kezdeményezés tervük volt – ezeket színes kavicsnak nevezte – amikkel azt próbálták elérni, hogy a vb szervezését hasznosnak lássák a magyar emberek és azt érezzék, hogy megéri ekkora sportrendezvényeket szervezni.

Az örökség témakörében rákérdeztem arra is, hogy mennyire tudták után követni az atlétikai stadion felhasználását és megnyitását a közönség számára, vagy éppen azt, hogy a Hétköznapi Hősök közösségben maradtak-e. A szervező nyilatkozatából kiderült, hogy az ő munkájuk az atlétikai vb utolsó napján véget ért. Nyilván ezután a papírmunka lezárása elhúzódt, de az utóhatások és örökségek követése nem az ő hatáskörükbe tartozik. A stadion, mint örökség kezelése a magyar állam feladatköréhez tartozik, a Hétköznapi Hősök közösségépítő örökségének felügyelete pedig a Sportoló Nemzet programhoz került. *„Továbbra is az a terv, hogy meg kell nyitni a nagyközönség számára a részben átépített részben visszabontott Nemzeti Atlétikai Központot, de egyelőre még nem nyílt meg. Szeptember utolsó hetében volt két olyan rendezvény, amikor két futóverseny, illetve egy futóverseny és egy ilyen mozgás fesztivál, amikor be lehetett menni és civilek is kipróbálhatták a futó kört, de még állandó jelleggel nincsen nyitva”* (Sz_36_F). Annak ellenére, hogy már nincsen a szervezők kezében az irányítás, megnyugtató volt tőlük is azt hallani, hogy továbbra is arra törekszenek, hogy ez a stadion átadásra kerüljön, csak az átépítési munkálatok húzódnak immáron tizennégy hónapja.

8. táblázat: A szervezői interjú eredményei kutatási kérdésenként

	Legfontosabb eredmények kulcsszavakban	Idézet
K1	kapcsolatba léptek a kerületekkel, Sulihős program helyiek magukénak érezhessék, helyieknek válik a hasznára hosszútávon, töméredek pozitív visszajelzés, dupla mennyiségű ember jelentkezett önkéntesnek, Magyarországra megéri ekkora eseményeket hozni, bizonyítottuk, hogy meg tudjuk csinálni	„Csepellel volt kapcsolatunk abból a szempontból, hogy a kerületi vezetéssel együtt is indítottunk olyan akciókat, hogy a csepeliek is magukénak érezhessék ezt a világbajnokságot, külön hívtuk őket a stadion nyitó rendezvényre júniusban” (Sz_36_F) „számukra leghasznosabb ez a világbajnokság, mármint hosszútávon, mert ők azok, akik a korábbi lezárt ipari mérgezett terület helyet kapnak majd remélhetőleg nemsokára egy új városi parkot, amit aztán használhatnak, akár pihe-nésre akár, sportolásra, kocogásra akár nem tudom, randevúzásra” (Sz_36_F) „hát reméljük, hogy rossz hatással biztosan nem volt az, hogy a mozgásra ösztönző üzenetek azok elérték több millió embert a vb segítségével” (Sz_36_F)
K2	Magyarország képes volt megszervezni, az egész világ látta, a szervezők munkáját egy világ figyelte, ehhez méltó munkát végeztek	„kilenc napig büszke lehetett magára sok ember, hogy Magyarország képes megszervezni egy ilyen nagy sporteseményt” (Sz_36_F).
K4	embereket sportolásra ösztönözni, jutalmazni kell a teljesítést, meglévő sporteseményekhez csatlakoztak, harminchét rendezvényen települtek ki, százötvenezer induló, stadionban több, mint húszezer látogató kedvezményesen vett jegyet, kampányidőszakban több millió emberhez jutott el az üzenet, csúcsszuper vidéki sportesemények, látogatásuk ajánlott, új kihívást jelenthetnek	„Az egésznek az alapja az volt, hogy szerettem volna embereket ösztönözni arra, hogy sportoljanak, azt is láttuk elég korán, hogy hogy ez valami jutalmat jó, hogyha fel tudunk ajánlani...Ilyen kezdeményezés még ekkora sporteseménnyel kapcsolatban nem volt sehol a világon” (Sz_36_F) „stadionban több mint húszezren voltak olyanok, akik a jegyvásárlási kedvezményt használták és úgy jöttek ki a nézőtérre” (Sz_36_F) „a rendszeres testmozgás jobba teszi az életet, és nekünk ez volt a fő célunk” (Sz_36_F)
K5	terveztek az örökséggel, legacy-ban gondolkoztak, lehető legtöbb embert mozgásra bírni, Hétköznapi Hősök program létrejötte, Nemzeti Atlétikai Központ tervezése, felépítése, jövőben a környék szabadidős parkjává váljon, fenntarthatósági program, szemétszedés, faültetés, szemléletformálás, jószolgálati program	„Az egésznek az alapja az volt, hogy szerettem volna embereket ösztönözni arra, hogy sportoljanak, azt is láttuk elég korán, hogy hogy ez valami jutalmat jó, hogyha fel tudunk ajánlani...Ilyen kezdeményezés még ekkora sporteseménnyel kapcsolatban nem volt sehol a világon” (Sz_36_F) „stadionban több mint húszezren voltak olyanok, akik a jegyvásárlási kedvezményt használták és úgy jöttek ki a nézőtérre” (Sz_36_F) „a rendszeres testmozgás jobba teszi az életet, és nekünk ez volt a fő célunk” (Sz_36_F)

Forrás: saját szerkesztés

5. ÖSSZEFOGLALÁS

Az alábbi fejezetben a dolgozatom összefoglalása és lezárása olvasható. Ebben kitérek a dolgozatom céljára és kutatási kérdéseire, a szakirodalmi feldolgozás rövid összegzésére, a kutatási módszer bemutatására, összefoglalom a legfontosabb eredményeket, amik a kutatásom során születtek, majd azonosítom a kutatásom korlátait és végezetül további lehetséges kutatási irányokat jelölök meg.

5.1. A DOLGOZAT CÉLJA ÉS KUTATÁSI KÉRDÉSEI

Dolgozatom célja a helyi közösségekre gyakorolt hatás vizsgálata nemzetközi sportrendezvények tekintetében. Magyarországon évről évre nő a megrendezésre kerülő nagy (nemzetközi) sportrendezvények száma, ezért indokolt kutatási terület a lokális közösségek vizsgálata. A szakirodalmi áttekintés és a kutatási kérdések kialakítása során nyilvánvalóvá vált számomra, érdemes a helyiek mellett a szervezőket és az érintetteket, ez esetben a Hétköznapi Hősöket is vizsgálni. Összesen öt kutatási kérdést fogalmaztam meg, egy-egy kérdéssel vizsgálom az összes csoportot:

- *K2: Hogyan alakult a nemzeti büszkeség érzése a vb kapcsán az emberekben?*
- *K5: Milyen társadalmi-kulturális öröksége van egy világbajnokságnak?*

Emellett vannak specifikus kérdések is, amik csak egy vagy két érintetti csoportra nézve relevánsak:

- *K1: Milyen hatásai voltak a Budapesten megrendezett atlétikai világbajnokságnak a helyi lakosságra?*
- *K3: Milyen közösségépítő hatásai lehetnek egy világversenynek?*
- *K4: Egy mozgásra ösztönző program mennyire befolyásolja a résztvevők sportolási szokásait?*

5.2. A SZAKIRODALMI FELDOLGOZÁS

A kutatást a szakirodalom áttekintésével kezdtem. A tudományos művek segítségével elsőként meghatároztam a nemzetközi sportrendezvény definícióját, majd azonosítottam, hogy milyen hatásai lehetnek egy ilyen eseménynek. Ezeket csoportosítottam, mindegyik fogalomköröt definiáltam, és példákkal igyekeztem szemléltetni, hogy mik tartoznak az adott kategóriába. Ezt követően megjelöltem azt a hatásegységet, amit a kutatásomban vizsgálni szerettem volna és erről bővebben írtam. A kutatásom fókuszában a társadalmi-kulturális hatások vizsgálata állt, de emellett azonosítottam gazdasági és fizikai környezeti hatásokat. Ezt követően definiáltam az örökség fogalmát, kifejtettem a hatás-örökség-legacy hármasság definíció fontosságát.

Mindegyik hatáshoz és az örökséghez is konkrét példákat hoztam korábbi esettanulmányokból, annak érdekében, hogy az elkülönítésük és ezáltal az egyes kategóriák külön értelmezése könnyebb legyen.

5.3. KUTATÁSI MÓDSZEREK

A kutatásomat félig strukturált interjúk készítésével végeztem. Kezdetben személyes találkozó keretében szerettem volna lebonyolítani az interjúkat, de kényelmi szempontok miatt elvettem ezt az ötletet, így online, a Teams felületén történt az adatfelvétel. Ezzel nem csak az utazási időt spóroltam meg, hanem a leiratozásra szánt időt is, ugyanis az alkalmazás automatikus leíratot készített mindegyik interjúról, amiket csak átnézni kellett és az apró hibákat javítani. 2024. október 02. és 11. között összesen tizenöt interjút készítettem. Ezeket tartalmilag elemeztem, kiemeltem a legfontosabb részeket, amik alapján elkészítettem a kutatási eredmények bemutatását.

5.4. A KUTATÁSI KÉRDÉSEKRE ADOTT VÁLASZOK

Az első kutatási kérdés arra vonatkozott, hogy a Budapesten megrendezésre került vb milyen hatással volt a helyi lakosságra és közösségekre. Összefoglalva a helyiek által észlelt hatásokat, azt mondhatjuk, hogy többnyire örömmel és büszkeséggel töltötte el őket, hogy Budapesten került megrendezésre 2023-ban az atlétikai világbajnokság. Emellett kifejezetten örültek a terület megújításának, ugyanis egy elhanyagolt, barnamezős területet rehabilitáltak azzal, hogy oda építették fel a komplexumot. Külön kiemelték, hogy mennyire örültek annak, hogy nem kellett használatban lévő épületeket lerombolni azért, hogy az új épület létrejöhessen. A rendezvény előkészületi szakaszában különösebb hatásokat nem érzekelték a helyi lakosok, mindennapjaikat nem befolyásolta a stadion építése, sokan arra jártak munkába és végigkövették a központ felépülését és környékének létrejöttét. A vb ideje alatt érezhető volt némi forgalomnövekedés és főleg Ferencvárosban a turisták jelenléte, utóbbi Csepelre nem volt elmondható. A sportesemény végeztével ezek többnyire rövid időn belül rendeződtek, egyedül a stadionon belüli átépítések, lebontások húzódtak el, de a rendezvény után pár nap alatt visszaállt minden a normális kerékvágásba. A kerületek megítélése kapcsán azt mondhatjuk, hogy Ferencváros és Csepel esetében is pozitív változást hozott a vb, közvetetten vagy közvetlenül is, ami szintén jó érzéssel töltötte el a helyi lakosságot. Illetve Csepel sokak szemében nem Budapest részeként van számontartva, de ezzel kapcsolatban is érezhető a pozitív irányba történő változás, ugyanis az ingatlanárakon is tapasztalható volt, hogy nagyobb érdeklődés övezi Csepelt a vb óta.

A szervezők szemszögéből vizsgálva a kérdést kijelenthető, hogy törekedtek a kapcsolatteremtésre a helyiekkel. Több kezdeményezés is arra irányult, hogy a helyiek közelebbinek érezhessék ezt a vb-t. Ilyen volt a Sulihős program, vagy a helyiek külön meghívása a nyitóeseményre. Továbbá azt az üzenetet próbálták eljuttatni a helyi lakosságnak, hogy számukra lesz a leghasznosabb a vb, mivel a közelükben új komplexum és szabadidőpark épül a korábbi barnamezős terület helyett. Az interjú során kiderült, hogy rengeteg pozitív visszajelzés érkezett a szervezőknek, nagy ellenállásba nem ütköztek a szervezés és az építkezés kapcsán, így nem jött létre fórum, ahol a helyiek a véleményüknek hangot tudtak volna adni, de az nem is volt indokolt.

A második kutatási kérdés arra vonatkozott, hogy hogyan alakult a nemzeti büszkeség érzése a vb kapcsán az emberekben. A nemzeti büszkeséggel kapcsolatban az jelenthető ki, hogy a helyiekben megjelent ez az érzése, legtöbbször az váltotta ki, hogy egy ekkora eseményt rendezett az ország és ezt hibamentesen, világszínvonalon tette, de vannak olyanok is, akikben mindig jelen van ez az érzés, legyen szó bármilyen sportról, ha egy magyar versenyző vagy csapat érintett benne, akkor a büszkeség azonnal megjelenik. Azok körében, akik kilátogattak személyesen is valamelyik eseményre ez az érzés erősebben jelentkezett. Ennek több oka is volt, az egyik, hogy személyesen a helyszínen tudtak szurkolni a magyar sportolóknak, ami felemelő érzés volt a beszámolók alapján, a másik, hogy ennek a vb-nek a „flow-ját” élőben is megtapasztalhatták, ami életre szóló élmény marad mindenkiben.

A Hétköznapi Hősök programban részt vett interjúalanyok körében a nemzeti büszkeség érzése főként a sportolók teljesítménye miatt alakult ki. Látni magyarokat versenyezni egy nemzetközi sportrendezvényen, híres atléták mellett, felbecsülhetetlen élménynek bizonyult. A sportolói teljesítmény, amit a magyar versenyzők letettek az asztalra, az eleve okot ad arra, hogy büszkék lehessünk rájuk. Természetesen náluk is megjelent a szervezéssel kapcsolatos büszkeség, ugyanis ők is azt a fajta profizmust tapasztalták, mint a helyiek.

Szervezői oldalról nagy büszkeség volt az a kilenc nap, amíg a vb tartott. A közvetítéseknek köszönhetően rengeteg emberhez eljutott a vb híre és ezáltal több millió ember követte figyelemmel az eseményeket, látta a profi szervezést és közvetítettük Budapest értékét a városban megrendezett maratoni futások alkalmával. A szervezők minden erejükkel azon voltak, hogy bebizonyítsák, megéri Magyarországra hozni a nagy világversenyeket és a vb hibátlan szervezésével azt is bizonyították, hogy képesek vagyunk megszervezni egy ilyen sportrendezvényt, világszínvonalon.

A harmadik kutatási kérdés azt vizsgálta, hogy milyen közösségépítő hatásai lehetnek egy világversenynek. Ezzel kapcsolatban az volt a jellemző, hogy új kapcsolatok nem alakultak

ki a vb során, nem ismerkedtek idegenekkel az emberek. Viszont a meglévő ismertségek, barátságok megerősödtek és a közösségi élmény emléke mély nyomot hagyott az emberekben. Volt olyan, akinek a vb-nek köszönhetően lett szorosabb a kapcsolata az akkor még munkatársával, akivel azóta barátok lettek és együtt járnak sportversenyekre futni. Ebből is látszódik, hogy a sportnak van közösségépítő hatása. Illetve a szurkolás összehozó ereje is megjelent, amikor vadidegenekkel közösen szurkolunk a magyar versenyzőknek, akkor együtt örülünk egy győzelem, siker után és együtt sírunk egy veszteség után. A szurkolás össze tudja hozni a nézőket. A Hétköznapi Hősök a nemzeti büszkeség érzését egyértelműen ahhoz kötik, amikor kint voltak a stadionban, vagy a városban a maratoni futáson szurkolni. Főként a magyar versenyzők és a profi szervezés váltotta ki az emberekben ezt az érzést.

A negyedik kutatási kérdéssel azt vizsgáltam, hogy milyen hatásai lehetnek egy mozgásra ösztönző programnak a résztvevők sportolási szokásaira, mennyire befolyásolják ezeket. A Hétköznapi Hősök körében az jelenthető ki, hogy ez a program nem gyakorol különösebb hatást a sportolási szokásaikra. Ezelőtt is sportoltak és a vb után is sportolnak, maximum annyi változás következett be, hogy motiváltabbak lettek. A vb-t szervező cég munkája az utolsó napon véget ért, így a legtöbb kezdeményezésnek az utókövetése már nem az ő hatáskörükbe tartozik. Emiatt nem tudjuk, hogy a Hétköznapi Hősök azóta kapcsolatba léptek-e egymással, vagy a cég, akihez átkerült a hírlevél listája, mennyire kommunikál velük, hívják-e őket sportolni, versenyezni. A sportolási szokásokra gyakorolt hatás mindenképpen erősebben jelenne meg, ha a stadiont lehetne használni sportolásra, ugyanis az érzékelhető volt az interjúkból, hogy sokaknak lenne erre igénye, és valószínűleg több klub is alakulna, önszerveződő módon.

Az ötödik kutatási kérdés arra vonatkozott, hogy milyen társadalmi-kulturális öröksége van egy világbajnokságnak, és ebből miket tudnak azonosítani az emberek. Amikor a társadalmi-kulturális örökség azonosítására kértem meg az alanyokat, jellemzően akadályba ütköztek. Volt, aki egyáltalán nem tudott ilyet mondani és volt, aki némi segítséget követően tudott azonosítani örökséget a vb kapcsán. Legtöbbször a stadiont emelték ki és hozzátették, hogy sajnálatos, hogy még nem lehet használni a mindennapokban is, mert akkor tudná igazán betölteni az örökség szerepét. Emellett kiemelték a merchandising termékeket és az emléket, amit ez a vb adott nekik. Felejthetetlen és életre szóló élmények születtek ebben a kilenc napban, ami lehet, hogy egy emberöltőben egyszer fordul elő, így nagyon örültek mindannyian, hogy részei lehettek ennek. Valamint az örökség kapcsán szó esett a közvetítésről és arról, hogy a maratoni futás helyszíne és ennek az eseménynek a közvetítése a város kulturális örökségét közvetítette a nagyvilágba, ami vonzerőként is funkcionálhat.

A szervezők körében az örökség tudatos tervezése a kezdetektől jelen volt. A szervezés alatt folyamatosan gyűjtötték azokat az ötleteket és lehetőségeket, amikkel jobbra tudták tenni ezt a vb-t. A fő örökségnek azt tervezték, hogy minél több embert vegyenek rá a rendszeres sportolásra. Emiatt indult a Hétköznapi Hős mozgalom, amit a holmozogj.hu weboldal létrehozásával próbálnak tovább vinni ezt a fajta törekvésüket. Ehhez szorosan kapcsolódik az atlétikai stadion tervezett használata a jövőben, ami még várat magára, de mindenki reméli, hogy hamarosan a környékbeliek és Budapest egyik szabadidős parkja lesz, ahol a kicsiktől a legidősebbekig mindenki megtalálhatja a számára legjobb lehetőséget a kikapcsolódásra.

Az örökséggel kapcsolatban szervezői oldalról a tervezés jelen volt, elég komoly célkitűzésekkel indultak el a szervezésben, de ez a résztvevők és helyiek oldalán nem tudatosult. Ezzel kapcsolatban a jövőben talán jobban kellene kommunikálni a rendezvény kapcsán, hogy örökségben gondolkodnak, és hogy pontosan mi is a tervezett örökség. Alapvetően nem azért nem mondta az alanyok példát az örökségre, mert nem értették a fogalmat, hanem azért, mert nem tudtak azonosítani ilyet.

Talán sokakban rossz előérzet alakult ki, amikor megtudta, hogy Budapesten lesz 2023-ban az atlétikai világbajnokság, azonban a kutatásban kiderült, hogy egyáltalán nem volt hatással a helyiek mindennapjaira a vb, az építkezés és kezdeti szervezési szakaszban. A legtöbben minden nap arra jártak munkába, kocsival vagy tömegközlekedéssel, és végig kísérték a stadion felépülését. Sokakban ez okozta a kíváncsiságot a komplexummal kapcsolatban, hogy hónapokig látta minden nap az építkezést és amikor elkészült kíváncsi volt rá, hogy milyen lett és belülről milyen lehet egy ekkora stadion.

5.5. A KUTATÁSOM KORLÁTAI

A dolgozatom ötlete már jóval a vb után született meg, így főleg a vb-t megelőző időszakról szóló kérdésekre olykor nehezebben válaszoltak az alanyok. Ez torzíthatja a válaszokat, ugyanis vissza kellett emlékezniük, hogy mi volt két évvel ezelőtt. Ez azért befolyásoló tényező, mert ennyi idő után talán kevésbé látták rossznak azokat a dolgokat, amit akkor nagyon negatívan éltek meg. Talán sokkal másabb eredmények születtek volna, ha előre tervezek és már a világbajnokságot megelőzően elkezdem a kutatást, így a folyamatot végig kísérve készíthettem volna az interjúkat és mindig az adott időszakról kellett volna beszélniük az alanyoknak. Lehet, hogy másfajta eredmények születtek volna, ha három fázisban interjúzok, egyszer a vb előtt, egyszer a vb alatt és egyszer a vb után és mindegyik alkalommal az éppen aktuális kérdésekre keresem a választ. Bár annak az is a veszélye, ami az előnye, hogy friss élményekre támaszkodtak volna a megkérdezettek.

Egy másik gátló tényező, hogy csak tizenöt interjút készítettem. Ebből nyolc személy volt helyi lakos, hat fő Hétköznapi Hős és egy fő a szervezők köréből. Azért nem kérdőívet készítettem ehhez a kutatáshoz, mert az talán túlságosan általános lett volna, ott a kitöltőknek sincsen lehetősége a részletekbe menően kifejezni a véleményüket, tapasztalataikat, ezért döntöttem az interjúk készítése mellett, viszont így korlátozottabb az eredmények általánosíthatósága. A kor és a nemek tekintetében kiegyensúlyozott a minta, sikerült fiatalabbakkal és idősebbekkel is interjúzni. Az igazat megvallva a harmincas korosztály maradt ki, ennek az okát nem tudom megállapítani, mivel az alanyokat főként a közösségi médiában kerestem, így ott bárkinek lett volna lehetősége jelentkezni, akire illettek valamelyik kijelölt csoport tulajdonságai.

5.6. TOVÁBBI KUTATÁSI IRÁNYOK

Érdeemes lenne megkérdezni a Magyar Atlétikai Szövetséget is, hogy ők hogy látták a világ bajnokságot, őket milyen hatások érték, volt-e lehetőségük használni az atlétikai központot és érezhető volt-e, hogy egyre több gyermek választja az atlétikát, mint sportot. Ez a megkérdezés tervezett volt ugyan, de végül senki nem vállalta el az interjút, még az anonimitás biztosítása ellenére sem.

Érdekes kutatási téma lehetne, hogy a Hétköznapi Hősök sorsa hogyan alakul a vb óta. Kommunikálnak-e velük, közösséget formálnak-e.

Továbbá érdemes lenne megismételni az interjúkat, miután megnyitották az atlétikai központot. Ekkor meg lehetne kérdezni még sokakat, akár kérdőívesen, hogy örülnek-e ennek, mit gondolnak jól ki lett-e építve a környék, milyen rendezvényeket látnának szívesen, milyen fejlesztésekre, további sportolási lehetőségre lenne igény. Ezt pedig a terület fejlesztésbe be lehetne építeni.

5.7. A KUTATÁS ÉS A DOLGOZAT ZÁRÁSA

A dolgozat végére érve bátran merem kijelenteni, hogy a Budapesten megrendezett atlétikai világ bajnokság sikeresnek tekinthető. Ezzel kapcsolatban egybehangzó véleményen voltak az alanyok, mindegyik csoportból. Az esetleges hibákból, mulasztásokból érdemes levonni a következtetéseket és a jövőben odafigyelni arra, hogy ezeket kiküszöböljék. Bízom benne, hogy a jövőben is lesz lehetősége Budapestnek atlétikai világ bajnokságot szervezni, amikor már előre lehet gondolkodni és tervezni egy hasonló kutatással.

IRODALOMJEGYZÉK

2004. évi I. törvény a sportról. Elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400001.tv> [Hozzáférés dátuma: 2024.09.08.]

Arany, E. & Hajnal, T. & Kőrössi, Z. & Nagy, G. & Novák, L. & Tomecskó, E., 2002. Üzleti rendezvények I. – Titkok és trükkök. s.l.: B+V Medical+Technical Lap – és Könyvkiadó Kft.

Balduck, A.L. & Maes, M. & Buelens, M., 2011. The social impact of the Tour de France: Comparisons of residents' pre- and post-event perceptions. *European Sport Management Quarterly*, [e-folyóirat] 11(2), pp. 91-113. <https://doi.org/10.1080/16184742.2011.559134>

Dancsecz, G., 2008. A nemzetközi sportrendezvény-szervezési projektek sikertényezői és a siker megítélésének kritériumai. [egyetemi doktori disszertáció]. Veszprém: Pannon Egyetem Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskolája. Elérhető: https://konyvtar.uni-pan-non.hu/doktori/2008/Dancsecz_Gabriella_dissertation.pdf [Hozzáférés dátuma: 2019.09.19.]

Fehér, J., 2018. Budapest kapta a 2023-as atlétikai világbajnokságot. [online] Elérhető: https://index.hu/sport/atletika/2018/12/04/budapest_rendezheti_a_2023-as_atletikai_vilagbajnoksagot/ [Hozzáférés dátuma: 2024.10.27.]

Gratton, C. & Preuss, H., 2008. Maximizing Olympic Impacts by Building Up Legacies. *The International Journal of the History of Sport*, [e-folyóirat] 25(14), pp. 1922-1938. <https://doi.org/10.1080/09523360802439023>

Gratton, C. & Dobson, N. & Shibli, S., 2000. The economic importance of major sport events: a case study of six events. *Managing Leisure*, [e-folyóirat] 5(1), pp. 17-28. <https://doi.org/10.1080/136067100375713>

Gyarmati, I., 2001. Rendezvényszervező kézikönyv. Budapest: Szókratész Külgazdasági Akadémia.

hetkoznapihos.futanet.hu, 2022. Legyél Te is hős! [online] Elérhető: <https://hetkoznapihos.hu/> [Hozzáférés dátuma: 2024.05.25.]

holmozogj.hu, s.a. Rólunk. [online] Elérhető: <https://holmozogj.hu/rolunk/> [Hozzáférés dátuma: 2024.11.01.]

Holt, R. & Ruta, D., 2015. Sport, legacy and leadership. In: Holt, R. & Ruta, D., ed., 2015. Meeting the challenge of major sports events. Milton: Routledge Handbook of Sport and Legacy. pp. 1-15.

Irimiás, A. & Jászberényi, M. & Michalkó, G., 2019. *A turisztikai termékek innovatív fejlesztése*. Budapest: Akadémiai Kiadó. <https://doi.org/10.1556/9789634544081> Letöltve: https://mersz.hu/dokumentum/m580turtei_74/#m580turtei_72_p7 (2024. 08. 14.)

Ism., 1965. *XVI Olympiad 1965: Melbourne's Plan*. Victoria: McLaren & Co. Pty. Ltd.

Kim, H.J. & Gursoy, D. & Lee, S.B., 2006. The impact of the 2002 world cup on South Korea: comparisons of pre- and post-games. *Tourism Management*, [e-folyóirat] 27(1) pp. 86-96. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2004.07.010>

Laczkó, T., & Stocker, M., 2018. 2018. évi hazai rendezésű nemzetközi sportesemények gazdasági és turisztikai hatásainak vizsgálata. In: Szabó, T. & Bánhidi, M. & Szóts, G., ed., 2018.

A sportturizmus gazdasági és társadalmi kérdései Magyarországon. Budapest: Magyar Sporttudományi Társaság. pp. 37-75.

Máté, T., 2017. Nemzetközi sportrendezvények Magyarországon. Londontól-Rióig. In: Dr. Keresztes, G., ed., 2017. Tavaszi Szél 2017 / Spring Wind 2017. Budapest: Doktoranduszok Országos Szövetsége. pp. 319-328.

Máté, T., 2018. *Nemzetközi sportrendezvények hatásai és a szervező város lakosai Az Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál 2017, Győr példáján keresztül* [egyetemi doktori disszertáció]. Győr: Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola, Széchenyi István Egyetem, Elérhető:

https://rgdi.sze.hu/images/RGDI/honlapелеmei/fokozatszerzesi_anyagok/Nemzetk%C3%B6zi%20sportrendezv%C3%A9nyek_disszertacio_MateTunde_181127_VEGSOVERZI%C3%93.pdf [Hozzáférés dátuma: 2024.08.15.]

Máté, T., 2022. Bevonódás és értékelés – egy nemzetközi sportrendezvény, a győri Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál (EYOF) a lakosság szemszögéből. *Vezetéstudomány / Budapest Management Review*, [e-folyóirat] 53(6), pp.65-81.

<https://doi.org/10.14267/VEZTUD.2022.06.06>

Misener, L. & Darcy, S., & Legg, D. & Gilbert, K., 2013. *Beyond Olympic legacy: Understanding Paralympic legacy through a thematic analysis*. *Journal of Sport Management*, 27, pp. 329-341.

Nemzeti Sport Online, 2023. Sebastian Coe: Nagyszerű, különleges világbajnokság volt. [video online] Elérhető: <https://www.youtube.com/watch?v=OooQl40Qo4I> [Hozzáférés dátuma: 2024.11.03.].

Nielsen Sports Report, 2017. Commercial trends in sports [online] Letöltve: 2024.09.19., Elérhető: <https://www.nielsen.com/wp-content/uploads/sites/2/2019/04/commercial-trends-in-sports-mar-2017.pdf> [Hozzáférés dátuma: 2024.09.19.]

Németh, V., 2023a. 2023-as budapesti atlétikai világbajnokság: megtérül, zöld, mozgásra ösztönöz és társadalmi felelősséget vállal. [online] Elérhető: <https://www.oeconomus.hu/oecogram/2023-as-budapesti-atletikai-vilagbajnoksag-megterul-zold-mozgasra-osztonoz-es-tarsadalmi-felelosseget-vallal/> [Hozzáférés dátuma: 2024.09.13.]

Németh, V., 2023b. A hazai rendezésű mega-sportesemények társadalmi és gazdasági hatásai. [online] Elérhető: <https://www.oeconomus.hu/irasok/a-hazai-rendezesu-mega-sportesemenyek-tarsadalmi-es-gazdasagi-hatasai/> [Hozzáférés dátuma: 2024.09.13.]

Preuss, H., 2007. The conceptualisation and measurement of mega sport event legacies. *Journal of Sport & Tourism*, [e-folyóirat] 12(3), pp. 207-228. <https://doi.org/10.1080/14775080701736957>

Preuss, H., 2015. *A framework for identifying the legacies of a mega sport event*. *Leisure Studies*, 34(6), pp. 643-664.

pwc.com, 2014. It's how you play the game Matching a region's priorities with the right mega – or not so mega – event. [online] Elérhető: <https://www.pwc.com/hu/hu/sport/assets/how-you-play-the-game.pdf> [Hozzáférés dátuma: 2024.11.03.]

Rátz, T., 1999. A turizmus társadalmi-kulturális hatásai [egyetemi doktori disszertáció]. Budapest: Turizmus Kutatócsoport Külgazdaságtan Tanszék Budapesti Közgazdaságtudományi

Egyetem. Elérhető: https://phd.lib.uni-corvinus.hu/206/1/ratz_tamara.pdf [Hozzáférés dátuma: 2024.09.26.]

Remenyik, B. & Molnár, Cs. & Sikó, B., 2018. A nemzetközi sportrendezvények és a Forma-1 Magyar Nagydíj hatása Magyarország turizmusára. In: Szabó, T. & Bánhidi, M. & Szóts, G., ed., 2018. A sportturizmus gazdasági és társadalmi kérdései Magyarországon. Budapest: Magyar Sporttudományi Társaság. pp. 159-179.

Rétsági, E. & H. Ekler, J. & Nádori, L. & Woth, P. & Gáspár, M. & Gáldi, G. & Szegnerné Dancs, H., 2011 *Sportelméleti ismeretek*. Budapest: Dialóg Campus Kiadó

Sárközy, T., 2002. A sporttörvény magyarázata. Budapest: HVG-ORAC.

Scheu, A. & Preuss, H. & Könecke, T. 2019. *The legacy of the Olympic Games: A review*. Journal of Global Sport Management, [e-folyóirat] 6(3), pp. 212-233.
<https://doi.org/10.1080/24704067.2019.1566757>

Stocker, M. & Szabó, T., 2017. A hazai sportirányítás szerepe és tevékenysége a kiemelt hazai sportesemények esetében. In: Szmodis, M. & Szóts, G., ed., 2017. A sportirányítás gazdasági kérdései 2017. Budapest: Magyar Sporttudományi Társaság. pp. 56-77.

Szabó, Á., ed., 2024. *A szabadidősport üzleti kérdései*. Budapest: Akadémiai Kiadó. Elérhető: https://mersz.hu/dokumentum/ml106aszum_3/#ml106aszum_1_p5 [Hozzáférés dátuma: 2024. 09. 07.]

Taks, M., 2013. Social sustainability of non-mega sport events in a global world. European Journal for Sport and Society, [e-folyóirat] 10(2), pp. 121-141.
<https://doi.org/10.1080/16138171.2013.11687915>

Taks, M. & Chalip, L. & B. Green, C., 2015. Impacts and strategic outcomes from non-mega sport events for local communities. European Sport Management Quarterly, [e-folyóirat] 15(1), pp. 1-6. <https://doi.org/10.1080/16184742.2014.995116>

Tapolcsányi, B. & Tózsér, A., 2013. A nemzeti vágta turisztikai jelentősége hazánkban. In: Takácsné, Gy. K., ed., 2013. Acta Carolus Robertus. Gyöngyös: Károly Róbert Főiskola. pp. 159-169.

Thomson, A. & Cuskelly, G. & Toohey, K. & Kennelly, M. & Burton, P. & Fredline, L., 2019. Sport event legacy: A systematic quantitative review of literature. Sport Management Review, [e-folyóirat] 22(3), pp. 295-321. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.06.011>

Töröcsik, M., 2017. *Self-marketing – Személy és marketing kapcsolatok*. Budapest: Akadémia Kiadó

turizmus.com, 2023a. Már 340 ezer vendégéjszakát foglaltak Budapestre az atlétikai vb-re. [online] Elérhető <https://turizmus.com/cikk/archiv/mar-340-ezer-vendegejszakat-foglaltak-budapestre-az-atletikai-vb-re> [Hozzáférés dátuma: 2024.09.13.]

turizmus.com, 2023b. A fenntarthatóság terén is újat hoz a budapesti atlétikai vb. [online] Elérhető: <https://turizmus.com/cikk/archiv/a-fenntarthatosag-teren-is-ujat-hoz-a-budapesti-atletikai-vb> [Hozzáférés dátuma: 2024.09.25.]

worldathletics.org, s.a. Köszöntünk a 2023-as budapesti atlétikai világbajnokság weboldalán! [online] Elérhető: <https://worldathletics.org/hu/competitions/world-athletics-championships/world-athletics-championships-budapest-2023-7138987/event-info/welcome> [Hozzáférés dátuma: 2024.10.27.]

Cs_19_F, 2024. Csepeli lakossal készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.07.

Cs_42_N, 2024. Csepeli lakossal készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.11.

Cs_45_F, 2024. Csepeli lakossal készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.08.

Cs_51_N, 2024. Csepeli lakossal készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.03.

Fv_21_N, 2024. Ferencvárosi lakossal készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.11.

Fv_22_N, 2024. Ferencvárosi lakossal készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.10.

Fv_48_F, 2024. Ferencvárosi lakossal készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.09.

Fv_48_N, 2024. Ferencvárosi lakossal készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.09.

HH_23_N, 2024. Hétköznapi Hőssel készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.02.

HH_42_F, 2024. Hétköznapi Hőssel készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.09.

HH_50_N, 2024. Hétköznapi Hőssel készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.05.

HH_51_N, 2024. Hétköznapi Hőssel készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.03.

HH_58_N, 2024. Hétköznapi Hőssel készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.10.

HH_60_F, 2024. Hétköznapi Hőssel készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.06.

Sz_36_F, 2024. Szervezővel készült interjú. Interjúztató Szabó Fanni. [interjú] Budapest, 2024.10.09. és 10.11.

MELLÉKLETEK

I. melléklet: Helyi lakosság interjú guide

Bemelegítő kérdések:

- Mit jelent neked a sport?
- Sportolsz-e rendszeresen, aktívan?
- Szoktál-e sportrendezvényeket látogatni?

Helyi lakosságra gyakorolt hatás (K1) vizsgálatához kapcsolódó interjúkérdések:

- Csepeli lakosként milyen érzés volt megtudni, hogy az atlétika vb Magyarországon, azon belül Csepelen kerül megrendezésre? Voltak-e rossz vagy jó megérzéseik ezzel kapcsolatban?
- Örölsz-e, a területfelhasználásnak, ahova atlétika pálya épült?
- Milyen volt helyiként megélni az esemény szervezésének és előkészítésének folyamatát?
- Volt-e lehetőség becsatlakozni a folyamatba, mint csepeli? Akár önkéntes alapon, akár mint munkás?
- Volt-e lehetőség a véleménynyilvánításra? Megkérdezték-e őket bármiről a vb-vel kapcsolatban?
- Érzékelték-e bármi hatását a vb-nek, még az esemény kezdete előtt (forgalom megnövekedett, több kamion, teherautó, nagyobb zaj)?
- A vb előtt közvetlenül (1-2 nappal) és a vb alatt milyen hatásokat tapasztaltak, tömegközlekedés, boltok, áruházak, forgalomnövekedés, külföldiek érkezése, szálló vendégek, taxi forgalom, közterek telítettsége terén?
- Az esemény után milyen hatásokat érzékeltek, ha volt tömeg, zsúfoltság, akkor az esemény után csökkent-e?
- Tapasztaltak-e olyat, hogy mások szemében a kerületük (Csepel vagy Ferencváros) pozitívabb megítélésben részesül a vb óta?

A nemzeti büszkeség érzés alakulásának (K2) vizsgálatához kapcsolódó interjúkérdések:

- Mint helyi lakosok, ellátogattak-e a vb-re?
 - Ha igen, akkor, hogy érezték magukat?
 - Ha nem akkor miért nem?

- Éreztek-e a vb során (nemzeti) büszkeséget, ami fakadhatott abból is, hogy Magyarország a házigazdája a vb-nek és az is, hogy a nemzeti sportolóink hogyan szerepeltek a vb-n, milyen eredményeket értek el?
- A társadalmi-kulturális örökség vizsgálatához (K5) tartozó interjúkérdések:
- Milyen társadalmi-kulturális örökséget tudnak azonosítani a vb kapcsán?
- Érezhető-e, hogy többen sportolnak a környéken a vb óta?

II. melléklet: Hétköznapi Hősök interjú guide:

Bemelegítő kérdések:

- Mit jelent neked a sport?
- Sportolsz-e rendszeresen, aktívan?
- Szoktál-e sportrendezvényeket látogatni?

A nemzeti büszkeség érzés alakulásának (K2) vizsgálatához kapcsolódó interjúkérdések:

- Hogyan éreztél magadat a vb-n, mit tapasztaltál a vb kapcsán?
- Részt vettél-e kiegészítő programon? Szurkolói zóna, maratoni futás látogatása?
- Éreztél-e a vb során nemzeti büszkeséget?

A vb közösségépítő hatásának (K3) vizsgálatához kapcsolódó interjúkérdések:

- Mit tapasztaltál a Hétköznapi Hősök mozgalom kapcsán, ha a közösségépítés aspektusát vesszük, alakultak-e ki új kapcsolatok, barátságok, esetleg azóta is fennmaradtak ezek?

A Hétköznapi Hősök program sportolási szokásokra gyakorolt hatásának (K4) vizsgálatához kapcsolódó interjúkérdések:

- Hol hallottál a Hétköznapi Hősök mozgalomról?
- Miért döntöttél úgy, hogy részt vesznek egy kijelölt sportversenyen? Konkrétan a kedvezményes belépőjegyek miatt vagy más ok is volt?
- Hogyan változtak a sportolási szokásaid a vb-t követően?

A társadalmi-kulturális örökség vizsgálatához (K5) tartozó interjúkérdések:

- Néznek-e több atlétikát a tv-ben vagy közvetítésen? Voltak-e azóta atlétika versenyen?
- Milyen társadalmi-kulturális örökségeit tudják azonosítani a vb-nek?

III. melléklet: szervezői interjú guide:

Bemelegítő kérdések:

- Mit jelent neked a sport?
- Sportolsz-e rendszeresen, aktívan?
- Szoktál-e sportrendezvényeket látogatni?

Helyi lakosságra gyakorolt hatás (K1) vizsgálatához kapcsolódó interjúkérdések:

- A vb szervezése során mennyire tartották kulcsszereplőnek a helyi (csepeli és ferencvárosi) lakosságot, mennyire figyeltek arra, hogy a helyiek életére, mindennapjaira hogyan hat egy ekkora rendezvénynek a megszervezése, előkészítése és lebonyolítása?
- Hogyan értékelik, inkább pozitívan vagy negatívan hatottak a helyi közösségekre?
- Volt-e példa arra, hogy a helyiek verbalizálták problémájukat, egyet nem értésüket? Volt-e erre megfelelő fórum kialakítva?
- Önkéntesek bevonása hogyan történt? Hány önkéntes dolgozott a vb-n, milyen feladatokban tudtak részt vállalni?

A nemzeti büszkeség érzés alakulásának (K2) vizsgálatához kapcsolódó interjúkérdések:

- Szervezőként a nemzeti büszkeség hogyan jelent meg a vb során?

A Hétköznapi Hősök program sportolási szokásokra gyakorolt hatásának (K4) vizsgálatához kapcsolódó interjúkérdések:

- Honnan jött a kollaboráció ötlete a Hétköznapi Hősök mozgalommal, és mi volt a célja vagy céljai ennek az együttműködésnek?
- Milyen hatással volt a vb és a Hétköznapi Hősök roadshow a helyiek sportéletére?
- Volt-e utókommunikációja ennek a mozgalomnak?
- Mi volt a fő cél ezzel a hétköznapi hős programmal? Miért jött létre ez a roadshow?

A társadalmi-kulturális örökség vizsgálatához (K5) tartozó interjúkérdések:

- A rendezvény örökségét tekintve, mennyire figyeltek oda a kezdetektől fogva arra, hogy az esemény milyen örökségekkel fog bírni, ezt hogyan tudják tudatosan előkészíteni és kialakítani??
- A Nemzeti Atlétika Központ kihasználtsága hogyan alakult a vb-t követően? Megkapta-e az Atlétikai Szövetség vagy bárki (helyiek, sportolók) a központot használatra? Ki volt/van-e használva a központ?
- A NAK-al és környezetével mi a hosszútávú cél?

Hogyan ítélik meg, milyen hatással volt/van az atlétika vb a helyiekre, a környéken élőkre?